

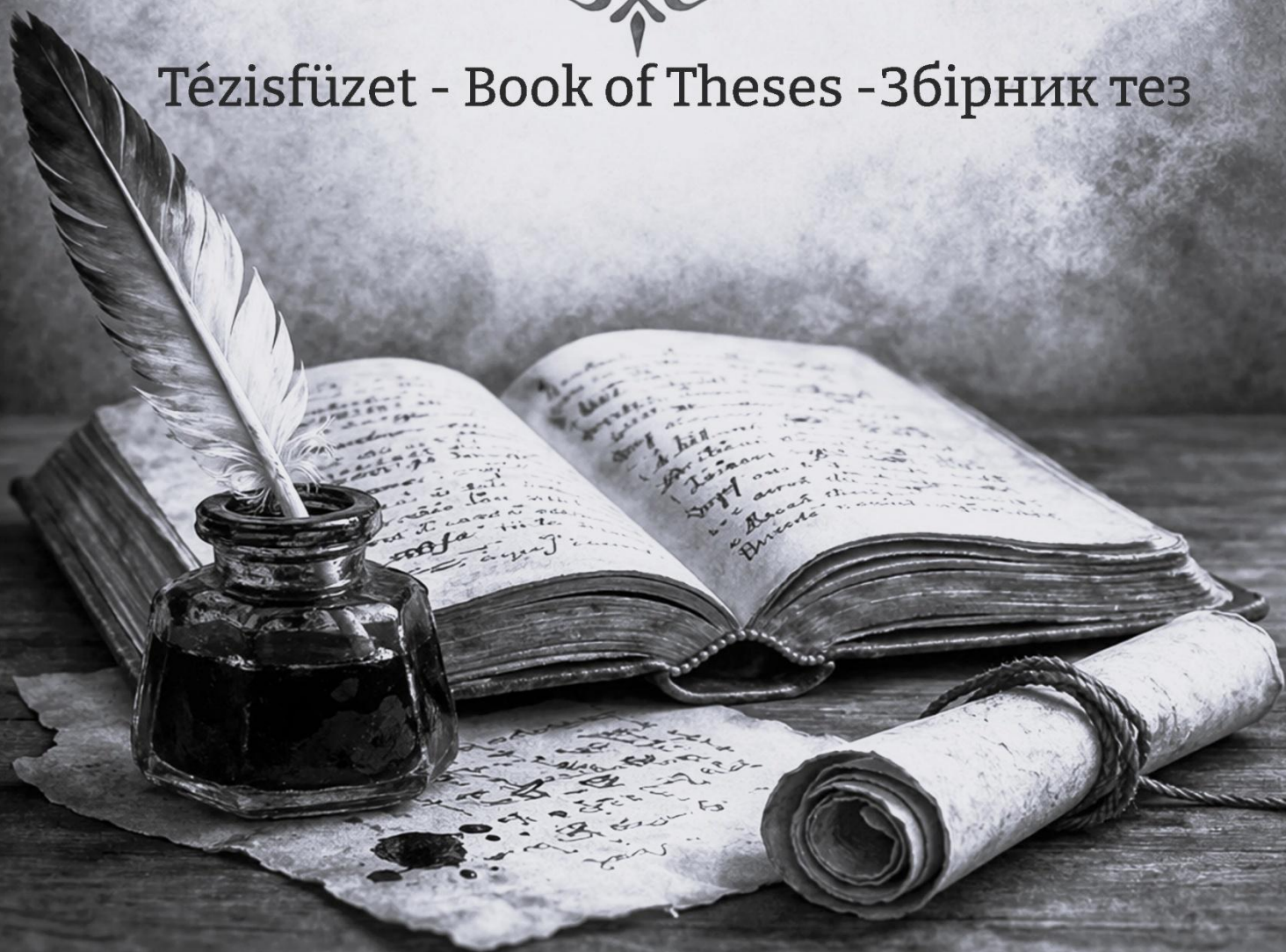
FILOLÓGIA TANSZÉK

II. Rákóczi Ferenc Károlyi Magyar Egyetem

DEBET IN EXEMPLIS ALIORUM DISCERE QUISQUE

Tézisfüzet - Book of Theses - Збірник тез

2026

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem

Filológia Tanszék

Debet in exemplis aliorum discere quisque

Filológus hallgatók bachelor hallgatói tudományos
diákköri konferenciájának anyagai

Szerkesztők:

Beregszászi Anikó és Gazdag Vilmos

Beregszász, 2026

Jelen kiadvány a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem Filológia Tanszékén megrendezett **DEBET IN EXEMPLIS ALIORUM DISCERE QUISQUE** – Filológus hallgatók bachelor tudományos diákköri konferenciájának előadás-téziseit tartalmazza. A kötetben a magyar, az ukrán és az angol szakos III. évfolyamos bachelor-hallgatók szakdolgozat-előkészítési munkájának eredményei kerülnek bemutatásra. A tézisek a szerzők önálló tudományos munkáját tükrözik.

Дане видання містить тези доповідей конференції студентів-філологів ступеня бакалавра **DEBET IN EXEMPLIS ALIORUM DISCERE QUISQUE**, проведеної на філологічному факультеті Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II. У збірнику представлено результати підготовчої роботи з написання кваліфікаційних робіт студентів III курсу спеціальностей угорської, української та англійської філології. Тези відображають самостійну наукову роботу авторів.

This volume contains the thesis abstracts presented at the **DEBET IN EXEMPLIS ALIORUM DISCERE QUISQUE** – Bachelor Student Academic Conference of Philology Students, held at the Department of Philology of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian University. The collection presents the results of the thesis preparatory work of third-year bachelor students of Hungarian, Ukrainian, and English philology. The abstracts reflect the independent scholarly work of their authors.

Szerkesztette / Редактори / Edited by:

Beregszászi Anikó – Gazdag Vilmos

DEBET IN EXEMPLIS ALIORUM DISCERE QUISQUE

Filológus hallgatók bachelor hallgatói tudományos diákköri konferenciája

DEBET IN EXEMPLIS ALIORUM DISCERE QUISQUE

Студентська наукова конференція студентів-філологів (бакалавр)

DEBET IN EXEMPLIS ALIORUM DISCERE QUISQUE

Bachelor Student Academic Conference of Philology Students

Technikai szerkesztő / Технічний редактор / Technical editor:

Ferku Szilveszter

Borítóterv / Дизайн обкладинки / Cover design:

Gazdag Vilmos – Ferku Szilveszter

A tézisek tartalmáért, az abban leírt tények hitelességéért, illetve a tudományetikai követelmények maradéktalan betartásáért a szerző, illetve a munka témavezetője felel.

За зміст тез, достовірність викладених фактів, а також за повне дотримання вимог наукової етики несе відповідальність автор та науковий керівник роботи.

The author and the thesis supervisor are responsible for the content of the abstracts, the accuracy of the facts stated therein, and full compliance with the requirements of research ethics.

TARTALOM/3MICT/CONTENTS

ELŐSZÓ.....	6
FOREWORD	8
ΠΕΡΕΠΜΟΒΑ	10
Kamilla-Viktória Antal: METAPHORS OF DARKNESS AND LIGHT IN «ROMEO AND JULIET» BY W. SHAKESPEARE.....	12
Edina Ádám: UTILIZING LANGUAGE GAMES AT THE LESSONS OF ENGLISH IN THE PRIMARY SCHOOL	14
Melinda Balog: THE ROLE OF ERROR CORRECTION IN FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION	18
Virdzsinia Balog: BARRIERS TO EFFECTIVE READING COMPREHENSION IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING CONTEXTS	21
Rebeka Cébely: IMPROVING STUDENTS' READING COMPREHENSION IN THE ENGLISH LESSON WITH AI	24
Csok Szofia THE DRAMA OF THE “SHADOW AUTHOR”: LIFE AND CREATIVE LEGACY OF AUGUST DERLETH.....	26
Livia Domokos: THE SIGNIFICANCE OF PROCESS WRITING IN DEVELOPING WRITING SKILLS IN THE ENGLISH LESSON	33
György Dzsanda: TEACHING ENGLISH TO YOUNG LEARNERS WITH THE HELP OF DIGITAL GAMES	35
Jázmin Dzsászem: THE ROLE OF ONLINE GAMES IN DEVELOPING YOUNG LEARNERS’ VOCABULARY	37
Dorina Fazekas: EXPLORING WOMEN ROLES IN W.SHAKESPEAR’S COMEDIES.....	39
Nikoletta Fehér: RELIGIOUS MOTIFS IN ROBINSON CRUSOE.....	41
Szilvia Fischer: OFFLINE AND ONLINE ENGLISH TEACHING IN TRANSCARPATHIA DURING AND AFTER COVID-19 COMPARED (BASED ON TEACHER INTERVIEWS)	43
Tamás Fodor: PROJECT-BASED LEARNING: NEW PERSPECTIVES FOR ENGLISH LANGUAGE LEARNERS	46
Grigorij Gerzanics: EFFECTIVE STRATEGIES FOR TEACHING GRAMMAR IN THE ENGLISH LESSON IN THE PRIMARY SCHOOL	48
Szilveszter Jancsik: THE IMPACT OF TASK-BASED LANGUAGE TEACHING (TBLT) ON ENGLISH SPEAKING FLUENCY IN EFL CLASSROOMS	51
Barbara Kádas: THE IMPORTANCE OF EMOTIONS IN W. SHAKESPEARE’ WRITINGS.....	54

Daryna Kasych: MUSICALITY OF NAMES IN EDGAR ALLAN POE’S POEMS AND SHORT STORIES	57
Klimovics Beáta: THE ENGLISH LANGUAGE EXAMINATION OF THE NATIONAL MULTI-SUBJECT TEST: RESULTS AND PROSPECTS.....	60
Ágota-Barbara Kobály: THE ROLE OF CORRECTIVE FEEDBACK IN DEVELOPING SPEAKING SKILLSIN THE ENGLISH LESSON	62
Dániel Kotró: THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN DEVELOPING GRAMMATICAL COMPETENCE.....	64
Daniella Lukovics: INTEGRATING GAME-BASED METHODS INTO PRIMARY LANGUAGE INSTRUCTION	66
Angéla Máté: DEVELOPING VOCABULARY SKILLS IN THE EFL CLASSROOM OF THE SECONDARY SCHOOL	69
Orsolya Máté: NEOLOGISMS IN MODERN AMERICAN NEWSPAPER ARTICLES ...	71
Christina Mohorita: THE ROLE OF PICTURE BOOKS ABOUT EMOTIONS IN DEVELOPING INTEREST AND COMMUNICATIVE COMPETENCE IN PRIMARY EFL CLASSROOMS	74
Natália Nagy: OPPORTUNITIES FOR EXTRACURRICULAR LANGUAGE LEARNING THE IMPACT OF YOUTUBE, TIKTOK AND VIDEO GAMES	77
Barbara Pados:THE PRESENCE OF ENGLISH IN TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN MEDIA AND ADVERTISING.....	80
Пуканич Володимир: ПРОТЕКТ ПРОТИ ВІЙНИ У РОМАНАХ Е. ХЕМИНГВЕЯ.....	83
Vivien Séfer: THE ROLE OF ENGLISH IN THE EVERYDAY LIFE OF YOUNG PEOPLE – A SURVEY AMONG HIGH SCHOOL.....	85
Glória Szligán: SPECIFICS OF HUMOR IN MARK TWAIN’S NOVELS.....	87
Krisztián Péter Szóka: THE IMPACT OF TEACHER-STUDENT RELATIONSHIP ON EFL LEARNING.....	90
Veronika Tóth: FEMALE CHARACTERS IN DORIS LESSING'S "THE GRASS IS SINGING"	93
Dávid Boglárka: ÍRÁSSZOKÁSOK, NÉPI KÉZIRATOK KUTATÁSA S AZOK HASZNÁLATA MEZŐKASZONYBAN.	96
Hegedüs Eszter: FILOLÓGUS HALLGATÓK NYELVI ATTITÚDJEINEK VIZSGÁLATA.....	99
Kabai Petra: FOLKLÓR MOTÍVUMOK MÓRICZ ZSIGMOND BOLDOG EMBER ÉS ÁRVÁCSKA CÍMŰ REGÉNYÉBEN	101
Karmacsi Bence: A FÖLDRAJZI NEVEK HELYESÍRÁSÁNAK ISMERETE A DEBRECENI MÁRTON ÁRON SZAKKOLLÉGIUM HALLGATÓI KÖRÉBEN	103

Kállai Martina: IDENTITÁS ÉS KULTURÁLIS IDEGENSÉG VIDA GÁBOR EGY DADOGÁS TÖRTÉNETE C. REGÉNYÉBEN	105
Eszter Kiss: VISK LAKOSAI NÉPHITTEL, NÉPI VALLÁSOSSÁGGAL, SZAKRÁLIS KOMMUNIKÁCIÓVAL KAPCSOLATOS NARRATÍVÁINAK ELEMZÉSE	107
Máté Márta: A HALÁL MOTÍVUM MEGJELENÉSI FORMÁI ADY ENDRE VÁLASZTOTT KÖTETEIBEN	109
Hegedüs Eszter: A NYELVI ATTITÜDRE VONATKOZÓ VIZSGÁLATOK HASZNOSÍTHATÓSÁGA A KÁRPÁTALJAI MAGYAR NYELVI ÉS OKTATÁSSZERVEZÉSBEN	111
Nagy Alexa: NŐI HANGOK A 19. SZÁZADI MAGYAR IRODALOMBAN	114
Pap Bianka: A GYERMEKIRODALMI MŰVEK FELHASZNÁLHATÓSÁGÁNAK LEHETŐSÉGEI A MAGYAR MINT IDEGEN NYELV TANÍTÁSÁBAN A KÁRPÁTALJAI ISKOLÁKBAN.	116
Páter Laura: AZ ŐRÜLET NYELVE: A MENTÁLIS BETEGSÉGEK IRODALMI ÁBRÁZOLÁSA A 19. SZÁZADI MAGYAR IRODALOMBAN	119
Szilágyi Lili Fanni: A FÖLDRAJZI NEVEK HELYESÍRÁSA ISMERETÉNEK VIZSGÁLATA A II. RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR EGYETEM HALLGATÓI KÖRÉBEN	121
Ur Attila: TÖRTÉNELEM ÉS KULTURÁLIS AZONOSSÁG VÁRI FÁBIÁN LÁSZLÓ VISSZAEMLEKEZÉS-REGÉNYEIBEN	124
Баєр Діана Іванівна: МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СИНТАКСИСУ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ТРАДИЦІЙНІ Й ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ	127
Бочкай Ніколетта Юліївна: ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЗВО: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ	130
Гал Ганна: РОЛЬ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ УЧНІВ	132
Губаль Даяна: “ТОТАЛІТАРНИЙ МІФ У ПРОЗІ МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО”	135
Кіш Аманда Олексіївна: ТИПОЛОГІЯ ЛЕКСИЧНИХ ПОМИЛОК У ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ: ДИДАКТИЧНИЙ КОМЕНТАР ТА ВПРАВИ ДЛЯ УЧНІВ.....	138
Кормош Вікторія Віталіївна: УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ РІДНОГО КРАЮ	141
Легош Беата Олександра: ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ШКОЛІ НА ПРИКЛАДІ ОПОВІДАнь ГРИГОРА ТЮТЮННИКА.....	144
Минзат Наталія Василівна: КОНЦЕПТИ ВЧИНКУ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В РОМАНАХ МАКСА КІДРУКА «БОТ: АТАКАМСЬКА КРИЗА» ТА «БОТ: ГУАЯКІЛЬСЬКИЙ ПАРАДОКС».	147

Ніконорова Вікторія Федорівна: СЕМАНТИКА НАЗВ ІСТОТ В УКРАЇНСЬКІЙ ПАРЕМІОЛОГІЇ	151
Сеніна Дар'я: “ДИТЯЧИЙ МОВНИЙ СВІТ У КАЗКАХ ГАЛИНИ МАЛИК: ОПРАЦЮВАННЯ СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНОГО АНАЛІЗУ ЛЕКСИКИ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ”	154
Тракслер Мелінда: ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В РОМАНІ «ЗА ПЕРЕКОПОМ Є ЗЕМЛЯ» АНАСТАСІЇ ЛЕВКОВОЇ.....	157
Фішер Сілвія: НЕОЛОГІЗМИ ЯК ЗАСІБ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКОГО СТИЛЮ ОКСАНИ ЗАБУЖКО	159
Чок Софія: СТИЛІСТИЧНА ФУНКЦІЯ ДІАЛЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ У ЗАКАРПАТСЬКОМУ ФОЛЬКЛОРІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇЇ ВИКЛАДАННЯ.....	162
Шекета Маріанна Русланівна: ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ СТИЛЬ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ШКОЛІ: ВИКОРИСТАННЯ ТЕКСТІВ ЗАКАРПАТСЬКИХ ЗМІ ЯК ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ	165

ELŐSZÓ

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem Filológia Tanszéke hagyományosan nagy figyelmet fordít a hallgatói tudományos munka ápolására és megbecsülésére. Ennek szellemében kerül sor 2026. március 25-én a *DEBET IN EXEMPLIS ALIORUM DISCERE QUISQUE* mottójú filológus hallgatói tudományos diákköri konferenciára, amelyen a III. évfolyamos magyar, ukrán és angol szakos bachelor-hallgatók mutatják be szakdolgozat-előkészítési munkájuk eredményeit.

A konferencia latin mottója Plinius nyomán így fordítható: „Mindenkinek mások példájából kell tanulnia.” E bölcsesség nemcsak a tudományos megismerés lényegét ragadja meg, hanem a filológia mint diszciplína alapállását is kifejezi: az olvasás, az elemzés, a másik szövegébe, kultúrájába és gondolkodásába való elmélyülés révén jutunk közelebb saját megértésünkhöz. A példák nem pusztán illusztrációk — minták, kiindulópontok és mércék egyszerre. A hallgatói tudományos munka épp ezt a folyamatot gyakorolja: a forrásokkal való birkózást, az érvelés fegyelmét, a saját hang megtalálását mások gondolatain keresztül.

A jelen tézisfüzet azt a tematikai gazdagságot tükrözi, amellyel a Filológia Tanszék hallgatói a 2025/2026-os tanévben a tudományos kutatás mezejére lépnek. A konferencia három szekcióban zajlik: a magyar szakos hallgatók előadásai a kárpátaljai magyar nyelv- és irodalomhasználat, a dialektológia, a szociolingvisztika és az irodalmi örökség témaköreit ölelik fel; az ukrán szakos hallgatók a kárpátaljai ukrán irodalom és nyelv, a dialektológia, a frazeológia, valamint az anyanyelvi és idegennyelv-oktatás metodikájának kérdéseit vizsgálják; az angol szakos hallgatók pedig az angol irodalom klasszikusait, a fordítástudomány és a nyelvpedagógia aktuális problémáit járják körül. E sokszínűség maga is üzenet: a filológia nem egyetlen, hanem számtalan nézőpontból szemlélhető és művelhető.

A tudományos diákköri konferencia nem csupán bemutatkozási lehetőség: a szakdolgozat-írás folyamatának szerves és nélkülözhetetlen állomása. Az előadás és az azt követő szakmai vita hozzásegíti a hallgatókat ahhoz, hogy gondolataikat strukturáltan és meggyőzően adják elő, hogy szembenézzenek kérdésekkel, amelyekre a dolgozat szövegében talán még nem kerestek választ, és hogy kortársaik munkáján keresztül saját kutatásuk kontextusát is tágabb perspektívából lássák. A plinius-i intelem tehát nem csupán a múlt nagyjainak olvasására vonatkozik — érvényes a jelen diáktársak munkáinak befogadására is.

Köszönetet mondunk a konferencia minden résztvevőjének, előadóknak és hallgatóságnak egyaránt, valamint a témavezetőknek, akiknek szakmai iránymutatása nélkül nem születhetnének meg ezek a dolgozatok. Köszönjük a Filológia Tanszék valamennyi oktatójának és munkatársának a rendezvény megszervezésébe fektetett munkáját.

Abban a reményben bocsátjuk útjára ezt a tézisfüzetet és magát a konferenciát, hogy az itt elhangzó előadások, akár a szakdolgozatok végleges változatában, akár a fiatal kutatók gondolkodásában, tartós nyomot hagynak. Legyen ez a nap a filológiai elkötelezettség ünnepe, a tudományos párbeszéd tere, és a mottó szellemében a mások munkájából merített inspiráció forrása.

Beregszász, 2026. március 25.

Beregszászi Anikó és Gazdag Vilmos

a konferencia főszervezői

FOREWORD

The Department of Philology at Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian University has long been committed to fostering and celebrating student scholarly activity. In keeping with this tradition, on 25 March 2026 we host the Student Academic Conference of Philology Students held under the motto *DEBET IN EXEMPLIS ALIORUM DISCERE QUISQUE*, at which third-year bachelor students of Hungarian, Ukrainian, and English philology present the results of their thesis preparatory research.

The conference's Latin motto, drawn from Pliny, may be rendered as: "Everyone must learn from the examples of others." This maxim captures not only the essence of scholarly inquiry but also the foundational stance of philology as a discipline: it is through reading, analysis, and immersion in another's text, culture, and thought that we draw closer to our own understanding. Examples are not mere illustrations – they are models, points of departure, and standards all at once. Student research practises precisely this process: the rigour of engaging with sources, the discipline of argumentation, and the discovery of one's own scholarly voice through the ideas of others.

This volume of abstracts reflects the thematic richness with which the Department's students enter the field of scholarly research in the 2025/2026 academic year. The conference is organised in three sections: the presentations of students of Hungarian philology address the Hungarian language and literature of Transcarpathia, dialectology, sociolinguistics, and literary heritage; students of Ukrainian philology examine questions of Transcarpathian Ukrainian literature and language, dialectology, phraseology, and the methodology of mother-tongue and foreign-language teaching; while students of English philology explore the classics of English literature, current issues in translation studies, and language pedagogy. This diversity is itself a message: philology can be approached and cultivated from not one but countless perspectives.

A student academic conference is more than an opportunity for self-presentation: it is an integral and indispensable stage in the process of writing a thesis. Oral presentation and the ensuing scholarly discussion help students to articulate their ideas in a structured and persuasive manner, to confront questions that may not yet have been addressed in the written text, and, through engagement with the work of their peers, to view the context of their own research from a broader perspective. Pliny's admonition, then, does not apply solely to reading the great minds of the past; it is equally valid for receiving and learning from the work of one's fellow students today.

We extend our gratitude to all participants of the conference, presenters and audience members alike, as well as to the thesis supervisors, without whose professional guidance these works could not have come into being. We also thank all the academic staff and colleagues of the Department of Philology for the effort they have invested in organising this event.

We send forth this volume of abstracts and the conference itself in the hope that the presentations delivered here will leave a lasting impression, whether in the final versions of the theses or in the thinking of the young researchers themselves. May this day be a celebration of philological commitment, a space for scholarly dialogue, and, in the spirit of our motto, a source of inspiration drawn from the examples of others.

Berehove, 25 March 2026

Anikó Beregszászi and Vilmos Gazdag
organisers of the conference

ПЕРЕДМОВА

Філологічний факультет Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II традиційно приділяє великої уваги розвитку студентської наукової діяльності та її підтримці. У цьому дусі 25 березня 2026 року відбувається студентська наукова конференція студентів-філологів під девізом *DEBET IN EXEMPLIS ALIORUM DISCERE QUISQUE*, на якій студенти III курсу угорської, української та англійської філології ступеня бакалавра представляють результати своєї підготовчої роботи з написання бакалаврської дипломної роботи.

Латинський девіз конференції, запозичений з Плінія, можна перекласти так: «Кожен повинен вчитися на прикладах інших.» Ця мудрість не лише відображає суть наукового пізнання, але й виражає основну позицію філології як дисципліни: саме через читання, аналіз та заглиблення в текст, культуру й мислення іншого ми наближаємось до власного розуміння. Приклади – це не просто ілюстрації, це одночасно зразки, відправні точки і орієнтири. Студентська наукова робота саме й відпрацьовує цей процес: роботу з джерелами, дисципліну аргументації, пошук власного голосу через думки інших.

Цей збірник тез відображає тематичне багатство, з яким студенти Філологічного факультету виходять на дослідницьку ниву у 2025/2026 навчальному році. Конференція проходить у трьох секціях: доповіді студентів угорської філології охоплюють мовні та літературні практики закарпатських угорців, діалектологію, соціолінгвістику та літературну спадщину; студенти української філології досліджують питання закарпатської української літератури та мови, діалектології, фразеології, а також методики викладання рідної та іноземної мов; студенти англійської філології звертаються до класиків англійської літератури, актуальних проблем перекладознавства та лінгводидактики. Ця різноманітність сама по собі є посланням: філологію можна розглядати й розвивати не з однієї, а з незліченної кількості перспектив.

Студентська наукова конференція – це не лише можливість для самопрезентації: це невід'ємна складова частина процесу написання дипломної роботи. Виступ та наступна фахова дискусія допомагають студентам комунікувати свої ідеї структуровано й переконливо, відповідати на запитання, відповіді на які у тексті роботи може ще бракувати, а також, через розгляд робіт одноліток, бачити контекст власного дослідження ширше. Постулат Плінія, отже, стосується не лише читання великих мислителів минулого, він рівною мірою чинний для сприйняття робіт сьогоденних колег з аудиторії.

Висловлюємо подяку всім учасникам конференції, доповідачам і аудиторії, а також науковим керівникам, без фахового керівництва яких ці роботи не могли б побачити світ. Дякуємо всім викладачам і співробітникам Філологічного факультету за працю, вкладену в організацію цього заходу.

Ми презентуємо цей збірник тез і саму конференцію з надією, що проголошені тут доповіді залишать тривалий слід, чи в остаточних версіях дипломних робіт, чи в мисленні молодих дослідників. Хай цей день стане святом філологічної відданості, простором наукового діалогу, а в дусі девізу, джерелом натхнення, черпнутого з прикладів інших.

Берегове, 25 березня 2026 р.

Аніко Берегсасі та Вільмош Газдаг
головні організатори конференції

METAPHORS OF DARKNESS AND LIGHT IN «ROMEO AND JULIET» BY W. SHAKESPEARE

Student's Name: Kamilla-Viktória Antal

Program: English Language and Literature

Study Mode: Part-time study

Supervisor's name: Dr. Béla Bárány

Introduction

William Shakespeare's '*Romeo and Juliet*' remains one of the most studied tragedies in world literature due to its poetic language and universal themes of love, conflict, and fate. Among the most striking features of the play is its rich and systematic use of imagery related to darkness and light. These metaphors appear consistently throughout the text and contribute significantly to the emotional atmosphere and symbolic structure of the tragedy.

The relevance of this research lies in the importance of metaphor as a central mechanism of meaning-making in literary texts. In *Romeo and Juliet*, the opposition between light and darkness is not merely decorative, it functions as a structural principle that shapes characterisation, emotional intensity, and the progression of the tragic plot. Despite extensive scholarship on Shakespeare's imagery, focused analysis of the systematic interplay between darkness and light within a single tragedy allows for a deeper understanding of how metaphor organises thematic development.

The motivation for selecting this topic stems from an interest in Shakespeare's poetic language and in the broader role of metaphor in literary construction. The research problem centres on how the recurring metaphors of darkness and light function within the play and whether they operate as a simple binary opposition or as a more complex, interdependent symbolic system.

Aims and research questions

The main aim of this thesis is to analyse the metaphors of darkness and light in *Romeo and Juliet* and to determine their stylistic, symbolic, and structural functions within the tragedy.

The thesis seeks to answer the following research questions:

1. How are metaphors of darkness and light distributed throughout the play?
2. What symbolic meanings are associated with these images in relation to love, conflict, and death?

3. How does the opposition between light and darkness contribute to the tragic development of the plot?
4. Do these metaphors function as a strict binary opposition, or do they become intertwined within the emotional structure of the play?

Methods

The research will primarily employ qualitative textual analysis and stylistic analysis. Selected passages from *Romeo and Juliet* will be examined to identify recurring metaphors related to darkness and light. The study will analyse the semantic fields of these images and their contextual functions within key scenes, including the balcony scene and the final tomb scene.

The theoretical framework will draw upon traditional rhetorical approaches to metaphor as well as insights from cognitive metaphor theory, particularly the understanding of metaphor as a conceptual structure that shapes perception. Additionally, the study will consider structural opposition as a literary device that contributes to thematic tension.

The primary corpus of the research consists of Shakespeare's *Romeo and Juliet* in a scholarly edition. Secondary sources include critical studies on Shakespeare's imagery, metaphor theory, and literary symbolism.

Expected results and discussion

It is expected that the research will demonstrate that metaphors of light are predominantly associated with idealised love, beauty, and transcendence, particularly in Romeo's descriptions of Juliet. At the same time, darkness functions both as a space of secrecy and intimacy and as a symbol of danger, violence, and death. The study anticipates showing that the relationship between light and darkness is not strictly oppositional. Instead, these images become increasingly intertwined as the play progresses, reflecting the inseparability of love and tragedy. The findings are expected to highlight the structural importance of metaphor in shaping the emotional and philosophical depth of the tragedy.

The thesis may contribute to literary studies by offering a focused analysis of metaphor as an organising principle in Shakespearean drama and by demonstrating the complexity of symbolic opposition in tragic discourse.

References

1. Abrams, M. H., and Geoffrey Galt Harpham. *A Glossary of Literary Terms*. Cengage Learning, 2015.
2. Bloom, Harold. *Shakespeare: The Invention of the Human*. Riverhead Books, 1998.
3. Lakoff, George, and Mark Johnson. *Metaphors We Live By*. University of Chicago Press, 1980.
4. McEvoy, Sean. *Shakespeare: The Basics*. Routledge, 2013.

UTILIZING LANGUAGE GAMES AT THE LESSONS OF ENGLISH IN THE PRIMARY SCHOOL

Student's name: Edina Ádám

Program: English Language and Literature

Study mode: Part-time study

Supervisor's name: Prof. Marianna Lőrincz

Introduction

Teaching English at primary school, is a complex pedagogical task that requires the possession of the knowledge of learners' cognitive, emotional, and social characteristics. Children has different specific psychological and developmental traits, than adults. Their learning is strongly connected to play, imagination, and active participation. Against this background, language games emerge as an effective methodological tool in teaching English to young learners.

The timeliness of the topic is justified by the increasing emphasis on early foreign language learning within European educational policy, which highlighted multilingualism and lifelong learning as key priorities. Research indicates that early language learning enhances communicative competence, cognitive development, and intercultural awareness.

I feel personally committed to this topic, because the primary school children is close to my heart, beacuse I am working with kids around this age. Also in this stage the teaching can be more fun, creative and playbased, rather then in secondary school.

The research problem of this thesis lies in identifying the pedagogical value, classification, and methodological implementation of language games in primary English language teaching.

Aims and research questions

The main aim of this thesis is to analyze the role and effectiveness of language games in teaching English to primary school learners.

The main objectives are:

1. To examine the psychological and cognitive characteristics of primary school children relevant to foreign language learning.
2. To analyze the theoretical foundations of language games in ELT methodology.
3. To systematize the classifications of language games proposed by different scholars.
4. To review the pedagogical functions of language games in developing linguistic competence.

The thesis seeks to answer the following research questions:

- Why is early foreign language learning considered advantageous from cognitive and affective perspectives?
- What characteristics of primary school learners determine the need for playful methodologies?
- How are language games classified in methodological literature?
- What functions do language games perform in the development of grammar, vocabulary, pronunciation, and communicative skills?

Methods

- Literature review of scholarly works on early language acquisition and game-based learning.
- Comparative analysis of different classifications of language games.
- Planning to do a questionnaire survey of the usage of language games in Transcarpathia.

Expected results and discussion

This research aims to show that language games are a key part of effective English teaching in primary schools. The philological and linguistic significance of this topic lies in its focus on the relationship between language acquisition processes and pedagogical methodology in early foreign language education.

The thesis's potential contribution to the field lies in synthesizing developmental psychology, language acquisition theory, and ELT methodology into a clear and cohesive framework. It demonstrates that language games are not merely motivational tools, but also structured ways to develop communicative competence. This supports the case for including them regularly in primary English curricula.

References

1. Avedon, E. M. (1971). *The study of games*. New York, NY: John Wiley & Sons.
2. Dörnyei, Z. (2001). *Motivational strategies in the language classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Giannikas, C. N. (2013). Early foreign language learning: A European perspective. *Journal of Applied Linguistics*, 10(2), 45–60.
4. Gözcu, E., & Caganaga, Ç. K. (2016). The importance of using games in EFL classrooms. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 11(3), 126–135.
5. Lee, W. R. (1979). *Language teaching games and contests*. Oxford: Oxford University Press.

6. Singleton, D., & Ryan, L. (2004). *Language acquisition: The age factor* (2nd ed.). Clevedon: Multilingual Matters.
7. Stronin, M. F. (1994). *Educational games in foreign language teaching*. Moscow: Prosveshcheniye.
8. Wright, A., Betteridge, D., & Buckby, M. (2006). *Games for language learning* (3rd ed.). Cambridge: Cambridge University Press.
9. Пахомова Т. Г., Савицька Г.І. (2012). Викладання іноземної мови в початковій школі щодо введення нового стандарту початкової освіти. Методичні рекомендації. Черкаси: ЧОППОПІ. 2017. 20 с. <http://library.ippro.com.ua/attachments/article/180/-%D1%84%D1%80.%20%D0%B2%20%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%BC%D1%83%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%80%D1%82%D1%96.pdf>
10. Vytautė B.(2019). Characteristics of primary school pupils. 10.13140/RG.2.2.21557.22246. Retrived 3 January 2025 from https://www.researchgate.net/publication/340931248_Characteristics_of_primary_school_pupils
11. Chanifa, A. M., Redjeki, E. S., & Dayati, U. (2020). Benefits of teaching foreign language for early childhood. In *Proceedings of the 6th International Conference on Education and Technology (ICET 2020)*. Advances in Social Science, Education and Humanities Research, 501, 85–89. Atlantis Press. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.201214.215>
12. Khamraeva, G. I. (2018). The role of games in improving young learners' speaking skills. *Web of Scholar*, (4), 44–47. https://www.academia.edu/36582379/THE_ROLE_OF_GAMES_IN_IMPROVING_YOUNG_LEARNERS_SPEAKING_SKILLS_English_language_and_literature_department_teacher
13. Sánchez, M. M. M., Morfin, A. P., & Campos, V. E. P. (2007). Interactive games in the teaching - learning process of a foreign language. *Revista Teoría Y Praxis*, 3(4), 47–66. <https://doi.org/10.22403/uqroomx/typ04/04>
14. Guz, E. (2016). Learning a foreign language through play. *Roczniki Humanistyczne*, 64(11), 41–52. <https://doi.org/10.18290/rh.2016.64.11-3>
15. Andrew, W., David, B., & Michael, B. (2006). *Games for Language Learning*. Cambridge University Press.
16. Tonkonoh, I., & Yuvkovetska, Y. (2019). Teaching English to students of restaurant and hotel business. *Molod i rynok*, (11(178)), 125–130.

17. Tamara P. K. (2017). GAMES AS A TECHNIQUE FOR COMPETENCEORIENTED FOREIGN LANGUAGES TEACHING TO PRIMARY SCHOOL PUPILS. Український
18. Педагогічний Журнал, УДК 373.3.016:81'243. <https://journals.indexcopernicus.com/-api/file/viewByFileId/272618>
19. Mubaslat, M. M. (2012). *The effect of using educational games on the students' achievement in English language for the primary stage* (ED529467). ERIC. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED529467.pdf>

THE ROLE OF ERROR CORRECTION IN FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION

Student's name: Melinda Balog

Program: English Language and Literature

Study mode: Part-time study

Supervisor's name: Dr. Katalin Hnatik

Introduction

Error correction constitutes a central component of foreign language pedagogy and has long been regarded as a key mechanism in the development of linguistic accuracy. Learners inevitably produce errors during the acquisition process, and these deviations from target-language norms provide valuable diagnostic evidence of interlanguage development. Corrective feedback enables learners to notice mismatches between their output and the target form, thereby facilitating restructuring of linguistic knowledge. For this reason, the role of correction remains a significant and widely debated issue in contemporary language education.

Research distinguishes between **implicit** and **explicit** corrective feedback. Explicit feedback overtly identifies an error and often provides metalinguistic explanation, whereas implicit feedback signals a problem indirectly, for example through reformulation or clarification requests. Empirical classroom-interaction studies have demonstrated that both forms can promote acquisition, although their effectiveness depends on contextual variables such as learner proficiency, task type, and instructional goals. Importantly, methodological research on classroom discourse analysis has established systematic procedures for identifying learner errors and feedback moves, ensuring that investigations of correction are grounded in observable data rather than subjective impressions.

Scholars also emphasize that the effectiveness of correction varies across **error types**, such as phonological, grammatical, lexical, and pragmatic errors. Teachers regularly encounter these categories in classroom interaction and employ a range of established techniques, including direct correction, recasts, elicitation, metalinguistic prompts, repetition with intonation, and peer-correction. While corrective feedback is widely considered beneficial, excessive or poorly timed correction may increase learner anxiety and inhibit participation, particularly in oral communication tasks. Consequently, determining how to apply correction in a pedagogically balanced manner remains a crucial research concern.

The present study investigates how error correction can be implemented effectively in foreign language classrooms, with particular attention to spoken interaction. It seeks to clarify

how different feedback strategies influence learner accuracy, engagement, and emotional responses, and how specific error types mediate these effects.

Aims and Research Questions

The principal aim of this thesis is to analyze the pedagogical role of corrective feedback in foreign language acquisition, especially within speaking activities. In addition to evaluating feedback strategies, the study will examine the function of different learner error types and their relationship to instructional intervention.

Objectives

- To synthesize major theoretical perspectives on corrective feedback in second language acquisition.
- To classify and analyze common learner error types and evaluate their pedagogical significance.
- To compare the effectiveness of explicit and implicit correction techniques.
- To investigate how oral corrective feedback influences learner performance.
- To explore the relationship between feedback, learner motivation, and anxiety.

Research Questions

1. Which types of corrective feedback are most frequently employed in foreign language classrooms?
2. Do explicit and implicit correction strategies differentially affect learner accuracy?
3. How does oral correction influence learner motivation and anxiety?
4. To what extent does corrective feedback reduce recurring errors over time?
5. How do different error categories respond to specific feedback techniques?

Methods

This study adopts a mixed-methods design combining qualitative and quantitative approaches. First, a systematic literature review will establish the theoretical and empirical foundations of research on corrective feedback and learner errors. The empirical component will consist of classroom observations and, where feasible, student questionnaires.

Primary data will be drawn from audio recordings of classroom interaction, with particular emphasis on speaking activities. Instances of learner error and teacher response will be coded according to established analytical frameworks and categorized into feedback types such as direct correction, recasts, clarification requests, elicitation, and metalinguistic cues. Error tokens will be classified by linguistic category (e.g., grammatical, lexical, phonological).

Quantitative analysis will measure error frequency, distribution, and post-feedback uptake,

including rates of self-correction. Qualitative analysis will examine learners' perceptions of corrective feedback, focusing on attitudes, confidence, and emotional reactions. The integration of these datasets is intended to provide a comprehensive and empirically grounded account of corrective feedback in authentic instructional contexts.

Expected Results and Discussion

It is anticipated that the findings will confirm the pedagogical value of corrective feedback for improving linguistic accuracy. Explicit correction is expected to yield more immediate gains in form accuracy, whereas implicit feedback may contribute more substantially to long-term acquisition and fluency development. Results may also indicate that the effectiveness of feedback depends on error type, with certain categories responding more readily to particular correction strategies.

In the domain of speaking, it is expected that balanced and supportive oral correction will promote greater learner participation, increased self-repair, and reduced fossilization of errors. Conversely, overly frequent or intrusive correction may correlate with elevated anxiety and reduced willingness to communicate.

Overall, the study aims to demonstrate that carefully calibrated corrective feedback—sensitive to learner affect, error type, and instructional context, can enhance both linguistic development and classroom experience. Such findings may offer practical guidance for educators seeking to optimize correction practices while maintaining a supportive learning environment.

References

1. El Tatawy, M. (n.d.). *Corrective feedback in second language acquisition*. University of Hawai'i at Mānoa. <https://academiccommons.columbia.edu/doi/10.7916/D8M90858>
2. Guzmán-Muñoz, F. J. (2020). Effects of making errors in learning a foreign language. *Journal of Cognitive Psychology*, 32(2), 229–241. <https://doi.org/10.1080/20445911.2020.171176>
3. Naimi, A. (2020). The role of corrective feedback in second language acquisition. *The Online Journal of New Horizons in Education*, 5(3), 65–75. <https://tojnied.net/journals/-tojnied/articles/v05i03/v05i03-07.pdf>
4. Nassaji, H., & Kartchava, E. (Eds.). (2017). *Corrective feedback in second language teaching and learning: Research, theory, applications*. Routledge.
5. Zokirov, M., Khasanova, O., & Askarova, S. (2024). Peer-correction and self-correction of errors in foreign language classes and their benefit. *SHS Web of Conferences*, 206, 01001. <https://doi.org/10.1051/shsconf/202420601001>

BARRIERS TO EFFECTIVE READING COMPREHENSION IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING CONTEXTS

Student's name: Virdzsinia Balog

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Dr. Katalin Hnatik

Introduction

Reading comprehension is a fundamental component of foreign language learning and is closely related to learners' academic achievement. In English as a Foreign Language (EFL) contexts, reading comprehension requires learners to process linguistic elements such as vocabulary and grammatical structures in order to construct meaning from written texts. Research shows that reading comprehension is influenced by multiple factors and cannot be explained by a single skill or ability (Kadusale & Tepacia, 2025).

One of the most significant challenges in EFL reading comprehension is limited vocabulary knowledge. Learners with insufficient vocabulary often struggle to understand texts, as unfamiliar words slow down reading and interfere with meaning construction. Vocabulary-related difficulties include problems with pronunciation, spelling, understanding contextual meanings, and distinguishing between similar words, all of which negatively affect reading comprehension (Komalasari, 2022; Kaphle, 2024).

In addition to vocabulary limitations, grammatical difficulties and unfamiliar language structures also hinder effective reading comprehension. When learners experience problems with grammatical forms and sentence structures, sentence-level processing becomes disrupted, which may prevent them from understanding the overall meaning of a text. These linguistic barriers increase the cognitive demands of reading and make comprehension more effortful for EFL learners (Kadusale & Tepacia, 2025).

Furthermore, increased cognitive load plays an important role in foreign language processing. When learners lack automatic linguistic knowledge, such as vocabulary and grammar, they must devote more cognitive resources to decoding and form-focused processing. This reduces the available working memory capacity for higher-level comprehension processes, such as integrating ideas and constructing coherent meaning (Al-Fattah, 2018). Consequently, linguistic barriers and cognitive load interact to negatively affect reading comprehension in EFL contexts.

Aims and research questions

The main aim of this study is to examine how linguistic barriers influence reading comprehension among 11th-grade EFL learners. The study focuses on identifying the most common language-related difficulties, particularly limited vocabulary knowledge, grammatical problems, and unfamiliar language structures, and on exploring how these barriers affect learners' understanding of written texts. In addition, the study seeks to investigate teachers' perceptions of the impact of linguistic barriers on students' reading comprehension. The research is guided by the following questions: What linguistic barriers hinder reading comprehension among 11th-grade EFL learners, and how do teachers perceive the impact of these barriers on students' reading comprehension?

Methods

This study employs a mixed-methods research design combining quantitative and qualitative approaches. Quantitative data are collected through a questionnaire administered to 11th-grade EFL learners, focusing on perceived linguistic barriers related to vocabulary knowledge, grammatical difficulties, and unfamiliar language structures. Qualitative data are obtained through semi-structured interviews conducted with English teachers teaching at the secondary school level. These interviews aim to explore teachers' experiences with students' linguistic difficulties and their views on how language-related problems affect reading comprehension. In addition, a qualitative literature analysis provides the theoretical background for interpreting the findings.

Expected results and discussion

The study is expected to show that linguistic barriers, particularly limited vocabulary knowledge, grammatical difficulties, and unfamiliar language structures, have a significant negative impact on reading comprehension among 11th-grade EFL learners. These barriers are likely to hinder accurate decoding and interfere with learners' ability to construct coherent meaning from written texts. The findings are also expected to reflect teachers' views that linguistic barriers play a key role in students' reading comprehension difficulties.

References

1. Komalasari, N. (2022). Challenges of learning English vocabulary. *Journal of English Language Teaching Research*, 12(2), 45–60. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/388832233_Challenges_of_Learning_English_Vocabulary [10.02.2026.]

2. Kadusale, J. C., & Tepacia, H. C. (2025). Factors influencing the reading comprehension of learners. *GEO Academic Journal*, 6(1). Retrieved from researchgate.net [15.02.2026.]
3. Kaphle, K. R. (2024). Challenges of learning English vocabulary. *Janaprakash Journal of Multidisciplinary Research*, 2, 31–43. Retrieved from <https://doi.org/10.3126/jjmr.v2i1.75170> [15.02.2026.]
4. Al-Fattah, N. A. F. (2018). Cognitive load theory in the context of second language academic writing. *Higher Education Pedagogies*, 3(1), 385–402. Retrieved from <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/23752696.2018.1513812#d1e118> [16.02.2026.]

IMPROVING STUDENTS' READING COMPREHENSION IN THE ENGLISH LESSON WITH AI

Student's name: Rebeka Cébely

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Dr. Ilona Huszti

Introduction

The aim of the research is to examine how artificial intelligence can help develop students' English reading comprehension skills. Modern digital tools enable the use of personalized tasks, instant feedback, vocabulary explanations, and interactive texts, which promote deeper understanding of texts and increase student autonomy. AI-based chatbots and digital learning tools increase motivation and engagement and provide support during reading tasks. At the same time, it is important that their use is guided by pedagogical principles so that students do not become overly dependent on technology and retain their critical thinking skills. The research examines whether AI-supported reading instruction is more effective than traditional methods in developing reading comprehension and learner autonomy. It also aims to develop practical recommendations for teachers on how to consciously and effectively integrate artificial intelligence into English lessons in order to develop reading comprehension skills.

Aims and research questions

The aim of this study is to analyse the use of artificial intelligence in English lessons in terms of its impact on students' reading comprehension, engagement, and learner autonomy, as well as its advantages and limitations.

- How do students evaluate their experience with AI-supported reading tasks?
- Which aspects of AI tools are considered the most helpful or challenging?
- What advantages and disadvantages of using AI in reading lessons are perceived by students?
- What suggestions do students have for improving the effectiveness of AI-supported reading activities in the future?

Methods

The research is conducted in the form of an online questionnaire survey among students who participated in AI-supported reading tasks in English classes. The questionnaire mainly

consists of closed, multiple-choice questions, supplemented by a few open-ended questions that allow students to provide more detailed feedback. The questions focus on students' experiences with the use of AI tools, with particular attention to task difficulty, motivation, engagement, and the impact on reading comprehension and the development of independent learning skills. The collected data will be analyzed using descriptive statistical methods, including the calculation of percentages and comparative analysis of responses. This will allow us to identify general trends in student experiences and opinions and draw conclusions about the effectiveness and benefits of AI-supported reading tasks and opportunities for further development.

Expected results and discussion

The research is expected to reveal students' opinions and experiences with AI-supported reading tasks and evaluate their effectiveness in improving reading comprehension. The tasks are likely to appear moderately difficult, with more complex texts and vocabulary posing the greatest challenge. The results will help identify the strengths and weaknesses of the tools and provide a basis for further development and practical recommendations for educators on how to use them effectively.

References

1. Escalante, J., Pack, A., & Barrett, A. (2023). AI-generated feedback on writing: Insights into efficacy and ENL student preference. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 20(1). <https://doi.org/10.1186/s41239-023-00425-2>
2. Juan, W., Qing, S., Yunus, M. M., & Rafiq, K. R. M. (2023). Integrating ChatGPT into English language teaching and learning: Strengths and weaknesses. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 13(12). <https://doi.org/10.6007/IJARBS/v13-i12/20251>
3. Savchenko, V. A., & Shapovalenko, O. D. (2020). Osnovni napriamy zastosuvannia tekhnolohii shtuchnoho intelektu u kiberbezpetsi (Main directions of application of artificial intelligence technologies in cyber security). *Suchasnyi zakhyst informatsii*, 4(44), 6–11. http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/27/part_2/15.pdf
4. Xiao, Y., Zhang, T., & He, J. (2024). The promises and challenges of AI-based chatbots in language education through the lens of learner emotions. *Heliyon*, 10(18), e37238. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e37238>
5. Satiti, L. H., Fauziati, E., & Seytaningsih, E. (2024). AI chatbot as an effective English teaching partner for university students. *International Journal of Educational Research & Social Sciences*, 5(3), 463–469. <https://doi.org/10.51601/ijersc.v5i3.820>

THE DRAMA OF THE “SHADOW AUTHOR”: LIFE AND CREATIVE LEGACY OF AUGUST DERLETH

Student`s name: Csok Szofia

Program: English Language and Literary

Study mode: Full-time study

Supervisor`s name: Dr. Volodimir Bányász

Introduction

The problem of authorship has long occupied a central place in literary studies. Throughout the twentieth and twenty-first centuries, scholars have increasingly questioned the stability, authority, and individuality of the authorial figure. Within this context, particular attention has been paid to collaborative writing, posthumous publications, editorial mediation, and intertextual continuations of literary universes. One of the most compelling and controversial cases in this regard is the literary career of August Derleth, an American writer, editor, and publisher whose name is inseparably linked with H. P. Lovecraft.

August Derleth (1909–1971) was a prolific and versatile author. Over the course of his life, he published numerous works including regional fiction set in Wisconsin, detective stories (notably the Solar Pons series), historical novels, poetry, and tales of weird fiction. However, despite this broad literary production, Derleth’s reputation remains largely overshadowed by his role as the posthumous editor, interpreter, and promoter of Lovecraft’s works. After Lovecraft’s death in 1937, Derleth took upon himself the mission of preserving his friend’s literary legacy. In 1939, he co-founded Arkham House, a publishing house created primarily to collect and publish Lovecraft’s fiction in hardcover editions. Without this initiative, much of Lovecraft’s work, originally scattered across pulp magazines such as *Weird Tales*, might have been lost or marginalized.

The timeliness and relevance of this research are grounded in several contemporary scholarly trends. First, modern literary theory has significantly re-evaluated the notion of authorship. The famous concept of the “death of the author,” introduced by Roland Barthes, challenged the idea of the author as the ultimate authority over meaning. Later theorists, including Michel Foucault, further explored the concept of the “author-function,” emphasizing the institutional and discursive mechanisms that construct authorship. In this theoretical light, the case of Derleth becomes particularly intriguing: rather than disappearing, the authorial presence multiplies. After Lovecraft’s death, Derleth emerged as a secondary

authorial force who shaped, systematized, and expanded what is now known as the “Cthulhu Mythos.”

Second, contemporary scholarship increasingly focuses on canon formation and the role of publishers, editors, and literary executors in shaping literary heritage. Derleth was not merely a passive preserver of Lovecraft’s texts. He edited, rearranged, and sometimes reinterpreted them, and he also wrote new stories that he presented as “posthumous collaborations” based on Lovecraft’s notes. His own contributions to the Mythos introduced theological and moral elements that some critics argue were absent from Lovecraft’s original cosmic indifferentism. Consequently, the question arises: did Derleth faithfully preserve Lovecraft’s vision, or did he transform it according to his own worldview?

The relevance of this topic is also cultural. In the twenty-first century, Lovecraft’s influence has expanded dramatically in literature, cinema, gaming, and popular culture. However, the infrastructure that enabled this global recognition was largely established by Derleth through Arkham House. Despite this crucial contribution, Derleth’s own literary identity remains ambiguous. He is frequently described primarily as Lovecraft’s disciple, editor, or promoter, rather than as an autonomous creative figure.

The motivation for selecting this topic arises from the need to reassess Derleth’s position in American literary history and to analyze the phenomenon of the “shadow author” as a distinct literary role. The term “shadow author” in this thesis refers to a writer whose creative identity develops in close association with a more canonized or culturally dominant figure, resulting in partial obscurity or critical marginalization. Derleth’s case illustrates the dramatic tension between independent creativity and derivative continuation.

The research background shows that while Lovecraft has been extensively studied from biographical, philosophical, and stylistic perspectives, Derleth’s work has received comparatively limited and often polarized critical attention. Some scholars criticize him for allegedly distorting Lovecraft’s philosophical pessimism by introducing a moral dichotomy between “good” and “evil” cosmic forces. Others defend Derleth as a necessary mediator who ensured Lovecraft’s survival in literary history. However, a comprehensive philological study that simultaneously examines Derleth’s biography, original fiction, editorial practices, and mythopoetic strategies remains insufficiently developed.

Thus, the research problem of this thesis can be formulated as follows:

To what extent does August Derleth function as an independent literary author, and to what extent is his creative identity constructed and limited by his role as editor, interpreter, and continuer of H. P. Lovecraft’s works?

This problem entails several interconnected aspects:

- the analysis of Derleth's biographical and intellectual formation;
- the examination of his original literary production beyond the Lovecraftian framework;
- the study of his editorial interventions and myth-making strategies;
- the evaluation of his impact on the formation of Lovecraft's canon.

The thesis aims to explore the “drama” of Derleth's authorship the tension between creative autonomy and literary overshadowing and to situate him within broader theoretical discussions about authorship, intertextuality, and literary legacy. By addressing these issues, the study seeks to contribute to a deeper understanding of how literary reputations are constructed and how “shadow authors” participate in shaping cultural memory.

The main **aim** of this thesis is to analyze the life and creative legacy of August Derleth through the conceptual framework of the “shadow author,” and to determine the extent to which his literary identity was shaped, limited, or overshadowed by his association with H. P. Lovecraft.

The thesis seeks to reassess Derleth's position in American literary history by examining both his independent creative output and his role as editor, publisher, and continuer of Lovecraft's mythological universe.

To achieve this aim, the thesis will pursue the following objectives:

1. To analyze the biographical and intellectual formation of August Derleth.
2. To examine the thematic and stylistic features of Derleth's original fiction.
3. To investigate Derleth's editorial practices and his role in the foundation of Arkham House.
4. To compare Lovecraft's original philosophical and aesthetic principles with Derleth's reinterpretations and additions.
5. To evaluate the literary and cultural impact of Derleth's work on the development of twentieth-century weird fiction.
6. The thesis will address the following research questions:
7. Can August Derleth be considered an independent literary figure, or is his reputation inseparably tied to Lovecraft's legacy?
8. How did Derleth's editorial interventions influence the reception and interpretation of Lovecraft's works?
9. In what ways did Derleth transform or systematize the so-called “Cthulhu Mythos”?
10. Does the concept of the “shadow author” provide a productive framework for understanding Derleth's literary position?

Methods.

1. General Research Design.

This thesis employs a qualitative philological methodology combining literary analysis, comparative analysis, biographical research, and elements of reception study. The interdisciplinary nature of the topic situated at the intersection of authorship theory, literary history, and mythopoeic studies requires the integration of several complementary approaches.

The research design is structured around two central analytical axes:

1. The examination of August Derleth as an independent creative figure.
2. The analysis of Derleth's role as editor, interpreter, and continuer of H. P. Lovecraft.

This dual focus allows for a balanced assessment of Derleth's literary identity within and beyond Lovecraft's influence.

2. Theoretical Frameworks.

The theoretical foundation of this research is based on several key approaches in modern literary studies:

The thesis draws on twentieth-century theories of authorship, particularly those developed by Roland Barthes and Michel Foucault. Barthes' concept of the "death of the author" challenges traditional ideas of authorial authority, while Foucault's notion of the "author-function" examines the institutional and discursive construction of authorship.

These theories provide a conceptual basis for analyzing Derleth not only as a biographical individual but also as a cultural and institutional figure whose authorship was shaped by publishing practices, literary networks, and canon formation.

Given that Derleth expanded and systematized the so-called Cthulhu Mythos, the research incorporates intertextual analysis to explore textual continuities and transformations between Lovecraft's original works and Derleth's contributions.

The study also draws on mythopoeic theory, examining how fictional mythologies are constructed, codified, and transmitted. Particular attention is paid to Derleth's reinterpretation of Lovecraft's cosmic indifferentism into a more structured cosmology involving elemental oppositions and moral polarization.

The research further applies approaches from reception theory and canon studies to analyze how Derleth influenced the posthumous reputation of Lovecraft. The founding of Arkham House is examined as a decisive act of literary institutionalization that contributed to Lovecraft's canonization in American literature.

3. Research Methods.

A systematic review of scholarly literature will be conducted in order to identify major trends in Lovecraft and Derleth studies. This includes critical works on Lovecraft's philosophy, analyses of weird fiction, and discussions of Derleth's editorial role.

The literature review serves to:

- establish the current state of research;
- identify scholarly debates regarding Derleth's reinterpretation of Lovecraft;
- detect research gaps that justify the present study.

The biographical method will be applied to reconstruct Derleth's intellectual formation, literary influences, and personal motivations. Particular attention will be paid to:

- his correspondence with Lovecraft,
- his regional identity rooted in Wisconsin,
- his Catholic worldview and how it may have influenced his reinterpretation of cosmic horror.

This method helps contextualize Derleth's creative and editorial decisions within his broader life experience.

Close reading will be used to analyze selected texts by both Lovecraft and Derleth. The analysis will focus on:

- narrative voice and perspective;
- thematic structures (cosmic horror, morality, order vs. chaos);
- mythological systematization;
- philosophical implications.

Comparative textual analysis will identify similarities and divergences between Lovecraft's original stories and Derleth's so-called "posthumous collaborations" or Mythos expansions.

A comparative approach will be central to evaluating the transformation of the Cthulhu Mythos. This method will compare:

- Lovecraft's cosmic indifferentism with Derleth's moral dualism;
- Lovecraft's fragmentary myth references with Derleth's systematic cosmology;
- differences in tone, structure, and metaphysical implications.

The primary corpus of analysis will include:

1. Selected weird tales and mythos-related stories by H. P. Lovecraft.
2. Derleth's mythos stories and "collaborative" texts.

3. Selected independent works by August Derleth (including detective and regional fiction).

4. Editorial prefaces and commentaries published by Arkham House.

4. Limitations of the Study.

The study is limited to textual and literary-historical analysis and does not include quantitative corpus linguistics or empirical reader-response surveys. Additionally, the research focuses primarily on English-language primary sources and does not extensively analyze translations or global adaptations.

5. Methodological Significance.

By combining authorship theory, intertextual analysis, and reception studies, this methodology enables a multidimensional understanding of Derleth's literary position. It allows the thesis to move beyond simplified judgments—either condemning Derleth as a distorter or praising him as a savior—and instead to present a balanced philological evaluation.

The expected results of this research suggest that August Derleth should be reconsidered not merely as a secondary figure in the shadow of H. P. Lovecraft, but as a complex literary agent whose role combined authorship, editorial mediation, myth-making, and canon formation.

First, it is anticipated that the comparative textual analysis will demonstrate substantial philosophical and structural differences between Lovecraft's cosmic indifferentism and Derleth's more systematized and morally polarized cosmology. While Lovecraft's universe is characterized by existential insignificance and metaphysical neutrality, Derleth's reinterpretation is expected to reveal elements of theological structuring and moral dualism. This finding may support the argument that Derleth did not simply preserve Lovecraft's vision but reshaped it according to his own worldview.

Second, the study is expected to show that Derleth's contribution to the institutionalization of Lovecraft's legacy—particularly through the foundation of Arkham House—played a decisive role in transforming Lovecraft from a pulp magazine writer into a canonized figure of twentieth-century American weird fiction. Thus, Derleth's significance may lie not only in textual production but also in cultural mediation.

Third, the research is likely to confirm that the concept of the "shadow author" provides a productive analytical model for understanding literary figures whose creative identities develop in close proximity to more dominant authors. In this sense, Derleth represents a broader literary phenomenon rather than an isolated case.

From a philological and literary-historical perspective, the thesis is expected to contribute to a more nuanced evaluation of authorship, editorial power, and mythopoeic continuity in modern literature. It may also encourage further scholarly reassessment of marginal or intermediary literary figures who shape cultural memory from behind the scenes.

References

1. August Derleth. Wikipedia: the free encyclopedia. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/August_Derleth (accessed: 26.02.2026).
2. August Derleth Society. Biography. URL: <https://augustderleth.org/about-derleth/biography> (accessed: 26.02.2026).
3. August Derleth: posthumous collaboration controversy. H. P. Lovecraft Wiki. URL: https://lovecraft.fandom.com/wiki/August_Derleth:_posthumous_collaboration_controversy (accessed: 26.02.2026).
4. August Derleth. EBSCO Research Starters. URL: <https://www.ebsco.com/research-starters/history/august-derleth> (accessed: 26.02.2026).
5. August William Derleth Papers. Wisconsin Historical Society. URL: <https://digicoll.library.wisc.edu/cgi/f/findaid/findaid-idx?c=wiarchives;view=text;rgn=main;didno=uw-whs-wis000wo> (accessed: 26.02.2026).
6. Joshi S. T. A Look Behind the Derleth Mythos (review of John D. Haefele's book). S. T. Joshi official site. URL: https://stjoshi.org/review_haefele.html (accessed: 26.02.2026).

THE SIGNIFICANCE OF PROCESS WRITING IN DEVELOPING WRITING SKILLS IN THE ENGLISH LESSON

Student's name: Livia Domokos

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Dr. Katalin Fodor

Introduction

Process writing is a learner-centered instructional approach that views writing not as a single, final product but as a sequence of stages including pre-writing, drafting, revising, editing, and publishing, through which learners progressively refine and develop their texts (Durga & Rao, 2018; Rahman, Apriyanti & Ramadhan, 2024). This approach encourages peer interaction, teacher feedback, self-reflection, and multiple revisions, which contrasts with traditional product-oriented methods that focus mainly on correctness and final output (Rahman et al., 2024; process writing model research). In English as a Foreign Language (EFL) context, process writing has been shown to enhance linguistic accuracy, coherence, idea development, and writing fluency, while also building learner confidence and autonomy in expressing thoughts in English (Zahran & Sheir, 2015; Rakhimova, 2025). The timeliness and relevance of researching process writing stem from persistent challenges EFL learners face in writing—such as limited vocabulary, difficulty organizing ideas, and writing anxiety—which often persist despite traditional instruction (systematic review on EFL writing approaches).

Aims and research questions

The thesis estimates the effectiveness of a process-writing programme for improving EFL learners' writing. It aims to measure advances in overall writing, paragraph cohesion, revision quality, and learner autonomy, and demonstrates the classroom construction behind any improvements.

Asks questions like:

- To what extent does process-writing improve EFL learners' overall writing performance compared to product writing?
- Does the integrated intervention produce greater gains in paragraph cohesion and use of cohesive devices than the product centred?
- How does the intervention influence learners' autonomy, motivation, confidence, and attitudes toward writing and revision?

Methods

This study applies a **mixed-method research design** combining quantitative and qualitative approaches to examine the impact of process writing on students' English writing skills. Quantitative data will be collected through teachers questionnaire to measure attitudes and perceived improvement, while qualitative data will be gathered through semi-structured interviews to explore learners' experiences in greater depth. The theoretical framework is based on process writing pedagogy and mixed-method educational research principles.

Expected results and discussion

The study expects the process-writing programme to improve overall writing, especially paragraph cohesion and discourse-level organization. Students are likely to make more meaningful revisions and show increased autonomy, motivation, and positive attitudes toward drafting and feedback. Instructional stages are expected to link to measurable improvements in cohesive device use and paragraph structure. Overall, the findings should support process writing as an effective, learner-centred approach in EFL classrooms.

References

1. Pysarchyk, O. L., & Yamshynska, N. V. (2015). The importance of integrating reading and writing for the EFL teaching. *Advanced Education*, 3, 77–83.
2. Bashiri, A., & Shahrokhi, M. (2016). Improving writing proficiency, autonomy, and critical thinking ability through process-based writing instruction: A study of Iranian EFL learners. *International Journal of Applied Linguistics & English Literature*, 5(1), 232.
3. Dauletova, D. (2023). The effectiveness of employing explicit instruction and process writing³ approach on EFL learners' writing competence. *Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal*, 4(04).
4. Durga, S. S., & Rao, C. S. (2018). Developing students' writing skills in English—A process approach. *Journal for Research Scholars and Professionals of English Language Teaching*, 6(2), 1–5.
5. Graham, S., & Sandmel, K. (2011). The process writing approach: A meta-analysis. *The Journal of Educational Research*, 104(6), 396–407.

TEACHING ENGLISH TO YOUNG LEARNERS WITH THE HELP OF DIGITAL GAMES

Student's name: György Dzsanda

Program: English Language and Literature

Study mode: Part-time study

Supervisor's name: Dr. Iлона Huszti

Introduction

The development of digital technologies has transformed the educational environment, especially in the field of language learning. Today's young learners are growing up in a digital environment where interactive media and digital games play a central role in their daily lives. As a result, the integration of digital games into English language teaching (ELT) is becoming an increasingly relevant and timely topic. The shift to technology-enabled learning, accelerated by global digitalization and post-pandemic educational reforms, has further highlighted the need for innovative and engaging approaches to teaching.

Teaching English to young learners (aged 6–12) poses unique pedagogical challenges as children require interactive, motivating, and developmental-appropriate activities. Digital games offer multimodal input, instant feedback, and meaningful contextualized speaking practice, potentially enhancing vocabulary acquisition, pronunciation, grammar knowledge, and communication skills. Despite the growing interest in game-based learning, there remains a need for systematic research into how digital games contribute to language development and what pedagogical principles ensure their effective use.

Aims and research questions

The use of digital technological resources for educational settings is a quite recent practice (Savi; Ulbricht, 2008). Although recent research emphasizes the importance of integrating technology into the curriculum, its use can only be effective for learning if well integrated in a meaningful way in the classroom (Prensky, 2007; Squire, 2006). This thesis aims to characterize vocabulary acquisition and the use of the digital game *The Sims*, and to investigate if and how it can assist vocabulary of English as a foreign language

Methods

This study will view the effectiveness of *The Sims* digital game in stimulating vocabulary acquisition among learners of English as a foreign language. Children aged 8–10

approximately 15 learners from the third grade would participate in the study. The participants are intermediates to beginners of English as a foreign language.

The Sims was chosen as the primary learning tool because of its interactive environment, which allows players to create avatars, perform everyday activities, and engage in social interactions, providing contextualized opportunities for vocabulary learning. The intervention will last for four weeks, during which learners will engage in game activities for 30 minutes twice a week during regular English lessons.

To measure vocabulary improvement, a test will be conducted before the intervention and one more test after its completion to evaluate the effectiveness of the digital game-based instruction. The statistical comparison of two test results will allow for the evaluation of vocabulary development, whereas it will contribute to a better understanding of students attitudes toward digital game-based learning

Expected results and discussion

It is anticipated that the use of the digital game would enhance vocabulary acquisition for learners, especially the often used words in real life. Before the test and after results show improvement in learners recognition and use of new vocabulary, while writing tasks may reveal their ability to apply words new words. The game's interactive might involve and increase learners motivation and engagement, as learners use real avatar pictures and perform what they do in real life.

References

1. Chowdhury, M Digital game based language learning for vocabulary acquisition in elementary 2024.
2. Alotaibi, M Game based learning in early childhood education 2024 Papastergiou, M Digital game based learning in hs ,impact on education 2009.
3. Gee, J What video games have to teach us about learning and literacy 2003.
4. Plass, J. Homer, B Handbook of Game-Based learning 2015.
5. Prensky, M Digital based game learning 2001.
6. Squire, K Changing the game: what happens when video games enter the classroom 2005

THE ROLE OF ONLINE GAMES IN DEVELOPING YOUNG LEARNERS' VOCABULARY

Student's name: Jázmin Dzsászem

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Márta Fábian

Introduction

Vocabulary development is a central component of foreign language acquisition, particularly among young learners. Without sufficient lexical knowledge, learners are unable to communicate effectively, regardless of their grammatical competence. Wilkins (1972) famously stated that while grammar allows limited meaning-making, without vocabulary nothing can be conveyed. This highlights the fundamental role of vocabulary in language learning processes. In recent decades, the rapid development of digital technologies has transformed educational practices, introducing innovative tools such as online games into language classrooms.

Digital Game-Based Learning (DGBL) has emerged as an influential pedagogical approach. Prensky (2001) introduced the concept of 'digital natives,' arguing that contemporary learners are naturally accustomed to digital environments. As a result, integrating online games into instruction may increase engagement and motivation. Gee (2003) further emphasized that well-designed games incorporate effective learning principles, including contextualized learning, immediate feedback, repetition, and problem-solving. These features align closely with established theories of vocabulary acquisition.

Nation (2001) stresses that vocabulary learning requires multiple encounters with words in varied contexts. Online games provide opportunities for repeated exposure through interactive tasks, visual and auditory input, and meaningful language use. Moreover, multimodal input supports memory retention, particularly among young learners whose learning styles are often experiential and visually oriented.

Motivation is another crucial factor in successful vocabulary acquisition. Dörnyei (2001) argues that positive learning experiences and sustained motivation significantly influence language achievement. Online games often include elements such as points, levels, rewards, and competition, which foster intrinsic motivation. By reducing anxiety and increasing learner

autonomy, digital games create a supportive environment conducive to language development.

Empirical studies have demonstrated that game-based learning can significantly enhance vocabulary retention and learner engagement. However, the effectiveness of online games depends largely on pedagogical planning, appropriate selection of materials, and structured integration into the curriculum. Without teacher guidance, games may become merely entertaining activities rather than meaningful learning tools.

Aims and research questions

The present research aims to examine the role of online games in developing young learners' vocabulary through the analysis of students' work. The study will be conducted in a primary school context, where learners will participate in structured online vocabulary games over a defined period. Data collection will include pre- and post-tests, written assignments, and classroom tasks completed by the students.

Methods

The analysis will focus on measurable vocabulary growth, accuracy of word usage in context, and differences between passive and active vocabulary. Both quantitative and qualitative methods will be applied. By examining students' written productions and test results, the study aims to provide concrete evidence of vocabulary development attributable to online game-based activities.

In conclusion, academic literature suggests that online games, when pedagogically integrated, can effectively support vocabulary acquisition among young learners. Their motivational, interactive, and multimodal characteristics align with established theories of language learning. The present study seeks to contribute to this field by providing empirical data derived from the systematic analysis of learners' work.

References

1. Dörnyei, Z. (2001). *Motivational strategies in the language classroom*. Cambridge University Press.
2. Gee, J. P. (2003). *What video games have to teach us about learning and literacy*. Palgrave Macmillan.
3. Nation, I. S. P. (2001). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge University Press.
4. Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1–6.
5. Wilkins, D. A. (1972). *Linguistics in language teaching*. Edward Arnold.

EXPLORING WOMEN ROLES IN W.SHAKESPEAR'S COMEDIES

Student's name: Dorina Fazekas

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Dr. Natália Bányász

Introduction

William Shakespeare's comedies include many interesting female characters who play important roles in the development of the story. During the Elizabethan period, women had limited social freedom and were expected to follow strict gender roles connected to marriage and obedience. However, Shakespeare often presented women who were intelligent, independent, and capable of influencing events around them. Because of this contrast, the representation of women in Shakespeare's works is still an important and relevant topic today.

Modern literary studies often examine Shakespeare's plays from a gender perspective, focusing on how female characters challenge or follow social expectations. The motivation for choosing this topic comes from the observation that Shakespeare's heroines are often more active and creative than women were allowed to be in real life at that time. Characters such as Rosalind, Viola, and Beatrice use humour, disguise, and strong language to express their opinions and control situations. The main research problem of this thesis is whether Shakespeare's comedies support traditional gender roles or question them through the actions of female characters.

Aims and research questions

The aim of this thesis is to analyse how women are represented in Shakespeare's comedies and how female characters contribute to the dramatic action. The study focuses mainly on *As You Like It*, *Twelfth Night*, and *Much Ado About Nothing*.

The research attempts to answer the following questions:

- 1) How do Shakespeare's female characters challenge traditional gender expectations?
- 2) What is the importance of disguise in shaping female identity?
- 3) How does wit help female characters gain power in social situations?
- 4) Do comic endings limit female independence or allow some level of empowerment?

Methods

The research is based on qualitative literary analysis combined with a literature review. The primary texts analysed are three Shakespearean comedies: *As You Like It*, *Twelfth Night*, and *Much Ado About Nothing*.

Close reading will be applied to examine dialogues, character relationships, and important scenes involving disguise or verbal conflict. Comparative analysis will also be used to identify similarities and differences between the selected female protagonists.

The theoretical background includes feminist literary criticism and historical context related to women's roles in early modern England. Secondary academic sources help support the interpretation of the plays and provide scholarly perspectives on gender representation.

Expected results and discussion

The expected results suggest that female characters in Shakespeare's comedies are active participants rather than passive figures. Rosalind and Viola are expected to show how disguise allows women to move freely and express ideas that would normally be restricted. Beatrice represents independence mainly through language and intellectual confidence.

Although marriage concludes the comedies and restores social harmony, the plays may still present moments of female empowerment. The research may demonstrate that Shakespeare created complex female characters who question social norms while still functioning within comic traditions.

References

1. Hopkins, Lisa. (2011). *Shakespeare's Women*. Bloomsbury Academic.
2. Mendelson, Sara & Crawford, Patricia. (2010). *Women in Early Modern England 1550–1720*. Oxford University Press.
3. Rackin, Phyllis. (2013). *Shakespeare and Women*. Oxford University Press.
4. Smith, Emma. (2019). *This Is Shakespeare*. Penguin Books.
5. Greenblatt, S. (Ed.). (2018). *The Norton Shakespeare* (3rd ed.). W. W. Norton & Company.
6. Novy, Marianne. (2010). *Love's Argument: Gender Relations in Shakespeare*. University of North Carolina Press.

RELIGIOUS MOTIFS IN ROBINSON CRUSOE

Student's name: Nikoletta Fehér

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Dr. Natália Bányász

Introduction

Daniel Defoe's novel *Robinson Crusoe* (1719) occupies a central place in the history of English literature, often regarded as one of the first modern novels. While the work is frequently interpreted as an adventure narrative focused on survival and individualism, its deeper structure reveals a strong religious and moral dimension. The novel reflects the spiritual climate of early eighteenth-century England, where Protestant ethics, personal responsibility, and belief in divine providence played a crucial role in shaping social and cultural values. Religious motifs in *Robinson Crusoe* are closely intertwined with the protagonist's personal development. Crusoe's isolation on the island becomes a catalyst for self-examination, repentance, and spiritual awakening. His experiences are repeatedly interpreted through a religious lens, suggesting that human suffering and success are guided by divine will rather than chance. This makes the novel not only a story of physical endurance but also a narrative of moral education and spiritual transformation. The relevance of this topic lies in its contribution to the understanding of how religious ideology functions within literary texts. By examining religious motifs in *Robinson Crusoe*, this thesis aims to demonstrate how Defoe integrates spiritual reflection into narrative structure, thereby transforming an adventure story into a moral and religious allegory. The research addresses the problem of how religious elements shape meaning, character development, and the overall message of the novel.

Aims and research questions

The main aim of this bachelor's thesis is to analyze the religious motifs present in *Robinson Crusoe* and to examine their role in the novel's thematic and ideological construction. The research is guided by the following questions:

1. Which religious motifs are most prominent in *Robinson Crusoe*?
2. How do these motifs contribute to Robinson Crusoe's moral and spiritual development?
3. In what ways does the novel reflect Protestant beliefs and early modern religious ideology?
4. How do religious motifs function as narrative tools within the novel?

Methods

The research is qualitative in nature and is based primarily on close textual analysis of *Robinson Crusoe*. This method allows for the identification and interpretation of recurring religious motifs such as sin, repentance, divine providence, prayer, and redemption. These elements will be examined in relation to the protagonist's actions, reflections, and narrative voice. In addition, the study employs a literature review of critical and theoretical works on Daniel Defoe and early English prose fiction. Historical and cultural analysis will be used to situate the novel within the Protestant worldview of early eighteenth-century England. References to concepts such as spiritual autobiography and religious allegory will further support the interpretation of the novel's religious dimension. The primary corpus consists of the novel itself, while secondary sources provide contextual and theoretical support.

Expected results and discussion

The analysis is expected to show that religious motifs are fundamental to the structure and meaning of *Robinson Crusoe*. Crusoe's physical survival on the island parallels his spiritual journey toward faith, humility, and moral responsibility. The novel presents adversity as a test of belief and interprets success as a result of divine guidance rather than human effort alone. The findings will highlight the literary significance of religious motifs as tools for character development and moral instruction. By integrating religious ideology into narrative form, Defoe creates a text that reflects the values of his time while remaining relevant to modern readers. The thesis aims to contribute to literary studies by offering a deeper understanding of *Robinson Crusoe* as a work that unites adventure, spirituality, and moral reflection.

References

1. Defoe, D. (1719/2003). *Robinson Crusoe*. Oxford University Press.
2. Hunter, J. P. (1994). *The Reluctant Pilgrim: Defoe's Emblematic Method and Quest for Form . in Robinson Crusoe*. Johns Hopkins University Press.
3. McKeon, M. (2002). *The Origins of the English Novel, 1600–1740*. Johns Hopkins University Press.
4. Richetti, J. (2005). *The Life of Daniel Defoe: A Critical Biography*. Blackwell Publishing.
5. Starr, G. A. (1976). *Defoe and Spiritual Autobiography*. Princeton University Press.
6. Watt, I. (1957). *The Rise of the Novel*. University of California Press.

OFFLINE AND ONLINE ENGLISH TEACHING IN TRANSCARPATIA DURING AND AFTER COVID-19 COMPARED (BASED ON TEACHER INTERVIEWS)

Student's name: Szilvia Fischer

Program: English Language and Literature

Study mode: Part-time study

Supervisor's name: Dr. Iona Huszti

Introduction

The COVID-19 pandemic profoundly disrupted education systems worldwide, forcing a rapid shift from traditional offline (in-person) teaching to online formats. In Transcarpathia, a multilingual region in western Ukraine with unique cultural and linguistic diversity, English language teaching was particularly affected due to limited digital infrastructure in rural areas and the need to adapt curricula for remote delivery. This topic is timely and relevant as educational institutions continue to grapple with hybrid models post-pandemic, especially amid ongoing regional challenges like the Russian invasion, which has further strained resources. The research background highlights how the pandemic accelerated digital adoption in education, revealing both opportunities for innovation and inequities in access. My motivation for selecting this topic stems from personal observations of Transcarpathian educators navigating these changes, aiming to document local experiences that are underrepresented in broader Ukrainian or global studies. The research problem centers on comparing the effectiveness, challenges, and long-term impacts of offline versus online English teaching methods during the height of COVID-19 restrictions and in the subsequent return to in-person learning.

Aims and research questions

The main objectives of the thesis are to compare offline and online English teaching practices in Transcarpathia during and after the COVID-19 pandemic, identify key challenges and advantages from teachers' perspectives, and propose recommendations for future hybrid approaches. The thesis seeks answers to the following research questions:

- 1) What were the primary challenges faced by English teachers in Transcarpathia when transitioning to online teaching during the pandemic?
- 2) How do teachers perceive the differences in student engagement, learning outcomes, and pedagogical effectiveness between offline and online methods?
- 3) What lasting changes have occurred in English teaching practices post-COVID-19, and how have these influenced teacher strategies?

Methods

The primary method is a Google Forms questionnaire combining quantitative (Likert-scale items on engagement, effectiveness, challenges) and qualitative (open-ended questions on experiences, examples, suggestions) data. Targeting 10-20 English teachers from secondary schools (urban/rural, minority-language in Berehove/Uzhhorod areas) and some higher education, recruitment uses professional networks. The anonymous survey (15–25 min) covers pre-COVID offline practices, pandemic online phase, post-2022 transitions, and comparisons, with informed consent. Analysis includes descriptive statistics (frequencies, means via Google Forms/Excel) and thematic coding of open responses (e.g., technical barriers, hybrid benefits). Theoretical frameworks: constructivist learning theory (active, contextual knowledge across formats) and Community of Inquiry (social/cognitive/teaching presence in online settings). Supporting literature review contextualizes findings; corpus is questionnaire responses (aggregates + excerpts), upholding ethics (anonymity, voluntary participation).

Expected results and discussion

Teachers likely report online challenges like poor connectivity, reduced speaking practice, motivation loss, and assessment mistrust during COVID-19, with offline favored for interaction and communicative skills in multilingual classes. Online advantages may include flexibility and resource access. Post-COVID, hybrid retention (e.g., digital tools for vocabulary/reading, offline for oral work) is expected, with adaptations for minority languages or wartime issues. The topic's linguistic significance lies in format impacts on English acquisition in polyglot contexts, revealing online limits in interaction but gains in autonomy. The thesis contributes localized insights for policy, teacher training, and equitable blended language education in crises.

References

1. Huszti, I., Fábán, M., Lechner, I., & Bárány, E. (2023). Online language teaching in Transcarpathia (2020-2022): *Aid for studying the discipline "Methodology of Foreign Language Teaching" for English major BA students* https://kme.org.ua/wp-content/uploads/2023/07/huszti_fabian_lechner_barany_online-english-teaching-in-transcarpathia_final.pdf
2. Huszti, I., & Lechner, I. (2025). Challenges of teaching multilingual students in tertiary education. *Educational Challenges*, 30(1), 106–118. <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2025.30.1.07>

3. Váradi, Krisztián (2024) English language teachers' experiences with the first transition to online education during COVID-19. SCIENTIFIC BULLETIN OF Mukachevo State University Series "Pedagogy and Psychology", 10 (2). pp. 62-71. ISSN 2413-3329
4. Huszti, I., Fábíán, M., Lechner, I., & Bárány, E. (2021). Assessing Language Learners' Knowledge and Performance during COVID-19. Central European Journal of Educational Research, 3(2), 38–46. <https://doi.org/10.37441/cejer/2021/3/2/9245>
5. Shevchenko, V., Malysh, N., & Tkachuk-Miroshnychenko, O. (2024). Distance learning in Ukraine in COVID-19 emergency. Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning, 39(1), 4–19. <https://doi.org/10.1080/02680513.2021.1967115>

PROJECT-BASED LEARNING: NEW PERSPECTIVES FOR ENGLISH LANGUAGE LEARNERS

Student's name: Tamás Fodor

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Dr. Katalin Fodor

Introduction

In the last few decades, the field of foreign language learning has witnessed considerable shifts in terms of methodological approaches, from a teacher-centered model towards a learner-centered model (Hedge, 2000). Among the most innovative and applied learning models is the application of the Project-Based Learning model (Thomas, 2000).

The importance of the topic is related to the increased need for the development of not only linguistic skills but also communication skills, critical thinking skills, and cooperative skills in the learning of the English language (Bell, 2010). The traditional models of learning focus primarily on the acquisition of grammatical and lexical skills in the learning of the English language.

The motivation for the selection of the topic is related to the increased importance of modern learning models in the learning of the English language. The thesis is related to the presentation of new perspectives on the application of the project-based learning model in the learning of the English language (Dewey, 1938).

Aims and research questions

However, the major goal of this thesis is to explore the effectiveness of project-based learning in English language teaching. This study also aims to analyze how PBL affects students' motivation, communicative skills, and engagement in English language learning.

Research Questions:

1. How does project-based learning contribute to English language learning?
2. What advantages does project-based learning have compared to other English language learning approaches?
3. How does project-based learning affect students' learning motivation and engagement?
4. What challenges or difficulties might be encountered when implementing PBL in English language learning?

Methods

The thesis would greatly rely on the literature review and the comparative analysis of the available literature on the subject of the pedagogy of project-based learning in the context of the teaching of the English language. The relevant academic publications and studies on the subject would be reviewed in order to ascertain the major theories and applications of the project-based learning concept.

Besides the literature review, the process of research involves a plan for undertaking a questionnaire research to investigate the opinions of English language teachers regarding the implementation of project-based learning. The questionnaire would aim to investigate the opinions of English language teachers regarding the motivation of learners, the involvement of learners, and the challenges associated with the application of project-based learning.

The research would be based on the available research studies and research articles on the subject of the learning of the English language in the context of the secondary and tertiary level of learning.

Expected results and discussion

It is expected that the research would show the positive effect of project-based learning on learner motivation, communicative skills, and collaborative skills. PBL is also expected to improve the level of language processing through authentic communication.

The thesis may focus on the potential of project-based learning as an alternative or additional approach in the teaching of English language. The research may also contribute to the current language learning debate by emphasizing learner-centered approaches in education and creative teaching techniques.

References

1. Bell, S. (2010). Project-based learning for the 21st century. *The Clearing House*, 83(2), 39–43.
2. Blumenfeld, P. C., et al. (1991). Motivating project-based learning. *Educational Psychologist*, 26 (3–4), 369–398
3. Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.
4. Hedge, T. (2000). *Teaching and Learning in the Language Classroom*. Oxford University Press.
5. Thomas, J. W. (2000). *A Review of Research on Project-Based Learning*. Autodesk Foundation.

EFFECTIVE STRATEGIES FOR TEACHING GRAMMAR IN THE ENGLISH LESSON IN THE PRIMARY SCHOOL

Student's name: Grigorij Gerzanics

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Dr. Katalin Fodor

Introduction

The topic of this thesis is *Effective Strategies for Teaching Grammar in the English Lesson in Primary School*. Grammar plays a fundamental role in foreign language learning because it provides the structure that allows learners to form correct sentences and express their ideas clearly (Thornbury, 1999). In primary school, pupils begin building their basic knowledge of English, and this stage is extremely important for their future language development. For this reason, the choice of effective grammar teaching strategies is a relevant and important issue.

The timeliness of this topic is connected with modern changes in education and the increasing importance of English as an international language (Harmer, 2007). Today, English is taught from an early age, and teachers are expected to use modern, student-centered approaches. It is argued by many scholars that traditional grammar teaching, which is often based only on memorizing rules and doing written exercises, may not be suitable for young learners (Thornbury, 1999; Harmer, 2007). Primary school pupils need visual support, interactive activities, and meaningful communication in order to understand grammar and use it in practice (Cameron, 2001).

The research background shows that many scholars have studied grammar teaching methods, communicative approaches, and teaching young learners. However, there is still a need to analyze which strategies are the most effective specifically for primary school pupils, taking into account their age characteristics and learning needs.

The research problem of this thesis is to determine which teaching strategies are the most effective for developing grammatical competence in primary school English lessons and how these strategies influence pupils' motivation and learning outcomes.

Aims and research questions

The main aim of this thesis is to analyze effective strategies for teaching grammar in primary school English lessons and to evaluate their impact on pupils' learning process. The research seeks to explore both theoretical and practical aspects of grammar instruction for young

learners. In order to achieve this aim, the thesis focuses on several objectives. It aims to examine theoretical approaches to grammar teaching, to analyze the psychological and age characteristics of primary school pupils, and to describe modern teaching strategies used in grammar instruction. The study also intends to compare traditional and communicative methods in order to identify their advantages and disadvantages. According to modern research, the use of language games is a crucial element in creating a positive learning environment and reducing language anxiety among pupils (Fodor & Hnatik, 2024). The research is guided by the following questions: What difficulties do primary school pupils face when learning English grammar? Which teaching strategies are the most effective for young learners? How do interactive and communicative activities influence pupils' motivation and understanding of grammar? How can teachers combine traditional and modern approaches to achieve better results in grammar teaching?

Methods

This thesis will use several research methods. First, a literature review will be conducted in order to analyze scientific sources related to grammar teaching, communicative language teaching, and methods of teaching young learners. This will provide the theoretical basis for the study.

Second, comparative analysis will be used to compare traditional grammar teaching methods with modern interactive approaches (Richards & Rodgers, 2001). The research will also include analysis of English textbooks for primary school and teaching materials in order to examine how grammar is presented and practiced in real classroom situations (Scrivener, 2011).

The theoretical framework of this study will be based on the communicative approach, student-centered learning, and principles of teaching young learners. The material for analysis will include primary school English textbooks, grammar exercises, and methodological recommendations for teachers (Ur, 2012).

Expected results and discussion

It is expected that the research will demonstrate that interactive and communicative strategies are more effective for primary school pupils than purely rule-based traditional methods. Activities such as games, group work, visual aids, and practical tasks are likely to improve pupils' motivation and help them better understand grammatical structures. As noted by experts, language games not only entertain but also serve as a powerful tool for reinforcing grammatical material in a natural context (Fodor & Hnatik, 2024). The study has linguistic and pedagogical significance because grammar is a key component of language competence.

The results of this thesis may contribute to the methodology of teaching English by providing practical recommendations for grammar instruction in primary school. The findings may also help teachers create more engaging and effective lessons that support pupils' language development.

References

1. Cameron, L. (2001). *Teaching languages to young learners*. Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/core/books/teaching-languages-to-young-learners/24C0A04FF42B159B8A9650D4CEB83409>
2. Fodor, K., & Hnatik, K. (2024). The use of language games in English language classes. *Scientific Innovations and Advanced Technologies*, 2(54), 433-442.
3. Harmer, J. (2007). *How to teach English*. Pearson Longman. https://www.academia.edu/-42916248/How_to_teach_English
4. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2001). *Approaches and methods in language teaching* (2nd ed.). Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/core/books/approaches-and-methods-in-language-teaching/3036F7DA0057D0681000454A580967FF>
5. Scrivener, J. (2011). *Learning teaching: The essential guide to English language teaching* (3rd ed.). Macmillan. <https://www.scribd.com/doc/175301180/Scrivener-Jim-Learning-Teaching-3rd-Edition-2011-PDF>
6. Thornbury, S. (1999). *How to teach grammar*. Longman. <https://dl.tutoo.ir/upload/Book/-Complete/HowToTeach/How%20To%20Teach%20Grammar.pdf>
7. Ur, P. (2012). *A course in English language teaching* (2nd ed.). Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/core/books/course-in-english-language-teaching/1F4AA05BDA96D7949993118094C1DC7A>

THE IMPACT OF TASK-BASED LANGUAGE TEACHING (TBLT) ON ENGLISH SPEAKING FLUENCY IN EFL CLASSROOMS

Student's name: Szilveszter Jancsik

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Dr. László Szilágyi

Introduction

In EFL education, there has been growing interest in teaching methods that improve students' speaking skills and motivation. In today's globalized world, speaking is considered an essential skill that represents language proficiency; therefore, it is considered a fundamental skill to be developed in language education. However, students still face difficulties with speaking fluency, characterized by hesitation and silence when expressing their thoughts or ideas in English (Masuram & Sripada).

The relevance and timeliness of the research topic lie in the need to improve the way EFL students learn to speak. This is because, despite the long period of time they spend studying the language, they cannot express themselves properly, mainly because of the traditional way in which they have been taught, with an emphasis on correctness over fluency. Studies indicate that communicative approaches such as TBLT can help students improve their speaking skills through interaction and participation, as proposed by (Ellis and Shintani).

The theoretical basis of this research is based on two main frameworks. First, the Input-Interaction-Output model, as proposed by Gass, emphasizes the value of comprehensible input, interaction, and output in language acquisition (Gass). TBLT supports this model in that it offers learners the chance to communicate meaningfully and produce output. Second, Self-Determination Theory, as proposed by Deci and Ryan, emphasizes the value of intrinsic motivation in learning, arguing that autonomy, competence, and relatedness are vital for learning. (Deci & Ryan)

The rationale for selecting this particular topic stems from the necessity to explore more effective ways of teaching that take into account both linguistic ability and learner engagement. TBLT presents a model for language instruction that encompasses communication, interaction, and learner motivation, rendering it highly relevant for contemporary EFL learning environments. Moreover, existing studies have demonstrated that

learners in a TBLT context tend to evince higher engagement and fluency compared to those in a traditional context (Kim & Elder).

Aims and research questions

The overall objective of the thesis is to examine the efficacy of Task-Based Language Teaching (TBLT) in developing the speaking skills and motivation of EFL learners in comparison to conventional approaches. Since speaking skills constitute an integral part of communicative competence, and yet learners face difficulties in speaking, the present study attempts to explore the potential of TBLT to offer an alternative approach to traditional methods of second language instruction (Ur; Masuram & Sripada).

More concretely, the objectives of the thesis are:

- Investigate the impact of TBLT on the speaking skills of learners, with particular emphasis on fluency, coherence, and communicative effectiveness (Ellis & Shintani).
- Compare the speaking skills of learners taught using TBLT and those taught using conventional methods (Long).
- Investigate the levels of motivation among learners using TBLT and conventional methods, with particular emphasis on intrinsic motivation (Deci & Ryan).

Methods

The research has an empirical nature and uses quantitative as well as qualitative approaches in order to ensure a comprehensive analysis of the research problem. The main method of collecting the data in this research involves a questionnaire-based attitude survey. The results of this survey are analyzed through the use of statistical tools. The areas included in the questionnaire are related to learners' language proficiency and use, their attitude towards speaking English, their attitude towards task-based instruction and traditional instruction, learners' motivation, and aspects of intrinsic and extrinsic motivational orientations. (Deci and Ryan).

Expected results and discussion

It is presumed that the learners who are exposed to Task-Based Language Teaching (TBLT) would show an increased level of speaking ability, especially in terms of fluency, communicative efficiency, and self-confidence in speaking, although some carryover effect from the traditional learning approach may also be present (Ellis and Shintani; Skehan). The learners in TBLT would also show an increased level of intrinsic motivation and positive attitudes towards speaking activities because of the interaction and meaningfulness of the tasks (Deci and Ryan; Nunan 2004). In terms of linguistic implications, the research would also help in understanding the effectiveness of communicative language teaching in the

development of functional language use (Long; Richards and Rodgers). The research is also presumed to have implications for the field of applied linguistics and would also help in the development of more effective language learning and teaching

References

1. Vista de The Impact of Task-Based Language Teaching on English as a EFL Learners' Speaking Proficiency and Motivation. (n.d.). <https://ciencialatina.org/index.php/cienciala/article/view/6443/9839>
2. Zúñiga, E. C., Mayorga, E., & Ruiz, N. (2023). Potential Implications of Task-Based Language Teaching on developing EFL learners' oral fluency. *International Journal of Learning Teaching and Educational Research*, 22(11), 130–149. <https://doi.org/10.26803/ijlter.22.11.8>
3. View of the effects of Task-Based Language teaching on EFL learners' speaking performance. (n.d.). <https://al-kindipublishers.org/index.php/jeltal/article/view/5957/4950>
4. Memon, A. M. N. (2022). TASK-BASED LANGUAGE TEACHING: AN EFFICACIOUS AND INNOVATIVE APPROACH TO DEVELOP SPEAKING SKILLS AND FLUENCY OF ESL STUDENTS. *Pakistan Journal of Educational Research*, 5(2). <https://doi.org/10.52337/pjer.v5i2.524>
5. Afifah, N., & Devana, T. (2020). Speaking Skill through Task Based Learning in English Foreign Language Classroom. *Jo-ELT (Journal of English Language Teaching) Fakultas Pendidikan Bahasa & Seni Prodi Pendidikan Bahasa Inggris IKIP*, 7(2), 135. <https://doi.org/10.33394/jo-elt.v7i2.3109>
6. Azizifard, F. M. (2024). The effect of task-based language teaching on speaking skill. *Cihan University-Erbil Journal of Humanities and Social Sciences*, 8(1), 65–71. <https://doi.org/10.24086/cuejhss.v8n1y2024.pp65-71>

THE IMPORTANCE OF EMOTIONS IN W. SHAKESPEARE' WRITINGS

Student's name: Barbara Kádas

Program: English Language and Literature

Study mode: Part-time study

Supervisor's name: Dr. Béla Bárány

Introduction

The importance of emotions in William Shakespeare's writings has long been acknowledged in literary criticism; however, recent developments in affect theory and interdisciplinary humanities research have renewed scholarly interest in the cultural, cognitive, and political dimensions of emotion in early modern drama. In an era increasingly concerned with emotional intelligence, collective affect, and the politics of feeling, Shakespeare's plays appear strikingly contemporary. Their nuanced portrayal of jealousy, ambition, love, grief, shame, and rage invites reconsideration not only of individual psychology but also of broader social and political structures. The timeliness of this topic lies in its capacity to bridge Renaissance studies with modern theoretical frameworks, demonstrating how early modern drama anticipates current debates about the social construction and performativity of emotion.

The research background of this study draws on classical interpretations of Shakespearean character, twentieth-century humanist criticism, and contemporary affect studies. While earlier scholarship often emphasized universal human nature, more recent approaches stress the historical specificity of emotional expression and its embeddedness in power relations. This shift motivates the present inquiry: rather than treating emotion as a secondary thematic layer, the paper investigates it as a structural principle of Shakespearean dramaturgy. The research problem can therefore be formulated as follows: how do emotions function in Shakespeare's plays as organizing forces of character construction, dramatic structure, and audience engagement, and to what extent do they reflect and shape early modern cultural understandings of affect?

Methods

This study employs a qualitative research design grounded primarily in close textual analysis and comparative literary analysis. The core method consists of detailed interpretative readings of selected plays in order to identify how specific emotions are constructed linguistically, dramaturgically, and contextually. Particular attention is paid to soliloquies, dialogic exchanges, and key dramatic turning points in which affective intensity shapes character

development and plot progression. Through this method, emotions are examined not merely as themes but as structural elements embedded in metaphor, imagery, rhetorical devices, and dramatic pacing.

The theoretical framework integrates insights from affect theory, early modern emotion studies, and Renaissance cultural history. Concepts such as “affective economies” (Ahmed, 2004) and the cognitive-evaluative model of emotion (Nussbaum, 2001) provide analytical tools for understanding emotions as socially mediated and intellectually structured phenomena. In addition, early modern humoral theory and historical approaches to the body inform the contextualization of emotional expression within sixteenth- and seventeenth-century English culture. This interdisciplinary approach enables a synthesis of historical specificity and contemporary theoretical reflection.

The primary corpus for analysis consists of representative tragedies (e.g., *Othello*, *Macbeth*, *King Lear*), comedies (e.g., *As You Like It*, *Twelfth Night*), and history plays (e.g., *Richard II*, *Henry IV*). These works have been selected for their diverse emotional registers and for the centrality of affective conflict within their dramatic architecture. Secondary sources include major works of Shakespearean criticism and recent scholarship in affect studies. By combining close reading with theoretical interpretation and comparative cross-genre analysis, the study aims to demonstrate the integrative and generative role of emotions across Shakespeare’s dramatic oeuvre

Expected results and discussion

The expected results of this study suggest that emotions in Shakespeare’s plays function as organizing principles that shape not only character psychology but also dramatic structure and linguistic expression. It is anticipated that close textual analysis will demonstrate how affective states such as jealousy, ambition, love, shame, and anger operate as catalysts for narrative progression and as frameworks through which ethical and political conflicts are articulated. Rather than appearing as spontaneous or purely personal reactions, emotions are likely to emerge as culturally coded and rhetorically constructed phenomena embedded in early modern discourses of the body, morality, and authority.

From a literary and philological perspective, the research is expected to highlight the intricate relationship between emotional meaning and Shakespeare’s language, including metaphorical patterns, semantic fields, and syntactic variation that intensify affective experience. The study may further show that generic differences between tragedy, comedy, and history correspond to distinct emotional configurations and resolutions. By integrating affect theory with historically grounded close reading, the thesis aims to contribute to

Shakespearean scholarship by foregrounding emotion as a unifying analytical category. More broadly, it seeks to enrich interdisciplinary discussions on the historical evolution of emotional representation and the role of literature in shaping cultural understandings of feeling.

References

1. Ahmed, S. (2004). *The cultural politics of emotion*. Edinburgh University Press.
2. Bloom, H. (1998). *Shakespeare: The invention of the human*. Riverhead Books.
3. Greenblatt, S. (2004). *Will in the world: How Shakespeare became Shakespeare*. W. W. Norton.
4. Neely, C. T. (2004). *Distracted subjects: Madness and gender in Shakespeare and early modern culture*. Cornell University Press.
5. Nussbaum, M. C. (2001). *Upheavals of thought: The intelligence of emotions*. Cambridge University Press.
6. Paster, G. K. (1993). *The body embarrassed: Drama and the disciplines of shame in early modern England*. Cornell University Press.
7. Schoenfeldt, M. C. (1999). *Bodies and selves in early modern England: Physiology and inwardness in Spenser, Shakespeare, Herbert, and Milton*. Cambridge University Press.
8. Stearns, P. N., & Stearns, C. Z. (1985). Emotionology: Clarifying the history of emotions and emotional standards. *The American Historical Review*, 90(4), 813–836. <https://doi.org/10.2307/1858841>

MUSICALITY OF NAMES IN EDGAR ALLAN POE'S POEMS AND SHORT STORIES

Student's name: Daryna Kasych

Program: English language and Literature

Study mode: Part-time study

Supervisor's name: Dr. Natália Bányász

Introduction

The works of Edgar Allan Poe occupy an important place in nineteenth century American literature and are distinguished by their psychological intensity and Gothic atmosphere. Poe's fiction and poetry are marked by a persistent fascination with death, emotional obsession, and the inner workings of the human mind. During his lifetime, his writing was widely criticised for its morbid themes, psychological extremity, and strong emphasis on form and sound, which many contemporaries regarded as excessive or artificial rather than meaningful.

The background of this project is connected with the controversial reception of the works of Edgar Allan Poe. Critics often dismissed his writing as overly dark, artificial, or emotionally extreme, overlooking the deliberate use of sound, repetition, and the musical qualities of names. Only later did scholarship begin to recognise these features as meaningful devices that shape psychological tension and reinforce the supernatural. This project focuses on these aspects in *The Fall of the House of Usher*, *The Black Cat*, and *Morella*, examining musicality as a central element of Poe's artistic and psychological vision.

The research problem of this project is to understand how musicality shapes the psychological and emotional effects in Poe's works. In particular, the study explores how sound, rhythm, and the careful choice of names guide the reader's perception of obsession, fear, and mental disturbance. By examining these patterns, the project aims to show that musicality is not merely decorative but serves as an active force in creating the tension between the psychological and the supernatural.

Aims and research questions

The purpose of this study is to examine how Edgar Allan Poe uses the sound and rhythm of language to shape the emotional and psychological impact of his stories. By looking closely at *The Fall of the House of Usher*, *The Black Cat*, and *Morella*, the research highlights how the repetition of names, vowel patterns, and rhythmic phrasing create a sense of tension, obsession, and unease. The study also seeks to show that Poe's language works on multiple

levels, not only through meaning but through its musical qualities, which allow readers to experience the inner life of his characters and the uncanny atmosphere of his narratives.

Questions to be analyzed in this study:

1. In what ways does Poe use sound and rhythm to make the reader feel the emotional and psychological states of his characters?
2. How do repeated sounds, patterns of consonants and vowels, and rhythmic structures affect the tone and atmosphere of his stories?
3. What role do the musical qualities of names play in the construction of obsession and tension in Poe's fiction?
4. How does the musicality of language support the supernatural and uncanny elements in Poe's narratives?
5. What can Poe's use of musicality tell us about the broader relationship between sound and meaning in literature?

Methods

The methodological basis of our research is hermeneutics and narratology, which enable deep interpretation of text meaning and narrative structure, including point of view, voice, and sequence. We also apply historical and comparative methods to situate Poe's works within their literary context and to trace formal and thematic continuities. A textual analysis approach and compositional-plot methods guide close reading of sound patterns, names, and narrative techniques. Additionally, we draw on poetic analysis as a methodological tool, which treats sound, rhythm, and phonetic texture as formal elements that shape meaning; this approach recognises that patterns of language are constitutive of the text's emotional and aesthetic effects, not merely embellishment.

Expected results and discussion

This study expects to show how Poe's use of sound and rhythm gives his stories a life beyond the words on the page. The repetition of names, the flow of vowels, and the careful placement of consonants create a sense of obsession, tension, and unease that readers feel deeply. The musical qualities of his language seem to mirror the emotional states of the characters, drawing readers into their minds and experiences in a way that feels almost physical.

The research expected to reveal how rhythm and phrasing act like a pulse running through Poe's stories, shaping the mood, intensifying fear, and hinting at the supernatural. It should become clear that his work is more than gothic plots or dramatic events; it is carefully structured language that moves the reader emotionally and psychologically.

In the end, the study will show how Poe's musicality strengthens the power of his narratives, creating stories that linger in the mind, haunting, engaging, and stirring readers long after the words have been read

References

1. Hall, Andrew. 'The Supernatural Psychology of Edgar Allan Poe'. Spectral Visions. Retrieved from <<https://spectralvisions.wordpress.com/>>
2. Poe, Edgar Allan. "The Fall of House of Usher". *Blooming Lilacs: An Anthology of American Literature*. Ed. Dr. Leesa Sadasivan. Thrissur: Current Books, 2014. Print
3. Charles Sanford Skilton, "Musical Possibilities of Poe's Poems," *Music* (Chicago, IL), vol. VII, no. 3, January 1895
4. Poe, Edgar Allen. *Thirty-Two Stories*. Edited by Stuart Levine and Susan F. Levine. Indianapolis/Cambridge: Hackett Publishing Company, Inc. 1840, 2000.
5. FISHER, Benjamin F. "Poe and the Gothic Tradition." *The Cambridge Companion to Edgar Allan Poe*, edited by Kevin J. Hayes, Cambridge University Press, 2002
6. *Poe and the Idea of Music: Failure, Transcendence, and Dark Romanticism*. By Charity McAdams, 2017

THE ENGLISH LANGUAGE EXAMINATION OF THE NATIONAL MULTI-SUBJECT TEST: RESULTS AND PROSPECTS

Student's name: Klimovics Beáta

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Lizák Katalin

Introduction

Assessing the level of proficiency in a foreign language is an important component of modern education, especially in the context of the spread of English as a language of international communication. In Ukraine, due to recent educational reforms and wartime conditions, the External Independent Testing system has been replaced by the National Multi-Subject Test (NMT), which has significantly changed the format of assessment, including the English language examination. Statistical data and analytical materials from educational resources indicate differences in test results depending on the region and subject. This study focuses on students of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, who have taken the English language section of the NMT. Investigating the experiences and opinions of this specific group of students allows for a more detailed understanding of how the examination is perceived within a particular educational context. Therefore, the problem of the study is to establish to what extent the English exam within the National Multi-Subject Test adequately assesses the level of language competence of students and what areas of its improvement are promising.

Aims and research questions

The aim of this study is to analyse the National Multi-Subject Test English exam in terms of its structure, results, student perception, and prospects for further improvement. The research seeks to answer the following questions:

- How do students evaluate their performance in the English NMT?
- Which aspects of the exam are considered the most difficult?
- Does the content of the test correspond to the actual level of language preparation of the participants?
- What advantages and disadvantages of the NMT English exam are perceived by test-takers?
- What changes, according to respondents, could increase the effectiveness of future testing?

Methods

The survey will be conducted online through Google Forms among students who have taken the English language section of the National Multi-Subject Test. The questionnaire will consist mainly of closed questions with multiple-choice answers, as well as a few open-ended questions to elicit detailed comments. The questions will be aimed at determining the level of difficulty of the test, assessing its structure, its correspondence to the real level of language preparation of students, and identifying the main difficulties encountered during the exam. The collected data will be processed using descriptive statistics methods, including percentage calculations and comparative analysis of responses. This will allow us to identify general trends in student perception of the NMT English exam and draw informed conclusions about its effectiveness.

Expected results and discussion

It is expected that the results of the study will allow us to determine students' attitudes towards the National Multi-Subject Test English exam and to assess its effectiveness as a tool for testing language competence. The test is likely to be perceived as of medium difficulty, with the most difficult tasks being grammar, reading and time management. It is assumed that the exam mainly assesses receptive skills and does not fully reflect the level of productive skills. The results obtained will help identify the strengths and weaknesses of the test and can be used for its further improvement

References

1. Alderson, J. C., & Hamp-Lyons, L. (1996). TOEFL preparation courses: A study of washback. *Language Testing*, 13(3), 280–297.
2. Dörnyei, Z., & Dewaele, J.-M. (2023). *Questionnaires in second language research: Construction, administration, and processing* (3rd ed.). Routledge.
3. ScienceDirect. Research article on language testing. <https://www.sciencedirect.com>
4. National Agency of Ukraine on Civil Service. Testing of foreign language proficiency. <https://nads.gov.ua/vishchij-korpus-derzhavnoyi-sluzhbi/testuvannya/testuvannya-na-volodinnya-inozemnoyu-movoyu>
5. Osvita.ua. Information and statistics on education and testing in Ukraine. <https://osvita.ua>

THE ROLE OF CORRECTIVE FEEDBACK IN DEVELOPING SPEAKING SKILLS IN THE ENGLISH LESSON

Student's name: Ágota-Barbara Kobály

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Dr. Katalin Fodor

Introduction

Speaking is a key element of English learning because it requires both linguistic knowledge and the ability to communicate meaningfully. Yet many learners who know grammar still struggle to speak fluently and confidently, often due to limited practice, which may lead to anxiety and reduced confidence. Improving speaking competence therefore remains a challenge in EFL classrooms. Research shows that corrective feedback (CF) plays an important role in learners' linguistic development, particularly since the shift to communicative teaching (Nhac, 2021). However, while timely correction can support progress, excessive or poorly delivered feedback may harm self-esteem and reduce participation (Muslem et al., 2021; Elsaghayer, 2014).

The central issue is how teachers can provide CF in ways that support both linguistic progress and learners' emotional well-being. Because CF may involve reformulations (e.g., recasts, explicit correction) or prompts encouraging self-repair (Lyster, Saito, & Sato, 2013), this study explores its role in improving EFL learners' speaking competence and the challenges of its classroom use.

Aims and research questions

The study aims to research the role of corrective feedback in developing students' speaking skills in the EFL classrooms. Additionally, the study investigates the types of corrective feedback most frequently used, how learners respond to it, and how the feedback contributes to improvements in speaking accuracy and fluency.

The research is guided by the following questions:

1. What types of oral corrective feedback are most commonly used during speaking activities?
2. How do learners respond to different types of corrective feedback?
3. How does corrective feedback influence the development of learners' speaking skills?

Methods

The study will apply a mixed-method classroom-based approach, which will integrate qualitative observation with quantitative analysis of learner responses. Research will be conducted in an EFL classroom context. The research will include an extensive literature review and learner questionnaire surveys. The study is based on research on oral corrective feedback, second language acquisition theory, and communicative language teaching, highlighting the importance of feedback in speaking skills development.

Expected results and discussion

It is expected that the results will show that types of corrective feedback may be used more frequently than others in speaking activities. Furthermore, the findings may indicate that learners have different reactions to feedback depending on the way it's given and, in what circumstances. Overall, corrective feedback is expected to contribute to an improvement in learners' speaking skills.

References

1. Дмитренко, Н., & Будас, Ю. (2023). Роль зворотного зв'язку в автономному навчанні професійно орієнтованого англomовного спілкування. *ARS LINGUODIDACTICAE*, (11), 36–43.
2. Han, Z. H. (2002). Rethinking the role of corrective feedback in communicative language teaching. *RELC Journal*, 33(1), 1–34.
3. Lyster, R., Saito, K., & Sato, M. (2013). Oral corrective feedback in second language classrooms. *Language Teaching*, 46(1), 1–40.
4. Muslem, A., Zulfikar, T., Astilla, I., Heriansyah, H., & Marhaban, S. (2021). Students' perception toward oral corrective feedback in speaking classes: A case at English education department students. *International Journal of Language Education*, 5(4), 244–259.
5. Nhac, H. T. (2021). Effect of teachers' corrective feedback on learners' oral accuracy in English speaking lessons. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*, 20(10), 313–330.
6. Zembytska, M., Romanova, Y., & Chumak, N. (2022). ESL students' perceptions of error correction techniques in oral production: A level-based approach. *East European Journal of Psycholinguistics*, 9(1), 315–336.

THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN DEVELOPING GRAMMATICAL COMPETENCE

Student's name: Dániel Kotró

Program: English Language and Literature

Study mode: Part-time study

Supervisor's name: Fábián Márta

Introduction

Why studying the role of DT in developing grammatical competence is important? Because of its relevance. As the time passed the technologies gained more and more influence in our everyday lives. It would have been inevitable to anticipate it in teaching and learning. It became so important in our lives, that it would be much harder to live without these technologies. That includes our work, hobbies, interests, and also – teaching and learning.

In my opinion, this area in grammar teaching is vastly underresearched. In addition, it is also quite intriguing. That is the reason why I wanted to research and present this topic, also to provide insights and show my experience.

As I had mentioned, the roles of digital technologies in learning is quite underexplored. That is partly false, because it is constantly being integrated into the system, however, its main focus is on the four main competences (writing, reading, speaking and listening) while understanding and usage of grammar is so much so neglected.

Aims and research questions

My main intention is to show what roles DT have in studying grammar, why they are important, and how they help teaching and learning grammar.

To make sure I achieve my goal I must be able to answer these questions:

- How do we define grammar?
- What roles do DT's play in teaching and learning grammar?
- How do we use them to develop grammatical competence?
- What pro's and con's they have?
- Is it helping more than traditional teaching methods?

Methods

For the analysis I intend to use two methods: Literature review and Questionnaire survey. First, lit. rev. to understand the main concepts, map out how I should ask the questions to have

proper answers, have an image of what should I expect from the people who take the questionnaire.

I rely on several key books. **Richards & Rodgers (2014)** helps explain how different teaching methods treat grammar. **Brumfit (1980)** looks at grammar from a practical teaching perspective. **Scrivener (2011)** and **Harmer (2001)** provide useful ideas about how grammar is taught in the classroom. **Fedicheva (2019)** adds another viewpoint from a different educational context.

Expected results and discussion

By the end of the research process we should have a clear picture of:

- What role does DT's play in learning and teaching grammar
- How they help the progress
- How important they are
- How and why they are important to others and nowadays
- How people use them
- In what way(s) they are helpful, in way(s) they are not, what should be substituted

I am almost certain what I will find is going to contribute to the improvement of the field and make the learning-teaching process more simple.

References

1. Brumfit, C. J., Broughton, G., Flavell, R., Hill, P., & Pincas, A. (1980). *Teaching English as a foreign language* (2nd ed.). Routledge & Kegan Paul.
2. Fedicheva, N. V. (2019). *Teaching English as a foreign language*. Ministry of Education and Science of Ukraine
3. Harmer, J. (2001). *The practice of English language teaching* (3rd ed.). Longman.
4. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and methods in language teaching*. Cambridge University Press.
5. Scrivener, J. (2011). *Learning teaching: The essential guide to English language teaching* (3rd ed.). Macmillan Education.

INTEGRATING GAME-BASED METHODS INTO PRIMARY LANGUAGE INSTRUCTION

Student's name: Daniella Lukovics

Program: English Language and literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Dr. Katalin Hnatik

Introduction

Learning a foreign language might be a challenging process and is not always a favorite learning activity for students. The difficulty stems primarily from the fact that successful language learning requires the development of all four language skills: speaking, listening, reading, and writing. It poses a crucial challenge for teachers, as they are required to use teaching methods that are grounded in complex cognitive processes and offer an appropriate level of intellectual challenge to learners. In addition, the integration of creative tasks into lessons is a key factor, as these cooperate to increase student motivation and enthusiasm (Nakonechna, Trifonenko, 2024). A number of methodological approaches have been developed with the common goal: promoting active student participation and effective language acquisition (Al-Dosakee, Ozdamli, 2021).

One of the major problems with today's students is that they perceive traditional lessons as monotonous, and teachers are often unable to keep their attention for a long period of time. It is frequently leads to decreased motivation, possible anxiety related to speaking, and, in some cases, a passive or indifferent attitude toward classroom activities. (Iaremenko, 2017).

The integration of game-based elements into the teaching process might contribute to increased motivation and participation, thereby enhancing the overall effectiveness of language acquisition. For instance, a theory says that motivation is the "motor" or "energy center" when it comes to learning (Dörnyei and Ushioda, 2010).

The problem with the research, therefore, is that there is an obligation to integrate game-based language teaching, but to do so, it is necessary to examine the facts of its psychological background, didactic principles, and practical application possibilities. Research confirms that GBLL (Game - Based Language Learning) increases motivation among primary school pupils, especially in the area of communication. (Zhyhadlo, 2022).

Aims and research questions

The subject of the study is the theoretical and practical integration of game-based methods into primary foreign language instruction. The aim is to examine the integration of GBLL into primary school education. The focus is on GBLL's impact on language skills, student attitudes, and classroom motivation. The rapid development of digital teaching tools and methods, as well as the increase in the number of teachers using games, makes such research even more relevant.

The following research questions were formulated to guide the thesis:

1. How do game-based activities influence learners' motivation?
2. Which types of games are used among primary language learners?
3. What difficulties do teachers face when implementing game-based methods?

The study seeks to answer the question that GBLL might greatly contribute to the development of language skills, for instance the influence on vocabulary acquisition and communicative skills.

Methods

The research would be based on a mixed methods approach, combining theoretical background analysis and empirical data collection in order to present a clear picture of the application of game-based language teaching and to demonstrate its positive impact in primary education. The research consists of two phases:

1. Theoretical phase: In this phase, current research on game-based language teaching is analyzed. The aim is to develop a theoretical framework and identify pedagogical models and methods that support the interpretation of practical research.
2. Empirical phase: classroom observation and teacher interviews. The aim is to examine classroom behavior as a natural environment and to obtain information about teachers' opinions.

The classroom observation would take place in the primary education of the Berehove district, where foreign language lessons are observed in grade 3 and 4. The observation is based on criteria such as the presence of game-based methods in the lesson, the types of games, changes in student activity and motivation, or the student reactions during the game tasks. Interviews would be managed with English teachers who teach at various schools in the Berehove district. It would cover topics such as attitudes towards game-based methods, experiences, how they integrate game-based methods into lessons, and advantages or limitations of the method. The goal of the research is therefore to explore the extent of game-based language teaching in primary education, and how teachers integrate games into their lessons, and what student reactions might be observed when game-based tasks are used.

Expected results and discussion

Based on the expected results of the research, a positive effect on students might be assumed. Specifically, in terms of their motivation and classroom activity. Classroom observations are expected to show student participation and cooperation in playful tasks, as well as bolder and freer use of the target language. Teacher interviews on the other hand are expected to show that they find game-based methods useful and apply them in language lessons.

References

1. Iaremenko, N. V. (2017). Enhancing English language learners' motivation through online games. *Information Technologies and Learning Tools*, 59(3), 126–133.
2. Dörnyei, Z., & Ushioda, E. (2010). Teaching and researching motivation (2nd ed.). https://ia801206.us.archive.org/31/items/ilhem_20151031_1015/%5BZoltán_Dörnyei%2C_Ema_Ushioda%5D_Teaching_and_Resea.pdf
3. Nakonechna, L., & Trifonenko, T. (2024). Use of linguistic games in English language lessons in primary school. *Mountain School of Ukrainian Carpaty*, (30), 97–100. <https://doi.org/10.15330/msuc.2024.30.97-100>
4. Zhyhadlo, O. Y. (2022). Application of digital game-based tools for formative assessment at foreign language lessons. *Information Technologies and Learning Tools*, 87(1), 139–150.
5. Al-Dosakee, K., & Ozdamli, F. (2021). Gamification in teaching and learning languages: A systematic literature review. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala*, 13(2), 559–577. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.2/436>

DEVELOPING VOCABULARY SKILLS IN THE EFL CLASSROOM OF THE SECONDARY SCHOOL

Student's name: Angéla Máté

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Márta Fábrián

Introduction

The development of vocabulary skills has always been a central objective in foreign language education. Vocabulary knowledge is essential for communication and plays a crucial role in the development of all four language skills: listening, speaking, reading and writing. According to Nation (2001), knowing a word means understanding its form, meaning, and use.

In secondary school EFL classrooms learners come with different linguistic background. Some of them are monolingual, and use only one language in their daily life, while the others are multilingual, and use different languages on daily basis. According to Stavans and Jessner (2022), a multilingual person differs from monolingual and bilingual learners because multilingualism involves more complex cross-linguistic interactions and heightened language awareness, which can support learning additional languages.

Since multilingual students may draw on their previous language knowledge when learning new words, it is important to examine whether their vocabulary development differs from that of monolingual learners. Therefore, this research focuses on comparing monolingual and multilingual secondary school students in order to determine whether there are differences in vocabulary development in the EFL classroom.

Aims and research questions

The aim of this research is to analyse the developing of vocabulary skills among secondary school learners and to examine whether the vocabulary development of monolingual and multilingual learners differ or is at a similar level.

Research questions:

- Are multilingual students more effective at learning new vocabulary than monolingual students?
- Which group demonstrates a higher overall level of vocabulary knowledge?
- Which group acquires new vocabulary more rapidly, and what methods do they use?

Hypotheses:

- Multilingual learners will develop vocabulary skills more effectively than monolingual learners, as their encounters with multiple languages may improve their intuition about vocabulary development.
- Multilingual learners will have a higher overall level of vocabulary knowledge.
- Multilingual learners will acquire new vocabulary faster, than monolingual learners, since their cross-linguistic experience.

Methods

The research will employ both qualitative and quantitative research methods. A questionnaire will be used to gather information about students' linguistic backgrounds, including the languages they speak at home and in their social environment. In addition, a vocabulary test will be conducted to measure the learners' current vocabulary knowledge and to compare the performance of monolingual and multilingual students.

Finally, to gain further insight, a semi-structured interview will be conducted with the learners' teacher, to explore the vocabulary teaching methods used in classroom.

Expected results and discussion

Based on previous research field in multilingualism the expected results of my research are that students who have been exposed to multiple languages from early age will have richer vocabulary and more effective vocabulary learning methods.

However, the results may also show, that the vocabulary development is influenced not only by linguistic background, but by motivation, learning strategies and teaching methods.

The findings of this research will help teachers to understand better the needs of both monolingual and multilingual learners in vocabulary development.

References

1. Nation, I. S. P. (2001). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge University Press.
2. Bárány, E., Fábrián, M., Huszti, I., & Lechner, I. (2012). Teaching and learning a second language and a foreign language. *Acta Academiae Beregsasiensis*, 11(2), 19–41.
3. Thornbury, S. (2002). *How to teach vocabulary*. Pearson Education Limited.
4. Stavans, A., & Jessner, U. (Eds.). (2022). *The Cambridge handbook of childhood multilingualism*. Cambridge University Press.
5. Harmer, J. (2001). *The practice of English language teaching* (3rd ed.). Longman.
6. Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in language teaching*. Cambridge University Press.
7. Levrints M. (2023) *Language Teaching Challenges: A Multilevel Approach*. Monograph. Berehove, Transcarpathian Hungarian College–122 p.
8. Spolsky, B. (1996) *Measured Words*. Oxford Applied Linguistics, OUP.

NEOLOGISMS IN MODERN AMERICAN NEWSPAPER ARTICLES

Student's name: Orsolya Máté

Program: English Language and Literature

Study mode: Part-time study

Supervisor's name: Dr. Tamás Vrábely

Introduction

Language is constantly evolving, and one of the most visible signs of this development is the emergence of neologisms. In contemporary media discourse, especially in newspaper articles, new lexical items appear rapidly in response to social, political, technological, and cultural changes (Bezrukov, 2020; Amirovich, 2023). American newspapers, both in print and online formats, play a significant role in introducing, popularizing, and stabilizing these new expressions (Yudina, 2024).

The topic of neologisms in modern American newspaper articles is particularly timely and relevant in the 21st century, as digital communication, globalization, and social media accelerate lexical innovation (Goltsova & Chybis, 2021; Lypka & Vasylenko, 2023). Events such as technological advancements or global crises, for example the COVID-19 pandemic, have generated a large number of new terms that quickly entered journalistic discourse (Al-Salman & Haider, 2021; Medvedeva & Shakhmetova, 2022).

The motivation for choosing this topic lies in an interest in lexical innovation and media language, as well as in the role of journalism in spreading and legitimizing new vocabulary. The research problem focuses on identifying the most common word-formation patterns of neologisms in modern American newspapers. (Bezrukov, 2020; Amirovich, 2023).

Aims and research questions

The main objective of this thesis is to analyze neologisms appearing in modern American newspaper articles, with special attention to their word-building patterns and communicative functions (Yudina, 2024; Goltsova & Chybis, 2021). The study also aims to explore the translatability of selected neologisms and the challenges they pose in intercultural communication (Medvedeva & Shakhmetova, 2022).

The thesis seeks to answer the following research questions:

1. What types of neologisms most frequently occur in modern American newspaper articles? (Bezrukov, 2020)

2. What thematic areas (e.g., politics, technology, health, social issues) generate the highest number of new lexical items? (Goltsova & Chybis, 2021)
3. How do newspapers contribute to the dissemination and normalization of neologisms? (Ayrapetyan et al., 2021)
4. To what extent are these neologisms translatable into other languages, and what difficulties may arise during translation? (Medvedeva & Shakhmetova, 2022)

Methods

The research will be based on a qualitative and quantitative corpus analysis of selected modern American newspaper articles published between 2019 and 2025. The corpus will include articles from high-quality and widely read American newspapers, such as The New York Times and The Washington Post. Using corpus linguistics tools, neologisms will be identified, categorized according to word-formation processes, and analyzed for frequency and usage context (Yudina, 2024; Goltsova & Chybis, 2021).

The study will also draw on a literature review and comparative text analysis to establish theoretical frameworks on neologism formation and language change. A secondary method involves examining translation strategies for selected neologisms to assess translatability challenges and cross-lingual adaptation (Medvedeva & Shakhmetova, 2022).

Expected results and discussion

It is anticipated that the study will reveal patterns in the formation and thematic distribution of neologisms in American newspapers, with high productivity found in compounding, blending, and derivation processes (Al-Salman & Haider, 2021; Bezrukov, 2020). The research is also expected to show that newspapers play a significant role in legitimizing and spreading neologisms in public discourse (Ayrapetyan et al., 2021).

The linguistic significance of this topic lies in understanding how journalistic language contributes to lexical innovation and language evolution. Moreover, insights into translation challenges may benefit translators, language educators, and scholars interested in cross-lingual communication.

References

- Al-Salman, S., & Haider, A. S. (2021). *COVID-19 trending neologisms and word formation processes in English*. *Russian Journal of Linguistics*, 25(1), 24-42. <https://journals.rudn.ru/linguistics/article/view/25996/19172>
- Amirovich, S. X. (2023). *Newspapers as essential factor of neologism formation*. <https://wos.academiascience.org/index.php/wos/article/view/3698> (link)

1. Ayrapetyan, A. G., Silanteva, A. V., & Dushin, M. D. (2021). *Neologisms in the English mass-media texts*. <https://repository.rudn.ru/ru/records/article/record/153661/>
2. Bezrukov, A. V. (2020). *Word-building patterns & translatability of neologisms in the modern English newspaper discourse*. <https://crust.ust.edu.ua/items/6f54cbd3-dafa-43c9-a147-b866a060108d>
3. Goltsova, M. G., & Chybis, L. V. (2021). *Coronavirus neologisms in the English and Ukrainian languages*. *International Journal of Philology*. <https://doi.org/10.31548/-philolog2021.01.045>
4. Lypka, Y., & Vasylenko, O. (2023). *Peculiarities of using English neologisms in publicistic style*. <https://doi.org/10.29038/2617-6696.2023.6.52.64>
5. Medvedeva, T. S., & Shakhmetova, A. M. (2022). *Neologisms of the COVID-19 pandemic period in the aspect of translation*. <https://doaj.org/article/cccd6642104e4a6b829418f6205c7d6c>
6. Yudina, Y. O. (2024). *COVID-19 neologisms in modern English mass media*. <https://studbase.kubg.edu.ua/article/4010>

THE ROLE OF PICTURE BOOKS ABOUT EMOTIONS IN DEVELOPING INTEREST AND COMMUNICATIVE COMPETENCE IN PRIMARY EFL CLASSROOMS

Student's name: Christina Mohorita

Program: English Language and literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Dr. Enikő Nagy-Kolozsvári

Introduction

In contemporary primary education, increasing importance is attached to the integration of emotional development and foreign language learning. Early childhood represents a crucial stage for both linguistic and social-emotional growth, as children gradually learn to identify, interpret, and express their emotions through language.

In English as a Foreign Language (EFL) classroom, vocabulary acquisition plays a central role in learners' communicative development. Among different types of vocabulary, emotional vocabulary – including emotion-specific words such as happy, sad, angry, and afraid, as well as emotionally coloured expressions – is particularly significant. The ability to use such language allows children not only to participate in communication but also to articulate personal experiences and understand the emotions of others.

Picture books about emotions provide meaningful and engaging contexts where emotional literacy and language learning can be developed simultaneously. As literary texts, they combine narrative structures with expressive illustrations, creating a multimodal learning environment. Through characters, emotionally rich situations, and visual representations of feelings, young learners develop empathy, and communicative competence in English.

The relevance of this research lies in the need for teaching approaches that increase learners' interest and motivation while supporting their holistic development. Therefore, this thesis examines how picture books with emotional themes function as educational tools in developing emotional vocabulary, learners' interest, and communicative competence in primary EFL classrooms.

Aims and research questions

The main aim of the thesis is to examine the educational benefits of picture books with emotional themes in developing learners' interest, emotional vocabulary, and communicative competence in primary EFL classroom.

In order to achieve this aim, the following research questions are formulated:

- What role does emotional vocabulary play in the development of communicative competence in young EFL learners?
- How do picture books about emotions support social-emotional learning in primary classrooms?
- In what ways do literary and visual elements (illustrations, facial expressions, body language, and color symbolism) enhance children's understanding of emotional content?
- How do picture books contribute to increasing learners' motivation and interest in learning English?

Methods

The thesis is based on qualitative theoretical research. The following methods are applied:

Analysis of scholarly literature on emotional literacy, social-emotional learning, and emotional vocabulary development; Literary and visual analysis of selected picture books about emotions; Methodological analysis of literature-based teaching strategies used in primary EFL classrooms; Comparative examination of theoretical approaches to communicative competence.

The theoretical framework combines from social-emotional learning theory, bibliotherapy, children's literature studies, and communicative language teaching. Particular attention is given to the interaction between verbal and visual elements in picture books.

The research material consists of English-language picture books about emotions and relevant scholarly publications related to emotional development and foreign language education.

Expected results and discussion

It is expected that the research will demonstrate a strong connection between emotional vocabulary development and communicative competence in primary EFL classrooms. Picture books about emotions are likely to: facilitate the acquisition of emotion-specific and emotion-related vocabulary; support empathy, emotional awareness, and perspective-taking; increase learners' interest and intrinsic motivation; encourage active participation and meaningful oral interaction.

The findings may confirm that illustrations play a crucial role in emotional understanding, particularly for learners with limited language proficiency. From a pedagogical perspective, this study may provide practical recommendations for integrating emotionally rich picture books into primary EFL instruction. From a philological perspective, it contributes to

understanding the function of emotional language within children's literature and its educational application.

References

1. Bang, M. (1999). *When Sophie gets angry—Really, really angry...* Scholastic.
2. Chen, H., Chiu, M. M., & Wang, C. (2020). Children's interest in learning English through picture books in an EFL context. *Education Sciences, 10*(2), 40. <https://doi.org/10.3390/educsci10020040>
3. Gunn, A. A., Bennett, S. V., & Morton, B. (2022). Using picture books to support social-emotional learning in early childhood classrooms. *Early Childhood Education Journal, 50*(4), 635–646. <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01212-4>
4. Heath, M. A., Sheen, D., Leavy, D., Young, E., & Money, K. (2017). Bibliotherapy: A resource to support children's emotional development. *School Psychology International, 38*(5), 563–580. <https://doi.org/10.1177/0143034317719984>
5. Hoemann, K., Xu, F., & Barrett, L. F. (2020). Emotion words, emotion concepts, and emotional development. *Annual Review of Developmental Psychology, 2*, 385–415. <https://doi.org/10.1146/annurev-devpsych-121318-084934>
6. Mourão, S. (2021). Picturebooks in English language teaching: New perspectives for young learners. *Children's Literature in English Language Education Journal, 9*(1), 1–15.
7. Nikolajeva, M. (2013). Picturebooks and emotional literacy. *The Reading Teacher, 67*(4), 249–254. <https://doi.org/10.1002/TRTR.1229>

OPPORTUNITIES FOR EXTRACURRICULAR LANGUAGE LEARNING – THE IMPACT OF YOUTUBE, TIKTOK AND VIDEO GAMES

Student's name: Natália Nagy

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Dr. Ilona Lechner

Introduction

Nowadays, the use of the Internet is widespread. Regardless of age, everyone has some kind of technical device that they use on a daily basis for some purpose. The rise of social media in recent years has increased the number of Internet users.

Over the past decade, TikTok and YouTube have gained widespread popularity among young audiences. Most school-age children spend a significant amount of time using computers, social media, and video games, which has a measurable impact on their language use as well as on their foreign language learning processes, habits, and strategies. These phenomena provide the motivation and underscore the relevance of the present study.

A considerable amount of literature has been published on the topic. According to Ahmad (2012) studies reported positive effects such as improvements in participation, pronunciation, and writing as a result of playing video games. Thomas (2011) said that video games are yet to be realistically considered as a language learning technology. Montag (2021) summarizes that TikTok can be a platform to post educational content, and on the application, vocabulary learning happens. According to Alvarez's (2024) research, the use of the TikTok Application is an affective learning tool to teach and improve knowledge, especially English skills. He recommends that teachers incorporate TikTok into school education because it makes lessons more innovative and interesting.

Aims and research questions

The aim of my research is to examine the possibilities and methods that can be used in foreign language learning, with particular emphasis on the use of social media and the internet. Furthermore, it also seeks to develop and devise tasks that can be used as homework in public education, focusing on social media use and engaging students.

My research questions are as follows:

1. To what extent does the use of social media platforms and video games influence students' foreign language acquisition?

2. What role do digital media platforms such as YouTube and TikTok play in students' early vocabulary development?
3. How does the use of TikTok, YouTube, and video games affect the development of students' vocabulary, grammar, as well as their receptive (listening and reading) and productive (writing and speaking) language skills?
4. How do students perceive the effectiveness and ease of learning a foreign language through social media and video games compared to traditional classroom methods?
5. Does frequent internet use contribute to the acquisition of slang expressions, and if so, how does this influence students' classroom language use and overall language proficiency?

My hypotheses are as follows:

1. Social media significantly influences students' foreign language acquisition.
2. Digital media platforms such as TikTok and YouTube play a significant role in the early vocabulary acquisition of language learners
3. The use of TikTok, YouTube and video games affect students' vocabulary, grammar, and the development of their listening, reading, writing, and speaking skills.
4. Students find it easy to learn a foreign language using social media and video games.
5. When using the internet, students learn slang words and expressions, which they then incorporate into their classroom communication, thereby reducing their proficiency.

Methods

The empirical research will be conducted using an online questionnaire consisting of both closed-ended and open-ended questions. The data providers will be 7th-9th grade students in Transcarpathian schools. Approximately 80–100 questionnaires are planned to be collected and analysed in order to ensure an adequate sample size for drawing meaningful conclusions. The data will be analysed using both qualitative and quantitative methods. The qualitative analysis will focus on identifying perceived skills, advantages, and disadvantages related to the examined topic, whereas the quantitative analysis will concentrate on frequencies and statistical patterns, as well as on exploring potential correlations between frequency variables and measures of effectiveness.

Expected results and discussion

The findings of this study are expected to provide insights into the role of online platforms in foreign language acquisition. Video games or the use of TikTok and YouTube are more significant. The results of the research will be used to create tasks that will also help teachers in their work. Furthermore, I will find out how these affect students' vocabulary, grammar,

and the development of their listening, reading, writing, and speaking skills. The research will contribute to a more complete picture of the foreign language learning habits of students living in a multilingual environment.

References

1. Ahmad, J. (2012). English language teaching (ELT) and integration of media technology. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 47, 924-929. DOI:10.1016/j.sbspro.2012.06.758
2. Bastos, A., & Ramos, A. (2009). YouTube for learning English as a foreign language: critical thinking, communicative skills.
3. Jay-jay, C. A., Cuebillas, C. I., Solano, S. B., Sulana, J. M., Toledano, G. M., Cañeza, D. C. B., & Ocampo, D. M. (2024). Impact of TikTok application to the second language acquisition of Grade 10 students. In *SHS Web of Conferences* (Vol. 182, p. 03002). EDP Sciences. DOI:10.1051/shsconf/202418203002
4. Montag, C., Yang, H., & Elhai, J. D. (2021). On the psychology of TikTok use: A first glimpse from empirical findings. *Frontiers in public health*, 9, 641-673. DOI:10.3389/fpubh.2021.641673
5. Thomas, M. (2011). Technology, education, and the Discourse of the Digital Native. In M. Thomas (Ed.), *Deconstructing Digital Natives* pp. 1–11. New York, London: Routledge.

THE PRESENCE OF ENGLISH IN TRANSCARPATHIAN HUNGARIAN MEDIA AND ADVERTISING

Student's name: Barbara Pados

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Dr. Ilona Lechner

Introduction

Since the turn of the 21st century, there has been a shift in how English as a lingua franca influences the global media market. This impact has reshaped how media outlets choose language in both headlines and subject matter (Seidlhofer, 2005; Bhatia, 2019). While there have been many studies regarding English influence on mainland Hungarian media (e.g., Polcz, 2017), in a minority context—such as in Transcarpathia—the role of English remains highly uncertain within a bilingual environment. It must be dissected on a regional level to highlight the ways in which globally used linguistic trends intertwine with local media and its culture. Understanding this occurrence is vital in the digital era, where online platforms incorporate different lexical elements to attract viewers to show modernity. Therefore, this bachelor's thesis will explore how English words appear in Transcarpathian Hungarian media, drawing attention to their recurrence, purpose, and contextual usage (Sinclair, 2015).

Aims and research questions

The aim of this research is to explore and analyse the occurrence of English words and expressions in the Hungarian media in Transcarpathia, regarding how often they appear, what communication purposes they serve, and how they fit into the local linguistic and cultural context. Throughout the research, the following questions will be answered:

1. What types of English words and expressions are used most frequently?
2. What communicative function does these English elements serve, and in which textual segments are they most prominent?
3. How does the presence of English fit into the local linguistic and cultural environment?

It is assumed that:

- English elements most frequently appear in the areas of technology and the entertainment industry.
- English words primarily serve as modernizing stylistic signals in headlines and promotional tools rather than in narrative texts.

- The use of English words and expressions fits well with the local context, but in some cases, language mixing can be confusing for readers.

Methods

This research will apply both qualitative and quantitative corpus-based content analysis. A total of 50 online articles will be selected from various Transcarpathian Hungarian news portals, focusing on current publications (2024-2026) to provide a representative view on regional language use. The qualitative analysis will examine the functions English words have in the texts, understanding patterns such as lexical borrowings or their usage as headlines. On the other hand, the quantitative analysis will provide numbers to show how often these words occur in different kinds of contexts. The theoretical framework will be based on studies about English in media and advertising (Berns, de Bot, & Hasebrink, 2007; Bhatia, 2019) and on the role of English as a lingua franca (Seidlhofer, 2005). This framework will guide the categorization of English words and the understanding of their sociolinguistic and media functions.

Expected results and discussions

The expected results from this study will be in line with the findings from previous studies (Fuertes-Olivera et al., 2001; Kapral et al., 2023); thus, English words will mainly serve as headlines, brand names, or promotional tools, appearing less in typical narrative texts. The findings will highlight the contrast between global English and minority-language media, emphasizing the sociolinguistic effects of English as a lingua franca on regional communities (Seidlhofer, 2005; Bhatia, 2019; Sinclair, 2015). Moreover, the results are expected to align with broader themes regarding English in European advertising and media (Sabir, 2022). By using the quantitative and qualitative analysis, this research provides an extensive view of how English influence can shape the experiences of both media producers and their viewers.

References

1. Berns, M. S. (2007b). In the Presence of English: Media and European Youth. In *Language policy*. <https://doi.org/10.1007/978-0-387-36894-8>
2. Kapral, I., Usova, I., Maksymova, A., Yefymenko, T., & Boyko, S. (2023). Peculiarities of advertising information representation in the English-Language mass media discourse. *World Journal of English Language*, 13(4), 37. <https://doi.org/10.5430/wjel.v13n4p37>
3. Bhatia, T. K. (2019). World Englishes and global advertising. In *The Handbook of World Englishes* (pp. 616–634). Wiley. <https://doi.org/10.1002/9781119147282.ch34>
4. Seidlhofer, B. (2005). English as a lingua franca. *ELT Journal*, 59(4), 339–341. <https://doi.org/10.1093/elt/cci064>

5. Fuertes-Olivera, P. A., Velasco-Sacristán, M., Arribas-Baño, A., & Samaniego-Fernández, E. (2001). Persuasion and advertising English: Metadiscourse in slogans and headlines. *Journal of Pragmatics*, 33(8), 1291–1307. [https://doi.org/10.1016/s0378-2166\(01\)80026-6](https://doi.org/10.1016/s0378-2166(01)80026-6)
6. Polcz, K. (2017). Dominant language influence on the Hungarian terminology of online marketing. *US-China Foreign Language*, 15(5). <https://doi.org/10.17265/1539-8080/2017.05.001>

ПРОТЕСТ ПРОТИ ВІЙНИ У РОМАНАХ Е. ХЕМІНГУЕЯ

Прізвище та ім'я студента: Пуканич Володимир Володимирович

Спеціальність: Англійська мова та зарубіжна література

Форма навчання: Заочна

Прізвище та ім'я наукового керівника: Барань Адальберт Бейлович, кандидат філологічних наук

Вступ

Тема війни є однією з провідних у літературі ХХ століття, оскільки саме цей період позначений масштабними військовими конфліктами, що суттєво вплинули на розвиток суспільства та світогляд людини. Особливе місце серед письменників, які художньо осмислювали трагедію війни, займає Ернест Хемінгуей — один із найвизначніших представників «втраченого покоління». Його творчість формувалася під впливом подій Першої світової війни, досвід якої залишив глибокий слід у світогляді письменника та став важливим джерелом тематики його творів.

Актуальність теми зумовлена тим, що проблема війни та її наслідків залишається важливою і в сучасному світі. Література, яка відображає антивоєнні настрої, сприяє глибшому розумінню моральних і психологічних наслідків військових конфліктів. У своїх творах Хемінгуей зображує війну не як героїчне явище, а як трагедію, що руйнує людські долі, породжує втрати та моральне спустошення. Отже, дослідження протесту проти війни у романах Ернеста Хемінгуея є важливим для розуміння антивоєнної проблематики в літературі ХХ століття та особливостей художнього стилю письменника.

Цілі та дослідницькі питання

Основною метою бакалаврської роботи є дослідження особливостей художнього відображення протесту проти війни у романах Ернеста Хемінгуея, а також аналіз засобів, за допомогою яких письменник передає антивоєнні ідеї та показує морально-психологічні наслідки війни для людини.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі завдання: проаналізувати історичний і літературний контекст творчості Хемінгуея, пов'язаний із подіями Першої світової війни; дослідити особливості зображення війни у романах *Прощавай, зброе та По кому подзвін*; визначити, які художні засоби та образи використовує автор для вираження антивоєнного протесту; а також з'ясувати, як внутрішній світ героїв відображає трагічний досвід війни.

Методологія

У бакалаврській роботі для дослідження протесту проти війни у творчості Ернест Хемінгуей застосовуватиметься комплекс літературознавчих методів. Основним методом є аналіз художнього тексту, який дозволяє дослідити особливості зображення війни, характерів героїв та авторської позиції у творах письменника. Особлива увага приділятиметься аналізу сюжетних елементів, образної системи та стилістичних засобів, за допомогою яких автор передає антивоєнні ідеї.

У роботі також використовуватиметься порівняльний метод, що дає можливість зіставити особливості зображення війни у романах *Прощавай, зброе* та *По кому подзвін*, визначити спільні риси та відмінності у розкритті антивоєнної проблематики. Крім того, буде застосовано метод аналізу наукової літератури, що передбачає опрацювання літературознавчих досліджень, присвячених творчості Хемінгуея та проблемі зображення війни у літературі ХХ століття.

Очікувані результати та обговорення

Очікувані результати дослідження полягають у виявленні та систематизації художніх засобів, за допомогою яких Ернест Хемінгуей виражає протест проти війни у своїх романах, зокрема у творах *Прощавай, зброе* та *По кому подзвін*. Передбачається, що аналіз образної системи, мотивів, символіки та авторського стилю дозволить показати, як письменник через долі героїв, їхні внутрішні конфлікти та переживання розкриває руйнівний вплив війни на особистість і суспільство.

Література

1. Ernest Hemingway. (1995). *"A Farewell to Arms."* New York: Scribner.
2. Ernest Hemingway. (1994). *"For Whom the Bell Tolls."* New York: Scribner.
3. Carlos Baker. (1972). *"Hemingway: The Writer as Artist."* Princeton, NJ: Princeton University Press.
4. Carlos Baker. (1969). *"Ernest Hemingway: A Life Story."* New York: Scribner.
5. Philip Young. (1966). *"Ernest Hemingway: A Reconsideration."* University Park: Pennsylvania State University Press.
6. Jackson J. Benson. (1989). *"The Short Stories of Ernest Hemingway: Critical Essays."* Durham, NC: Duke University Press.
7. Jeffrey Meyers. (1985). *"Hemingway: A Biography."* New York: Macmillan.
8. Harold Bloom. (2005). *"Ernest Hemingway (Bloom's Modern Critical Views)."* New York: Chelsea House Publishers.

THE ROLE OF ENGLISH IN THE EVERYDAY LIFE OF YOUNG PEOPLE – A SURVEY AMONG HIGH SCHOOL

Student's name: Vivien Séfer

Program: English Language and Literature

Study mode: Part-time study

Supervisor's name: Dr. Iona Lechner

Introduction

In the 21st century, English has established itself as a global lingua franca, shaping communication in education, media, technology, and popular culture (Crystal, 2003). In many European countries, including non-English-speaking contexts, English is introduced at an early stage of education and is widely present in digital environments (Graddol, 2006). Platforms such as TikTok, Instagram, and YouTube expose young people to English on a daily basis, often beyond formal classroom instruction (URL 1).

The relevance of this thesis is closely connected to the ongoing processes of globalization and digitalization, which strongly influence contemporary youth culture. English has developed into a dominant global language used in international communication, education, business, and media. As a result, young people are increasingly exposed to English not only in formal educational settings but also through social media, entertainment, gaming, and online communication (Crystal, 2003; Graddol, 2006).

Aims and research questions

The main aim of this bachelor's thesis is to investigate the role and functions of English in the everyday lives of high school students through a questionnaire-based survey.

The thesis seeks to answer the following research questions:

1. In which areas of everyday life do students most frequently use English?
2. What are students' attitudes toward English as a global language?
3. Does the use of English affect their communication in their native language?
4. Which platforms or activities contribute most to students' English exposure (e.g., TikTok, Instagram, Telegram, Snapchat, WhatsApp, YouTube, movies, series, video games etc.)?
5. How frequently do high school students use English in their daily lives outside of school?
6. Do students feel that English gives them access to global communities and opportunities?

Methods

The research will be empirical, combining both quantitative and qualitative approaches. Data will be collected primarily through a questionnaire survey, which will include closed-ended questions to measure the frequency, contexts, and purposes of English use in students' daily lives, as well as open-ended questions to explore their personal experiences, attitudes, and motivations. The questionnaire will focus on topics such as English proficiency, exposure to English through social media, entertainment, and online communication, as well as students' perceptions of the role of English in academic, social, and personal contexts. To complement the quantitative data, qualitative insights will be obtained through open-ended survey questions, allowing students to describe specific examples of English use and reflect on its importance for their daily communication and future opportunities. The study will follow ethical guidelines, ensuring voluntary participation and anonymity of all respondents. The theoretical framework will draw on sociolinguistic theories and concepts of English as a Lingua Franca, including research on global English use, language contact, and code-switching (Crystal, 2003; Graddol, 2006; Seidlhofer, 2011).

Expected results and discussion

The research will show that English plays a significant role in the daily lives of high school students, particularly in areas such as social media, entertainment, online communication, and informal interactions with peers. By documenting students' experiences and attitudes, the thesis may contribute to understanding the practical role of English in contemporary youth culture and offer recommendations for language educators on how to connect classroom learning with students' real-life English usage.

References

1. Crystal, David, 2003. *English as a Global Language*, 2nd ed., Cambridge: Cambridge University Press.
2. Graddol, David, 2006. *English Next*, London: British Council.
3. Seidlhofer, Barbara, 2011. *Understanding English as a Lingua Franca*, Oxford: Oxford University Press.
4. URL 1: EF Education First, 2025. EF English Proficiency Index. Available at: <https://www.ef.com/epi/> (Accessed: 22.02.2026)

SPECIFICS OF HUMOR IN MARK TWAIN'S NOVELS

Student's name: Glória Szligán

Program: English Language and Literature

Study mode: Part-time study

Supervisor's name: Dr. Volodimir Bányász

Introduction

This course paper argues that humour in Mark Twain's novels functions not merely as entertainment but as a sophisticated narrative mechanism that structures meaning and enables social critique. In the American literary tradition, humour has often served as a medium for negotiating cultural tensions and moral contradictions. Twain transforms comic discourse into a powerful interpretative lens through which readers reassess social norms, hypocrisy, and injustice.

The relevance of this study lies in the growing scholarly interest in humour as a literary and linguistic phenomenon. Twain's novels remain topical due to their exploration of universal themes such as freedom, justice, morality, and identity, articulated through multifaceted comic techniques (Sloane, 1979; Kolb, 2015). Although numerous scholars have examined Twain's satire and narrative style, a systematic analysis of the forms and functions of humour in his major novels continues to be of academic significance.

Aims and research questions

The study aims to examine the forms and functions of humour in Twain's novels and to determine how comic strategies shape narrative meaning and social commentary.

The study addresses the following research questions:

1. What types of humour are employed in Twain's novels?
2. What stylistic devices are used to create comic effect?
3. How does humour contribute to character development and plot construction?
4. In what ways does humour function as a tool of social and moral criticism?

Methods

This study applies **qualitative research methods**, including literary analysis, textual interpretation, and comparative analysis, to examine humour in Mark Twain's novels. A **literature review** of scholarly works on humour, satire, and American literature provides the theoretical framework. Selected excerpts from *The Adventures of Tom Sawyer* and *The*

Adventures of Huckleberry Finn form the **corpus** for analysis, allowing identification of comic devices and their narrative functions.

The theoretical framework integrates approaches from literary stylistics, narratology, and humour studies, drawing on scholars such as Sloane (1979), Kolb (2015), Litz (1994), Baym (2007), and Cash (1991). The **object of the study** is humour as a literary phenomenon in American literature, while the **subject** focuses on its forms, functions, and stylistic features in Twain's novels.

The study's **theoretical significance** lies in deepening the understanding of humour as a literary device; **practical significance** includes its application in literature courses, stylistics, cultural studies, and the teaching of American literature (Smith, 2016; Rattenbury, 2003). The coursework consists of an introduction, two main sections (theoretical and practical), conclusions, a Ukrainian summary, and a list of references.

Expected results and discussion

The analysis demonstrates that humour in Twain's novels operates through a mechanism of controlled incongruity: the clash between appearance and reality, moral ideals and actual behaviour, childish perception and adult corruption. This structural tension generates comic effect while simultaneously exposing ethical contradictions.

In *The Adventures of Tom Sawyer*, humour frequently arises from psychological manipulation and social performance. The fence-painting episode, for instance, is not merely a comic scene but a demonstration of how value is socially constructed. Through exaggeration and role-playing, Twain reveals the human desire for exclusivity and recognition, thus transforming playful humour into subtle social commentary.

In *The Adventures of Huckleberry Finn*, humour acquires a deeper moral dimension. Huck's naïve narrative voice creates narrative irony: readers perceive the injustice of slavery and hypocrisy more clearly than the narrator himself. This ironic gap between Huck's limited understanding and the reader's moral awareness intensifies the novel's ethical impact. The comic tone softens the presentation of serious issues, yet at the same time sharpens their critical force.

Furthermore, Twain's dialect humour enhances realism while simultaneously destabilizing social hierarchies. By granting linguistic authority to marginalized voices, Twain challenges dominant cultural norms. Humour thus becomes both a narrative strategy and a democratic gesture.

The study reveals that Twain's comic discourse consistently exposes moral paradox: characters who claim to uphold civilization often behave cruelly or irrationally, while socially

marginalized figures demonstrate deeper moral insight. Through this inversion, humour transforms into a tool of ethical re-evaluation.

References

1. Cash, J. (1991). *The mind of Mark Twain*. Oxford University Press.
2. Kolb, M. (2015). *The humor of Mark Twain: Satire, irony, and character*. Cambridge Scholars Publishing.
3. Litz, A. (1994). *The literary Twain: Satire, style, and narrative*. Princeton University Press.
4. Rattenbury, K. (2003). *Social critique through humor in American literature*. Palgrave Macmillan.
5. Sloane, E. (1979). *The comic vision of Mark Twain*. University of Georgia Press.
6. Smith, J. (2016). *Humor in American literature*. Routledge.
7. Twain, M. (1876). *The adventures of Tom Sawyer*. American Publishing Company.
8. Twain, M. (1884). *The adventures of Huckleberry Finn*. Charles L. Webster & Company.

THE IMPACT OF TEACHER-STUDENT RELATIONSHIP ON EFL LEARNING

Student's name: Krisztián Péter Szóka

Program: English Language and Literature

Study mode: Full-time study

Supervisor's name: Lizák Katalin

Introduction:

There are many factors that influence English as a foreign language (EFL) learning, for example emotional safety and comfort and it has been exponentially recognizable in recent years. We realized that learning is not only cognitive, but also a social and emotional process. Taking risks, expressing ideas and feelings, communicating in general, it's all part of EFL learning, since communication is a major part of acquiring a language. These activities all require confidence and emotional safety, which are strongly influenced by how students perceive their teacher.

This topic strongly focuses on the empathy that is shared between students and teachers and supportive classroom environment. Modern communicative approaches rely on cooperation and trust, at the same time student demotivation and discomfort is a very common phenomenon which strongly affects teaching effectiveness, since it reduces interactivity and causes low participation. Understanding how interpersonal relationships influence these factors is therefore highly relevant in contemporary education.

My motivation comes from personal experience. It has often been noticeable that interest in English is strongly influenced by the relationship with the teacher. Some students show greater improvement when they feel comfortable, supported and respected, while experiencing negative feedback can greatly reduce effectiveness, as well as cause mental health issues in severe cases.

The central research problem of this thesis is to examine how and to what extent the teacher–student relationship influences motivation, classroom participation, and academic achievement in EFL learning.

Aims and Research Questions:

Aims:

The main aim of this thesis is to investigate which relational factors have the most impact on positive language acquisition and motivation, as well as the emotional well-being of

students in- and out- of the classroom environment. This study seeks to identify exactly which relational factors that have the greatest impact.

A further aim is to connect theoretical and practical classroom experiences and realities.

Research Questions:

1. How does the quality of the teacher–student relationship influence students’ motivation in EFL learning?
2. Is there a relationship between perceived teacher support and students’ willingness to communicate in English?
3. Does a positive teacher–student relationship correlate with better academic achievement in EFL?
4. Which specific teacher behaviors do students perceive as motivating or supportive?

Hypothesis:

Students who report having a positive relationship with their teacher will demonstrate higher motivation, higher participation and faster language acquisition.

Methods:

This thesis will use mixed methods, combining qualitative and quantitative elements.

First literature examination and study, to collect theories in EFL learning and second language acquisition, as well as examining already existing research on educational psychology and language teaching.

Second, a questionnaire will be presented to students, collecting data of their experiences, existing feelings that emerge in classroom environments and most importantly general opinions and behavior. The questionnaire will include Likert scale statements and open-ended questions to further amplify the effectiveness of the collected data.

If needed, and possible, short interviews will be conducted with students who are willing to participate, and share their experiences, opinions.

The theoretical framework of the research will draw primarily on:

- Krashen’s Affective Filter Hypothesis
- Deci and Ryan’s Self-Determination Theory
- Research on teacher–student relationships and classroom climate

The collected data will be analyzed statistically and thematically in the case of qualitative responses.

Expected results and discussion

It is expected that this research will show how much positive student-teacher relationships improve classroom climate, participation, language acquiring effectiveness and emotional

well-being. Students who perceive their teacher as fair, respectful and emotionally supportive, will report lower anxiety, and perform better or maybe much better in the classroom environment and language learning.

From a pedagogical perspective, this research may also help teachers understand how to build, and maintain good relationships with students, what to avoid and what to focus on while trying to create healthy environments in classrooms and how to increase the moral of students. The findings may provide practical implications for EFL teachers by emphasizing that effective language teaching involves not only methodological knowledge but also interpersonal sensitivity.

References:

1. Bordia, S., Wales, L., Pittam, J., & Gallois, C. (2006). Student expectations of TESOL programs:
2. Student and teacher perspectives. *Australian Review of Applied Linguistics*, 29(1), 4.1–4.21.
3. Day, C., & Leitch, R. (2001). Teachers' and teacher educators' lives: The role of emotion. *Teaching and Teacher Education*, 17(4), 403-415.
4. Dörnyei, Z. (2001). *Motivational Strategies in the Language Classroom*. — Practical & theoretical view of motivation in L2 classrooms; links teacher behaviours to learner motivation.

FEMALE CHARACTERS IN DORIS LESSING'S "THE GRASS IS SINGING"

Student's name: Veronika Tóth

Program: English Language and Literature

Study mode: correspondence

Supervisor's name: Dr. Volodimir Bányász

Introduction

Women have long been admired for their compassion and resilience, yet within male-dominated societies they have also been subjected to persistent oppression. Positioned as daughters, wives, and mothers, women have often been expected to embody sacrifice and obedience while navigating social and emotional constraints. Although progress has been made, gender inequality and structural limitations remain pressing global concerns. Literature provides an important space to examine how such systems shape female identity and suffering.

This thesis analyzes *The Grass Is Singing* by Doris Lessing, focusing on the tragic figure of Mary Turner. The novel critiques colonial society through Mary's psychological decline, which reflects the moral and social decay of Southern Rhodesian settler culture.

The study is grounded in feminist and postcolonial literary criticism and responds to ongoing debates about female agency, internalized oppression, and victimhood. Its central research problem asks how Lessing constructs Mary's character to expose restrictive gender roles within colonial patriarchy and whether her fate represents a personal tragedy or a broader social critique.

This topic remains relevant today, as contemporary discussions continue to address systemic oppression, intersectionality, and women's rights. By reexamining Mary Turner's experience, this study aims to highlight how past structures of domination continue to influence modern understandings of femininity, power, and identity.

The motivation for selecting this topic is both academic and personal. From a scholarly perspective, the novel offers a complex portrayal of female identity under oppressive systems, inviting renewed analysis within contemporary theoretical frameworks. On a personal level, as a woman, I am driven by the desire to reconsider Mary not only as a tragic character but also as a reflection of the social contradictions and pressures that many women continue to face.

Aims and research questions

The main aim of this study is to examine how Doris Lessing portrays female characters in *The Grass Is Singing* (1950), focusing especially on Mary Turner. It explores how patriarchy, colonialism, race, and class shape women's lives and contribute to Mary's psychological decline. The study also examines whether the novel portrays women solely as victims or as complex individuals with limited agency, thereby contributing to feminist and postcolonial readings of the text.

To achieve this, the research asks: How is female identity constructed in the novel? How do patriarchal expectations affect Mary's choices and mental state? In what ways does colonial racism deepen women's oppression? How does Mary's relationship with Moses reveal the connection between gender, race, and power? And does the novel suggest any possibility of resistance or change for its female characters?

Methods

This project work uses qualitative literary analysis, mainly through close reading of *The Grass Is Singing* (1950) by Doris Lessing. Key scenes involving Mary Turner, her marriage, and her relationship with Moses will be carefully examined to explore characterization, symbolism, themes, and power dynamics. The study will also include a review of feminist and postcolonial criticism to place the research within existing academic discussions. Where relevant, brief comparisons to other works may be mentioned, but the main focus remains on this novel.

The analysis will be guided by feminist literary criticism and postcolonial theory, supported by the concept of intersectionality to show how gender, race, and class overlap in shaping Mary's identity. Some psychoanalytic ideas may also be used to understand her psychological decline. The primary material is the full text of the novel, supported by scholarly articles, theoretical works, and historical sources on colonial Southern Rhodesia. Focusing on one main text allows for a detailed and in-depth study of female characterization within its specific social and historical context.

Expected results and discussion

This study expects to show that the novel presents female identity as strongly shaped by patriarchy and colonialism. Mary Turner's breakdown is likely to be interpreted not simply as personal weakness, but as a result of social pressure, racial ideology, and gender oppression. The research will argue that marriage in the novel limits female freedom, that Mary's relationship with Moses reveals unstable power relations between race and gender, and that her tragedy reflects the wider moral weakness of colonial society.

From a literary perspective, the study highlights how Lessing uses narrative voice, imagery, and psychological detail to portray female subjectivity and power struggles. By combining feminist and postcolonial approaches, the thesis offers an integrated reading that reassesses Mary as both a victim of oppression and a participant in it. Overall, the research aims to show that the novel is not only about colonialism but also a powerful critique of gendered power structures, making it highly relevant to discussions of gender, race, and identity in modern literary studies.

References

1. Doris Lessing "The Grass Is Singing"
2. Leena Gautam & Sulekha Jadaun (2021) — The Plight of the Female Protagonist Depicted in Doris Lessing's *The Grass Is Singing*
3. He Yujiang (2019) — Race, Gender, and the Dilemma in Doris Lessing's *The Grass Is Singing*
4. Kasish (2018) — Female Subjectivity amongst Race, Class and Gender Barricades
5. Lei Zhu & Ziyi Huang (2021) — An Ecofeministic Analysis of the Causes of Mary's Tragedy in *The Grass Is Singing*

ÍRÁSSZOKÁSOK, NÉPI KÉZIRATOK KUTATÁSA S AZOK HASZNÁLATA MEZŐKASZONYBAN.

A hallgató neve: Dávid Boglárka

Szak: Magyar nyelv és világirodalom

Tagozat: Nappali

Témavezető neve: Dr. Gál Adél

Bevezetés

A népi írásbeliség kutatása a 19. században vette kezdetét, de a 20. században kapott nagyobb lendületet.¹ Ez a terület különféle paraszti feljegyzések, másolatok során létrejött kéziratok, vagy önálló alkotások, írások kutatását jelenti. A népi kéziratok, imádságos könyvek, énekeskönyvek, feljegyzések, gazdasági számadások, családi krónikák, levelek a mindennapi élet lenyomatai.

Kárpátalján a népi írásbeliség terjedése 1868 óta kezdett el fokozatosan növekedni a népiskolai törvény hatására, amely az írásbeliség szélesebb körű elterjedését vonta maga után az alsóbb néprétegekben is.² Vidékünkön a népi írásbeliség feltárása terén rengeteg a feltáratlan terület. A néprajzi kutatások a témában egyenetlenül oszlanak meg.³ Ilyen többek között az általam vizsgált település, Mezőkaszony is, ahol értékes, elemzésre érdemes kéziratokra akadtam.

Fő célkitűzés

Céлом a vizsgált településen fellelhető szakrális és világi kéziratok egy temetési énektár és egy emlékverses füzet elemzése és szövegforrásainak feltárása. Továbbá szeretnék rávilágítani a füzeteknek az egyén életében betöltött szerepére.

Részcélok és hipotézisek

A temetési énektár és az emlékverses füzet keletkezési idejének, szerzőjének, valamint funkciójának meghatározása. Céлом annak tisztázása, hogy a kéziratok egyéni, családi vagy közösségi használatra készültek-e, illetve használatuk milyen alkalmakhoz kötődött. Abból a feltevésből indulok ki, hogy a temetési énektár közösségi használatú kézirat volt, amely liturgikus segédkönyvként szolgált, így a hivatalos egyházi gyakorlat és a népi vallásosság találkozási pontját képviseli. Az emlékverses füzet szintén személyes jellegű, de közösségi

¹ Keszeg 2008

² Gál 2015

³ Molnár A.1982

funkcióval bíró dokumentum, amely a társadalmi kapcsolatok megerősítésének eszközeként működött, és tükrözi a helyi értékrendet, érzelmi normákat.

Módszerek

A kéziratok felkutatása elsősorban a családi hagyatékokban történik. A terepmunka során interjúk készítését végzem el az adatközlőkkel, az interjúk segítenek a kéziratok eredetének, készítési folyamatának, használati környezetének, funkciójának feltárásában. A következő lépés a digitalizáció, valamint a kéziratok fizikai állapotának rögzítése. Ez az eljárás biztosítja a további elemzés alapját és a hosszú távú megőrzést. Majd pedig a szövegelemzés módszerével végzem a szövegek összehasonlítását esetlegesen más kéziratokkal. A temetési énektár esetében nagy hangsúlyt fektetek a szövegek forrásának feltárására, míg az emlékverses füzet esetében a szövegek tipizálása mellett a tartalom irodalmi vonatkozásait tárom fel. Funkcionális elemzéssel bemutatom a kéziratoknak a gyászszertartásokban, közösségi alkalmakon betöltött szerepét, az emlékverses füzetek esetében pedig a személyes emlékezési gyakorlatokban való funkcióját.

Várható eredmények

A kutatás eredményeként átfogóbb és árnyaltabb kép rajzolódik ki a helyi közösség írásszokásairól, különös tekintettel a nem hivatalos, kézzel írott szöveghagyományokra. A temetési énektár és az emlékverses füzet elemzése várhatóan bizonyítja, hogy az írás esetünkben nem adminisztratív vagy egyházi funkciót töltött be, hanem a mindennapi vallásosság, az érzelmi önkifejezés és a közösségi emlékezet fontos eszköze volt.

Főbb szakirodalom

1. Gál Adél 2025: *“Elmaúlik Istenünk...”* A temetkezés és az énekdictálás szokása és kéziratok emlékei az ugoccai református közösségekben. Beregszász: II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola.
2. Keszeg Vilmos 2008: *Alfabetizáció, írásszokások, populáris írásbeliség*. Kolozsvár: Kriza János Néprajzi Társaság.
3. Küllös Imola – Szemerényi Ágnes 1979: *Paraszti írásbeliség*. In Ortutay Gyula (szerk.): Magyar Néprajzi Lexikon. III. kötet. Budapest: Akadémiai Kiadó.
4. Molnár Ambrus 1982: *Egy református „énekdictáló” Nagydobronyban*. Budapest: Magyar Néprajzi Társaság.
5. Molnár Csilla 2002: *Kéziratok énekeskönyvek, népi imádságok*. (A kiadó pontosítása javasolt a könyved alapján).
6. Molnár Zoltán 2007: *Népi írásbeliség: Az írás néprajza és a népi írásbeliség kutatása*. Budapest: Néprajzi Múzeum.

7. P. LATOR Iona 2005: *Kimegy a lelke, marad a test. A halállal és temetkezéssel kapcsolatos szokások, hiedelmek Visken*. Ungvár – Budapest: Intermix Kiadó.
8. Povedák István 2010: *A népi vallásosság kutatása és a vallási néprajz Magyarországon*. In: *Vallási néprajz: Tanulmányok (15-34)*. Szeged: Szegedi Tudományegyetem Néprajzi Tanszék.
9. Sápy Szilvia 2006/2007: *A diktálókönyv*. *Magyar Egyházzene* 14, 75-104. Budapest.
10. Vajda András 2004: *Emlékversírás és emlékvershasználat a Maros megyei Sáromberkén*. Erdélyi Múzeum, 66. kötet, 1-2. füzet.

FILOLÓGUS HALLGATÓK NYELVI ATTITÚDJEINEK VIZSGÁLATA

A hallgató neve: Hegedüs Eszter

Szak: Magyar nyelv és világirodalom

Tagozat: Levelező

Témavezető neve: Váradi Krisztián

Bevezetés

A filológus hallgatók nyelvi attitűdjeinek vizsgálata szorosan kapcsolódik a kétnyelvűség, a nyelvi kontaktus és a nyelvi változatosság társadalmi megítélésének kérdésköréhez. A nyelvi attitűdök nem pusztán egyéni vélemények, hanem társadalmi, történeti és kulturális tényezők által formált beállítódások, amelyek befolyásolják a nyelvhasználatot, az oktatási gyakorlatot és a nyelvi normák közvetítését (Dudics Lakatos 2019). A filológus hallgatók esetében mindez különösen releváns, hiszen tanulmányaik során a nyelv társadalmi beágyazottsága, ideológiai meghatározottsága és strukturális működése tudatos reflexió tárgyává válik. A kétnyelvűség kialakulása a történelem során gyakran migrációs folyamatok következménye (Bartha 1996), amely hosszú távon meghatározza a közösségek nyelvi szerkezetét és attitűdjeit. A kisebbségi kétnyelvűség egyik markáns példája a kárpátaljai magyarság nyelvi helyzete, ahol a magyar nyelv az ukrán államnyelvhez viszonyítva alárendelt státuszt tölt be (Rot 1967). Az intézményi és hivatalos színtereken az ukrán nyelv dominanciája érvényesül, miközben a mindennapi kommunikáció természetes módon kétnyelvű. A nyelvi kontaktus egyik legszembetűnőbb következménye a lexikai kölcsönzés, amely a kárpátaljai magyar nyelvhasználatban különösen az ukrán és orosz kölcsönszavak használatában figyelhető meg (Gazdag 2021).

Célkitűzések és kutatási kérdések

A szakdolgozat fő célja a filológus hallgatók nyelvi attitűdjeinek empirikus vizsgálata, különös tekintettel a kétnyelvűségre, a kölcsönszavak használatára és a nem sztenderd nyelvváltozatok társadalmi megítélésére.

Kutatási kérdések:

1. Milyen attitűdöket mutatnak a filológus hallgatók a kisebbségi kétnyelvűséggel kapcsolatban?
2. Hogyan értékelik az ukrán/országi eredetű kölcsönszavak használatát a kárpátaljai magyar nyelvváltozatban?
3. Hogyan jelenik meg a sztenderdcentrikus (szubtraktív), illetve a hozzáadó (additív) nyelvi szemlélet a hallgatók gondolkodásában?

Módszertan

A kutatás empirikus jellegű, kvantitatív és kvalitatív módszereket egyaránt alkalmaz. Az adatgyűjtés elsődlegesen kérdőíves attitűdvizsgálat formájában történik, amelynek eredményeit statisztikai eszközökkel elemezzük. A kérdések olyan témakörökre fókuszálnak, mint a hallgatók nyelvismerete, nyelvhasználata, a sztenderd és a kárpátaljai magyar nyelvváltozathoz fűződő attitűdjei, valamint az additív és szubtraktív nyelvszemlélettel kapcsolatos véleményei. A filológus hallgatók nyelvi attitűdjeit egy Kárpátalján korábban kevésbé alkalmazott kvalitatív kutatási módszerrel is vizsgáljuk: többnyelvű nyelvi portrék és félig strukturált interjúk segítségével elemezzük, hogy milyen attitűdöket társítanak az egyes nyelvekhez és nyelvváltozatokhoz. A hallgatók megrajzolják saját többnyelvű portréikat, majd megindokolják színválasztásaikat, valamint az egyes nyelvek elsajátításával és fontosságával kapcsolatos tapasztalataikat (Busch 2018).

Várható eredmények és következtetések

Feltételezhető, hogy a filológus hallgatók körében a nyelvészeti képzés hatására nagyobb fokú elfogadás mutatkozik a nem sztenderd nyelvváltozatok és a kölcsönszavak iránt, ugyanakkor bizonyos esetekben továbbra is jelen lehet a sztenderdcentrikus szemlélet. A kutatás várhatóan hozzájárul a kétnyelvű környezetben végzett attitűdvizsgálatok szakirodalmának bővítéséhez, valamint rávilágít arra, hogy a filológusképzés milyen szerepet játszik a nyelvi ideológiák formálásában. Eredményei hasznosíthatók a pedagógusképzésben és az anyanyelvoktatás módszertani fejlesztésében is.

Irodalom

1. Bartha Csilla 1996. A társadalmi kétnyelvűség típusai és főbb vizsgálati kérdései. *Magyar Nyelvőr*. 120. évf. 3. sz. / 1996, 263–282.
2. Busch, Brigitta 2018. The language portrait in multilingualism research: Theoretical and methodological considerations. *Working Papers in Urban Language & Literacies*. Vol. 236 / 2018, 2–13.
3. Dudics Lakatos Katalin 2019. Kárpátaljai magyar pedagógusok nyelvjárási attitűdjének alakulása két felmérés eredményei alapján (2008–2018). *Magyar Nyelvjárások*. 57. évf. / 2019, 123–134.
4. Gazdag Vilmos 2021. *Szláv elemek a kárpátaljai Beregszászi járás magyar nyelvjárásaiban*. Törökbálint: Termini Egyesület.
5. Rot Sándor 1967. Magyar–ukrán és ukrán–magyar kétnyelvűség Kárpát-Ukrajnában. *Magyar Nyelvőr*. 91. évf. 2. sz. / 1967, 185–191.

FOLKLÓR MOTÍVUMOK MÓRICZ ZSIGMOND BOLDOG EMBER ÉS ÁRVÁCSKA CÍMŰ REGÉNYÉBEN

A hallgató neve: Kabai Petra

Szak: Magyar nyelv és világirodalom

Tagozat: Levelező

Témavezető neve: Dr. Kész Margit

Bevezetés

Szakedolgozatom témája a folklóreredetű motívumok vizsgálata Móricz Zsigmond *Boldog ember* (1935) és *Árvácska* (1941) című regényében (Móricz 1935; Móricz 1941). A népi kultúra, a paraszti világ értékrendje, hiedelemrendszere, nyelvhasználata és szokásrendje meghatározó szerepet tölt be Móricz prózájában. A folklór nem pusztán háttérelem vagy stiláris díszítés, hanem a szereplők gondolkodásmódját, erkölcsi horizontját és társadalmi mozgásterét alakító tényező.

Dolgozatomban külön figyelmet fordítok a közmondásszerű megállapítások és hagyományos bölcsességformulák szerepére, a közösségi szóbeszéd mint társadalmi kontrollmechanizmus működésére, valamint az ünnepi és mindennapi népszokások – például az udvarlás és a lánykérés – ábrázolására. A regények nyelvezete számos olyan sűrített megfogalmazást tartalmaz, mint a „Szegény embernek még az ág is húzza” vagy a „Ki mint vet, úgy arat”, amelyek nem csupán stiláris elemek, hanem erkölcsi értékítéleteket is közvetítenek (vö. Voigt 1998). A *Boldog ember* esetében ezek a hagyományos nyelvi formák a közösségi értékrend megerősítését szolgálják (Móricz 1935), míg az *Árvácska* világában a közösségi beszéd inkább a kirekesztés és megbélyegzés eszközévé válik (Móricz 1941).

Vizsgálom továbbá a népmesékből ismert szerkezeti mintákat is. A *Boldog ember* a szegény, de erkölcsileg erős hős győzelmének modelljét követi, míg az *Árvácska* ezzel szemben a mesei igazságtétel hiányát mutatja meg: az árva gyermek sorsa nem oldódik fel, hanem tragikus realista keretben teljeseedik ki. A kutatás központi kérdése így az, miként épül be a folklór a realista prózába és hogyan alakítja eltérő módon a két mű erkölcsi világát.

Célkitűzések és kutatási kérdések

A dolgozatom célja a folklórhoz kapcsolódó elemek rendszerezése a két műben. Bemutatom, miként tükrözik a hagyományos nyelvi formulák a paraszti világszemléletet, hogyan működik a közösségi beszéd – különösen az *Árvácska* esetében – a kirekesztés és ítélkezés eszközeként, valamint hogyan jelennek meg a népi hagyományok a szereplők életében.

Elemzem továbbá a nyelvjárási sajátosságokat, amelyek mindkét regényben meghatározóak. A tájnyelvi fordulatok a társadalmi hovatartozást és a kulturális beágyazottságot jelölik (vö. Szegedy-Maszák 2007).

Módszertan

A dolgozatom szövegközpontú irodalomelemzésre épül, amelyet motívumkutatással és összehasonlító vizsgálattal egészíték ki. A vizsgálat során:

- feltárom a hagyományos bölcsességformulák előfordulását és jelentésrétegeit;
- elemzem a közösségi szóbeszéd narratív funkcióját;
- vizsgálom a népszokások (udvarlás, lánykérés, ünnepek, étkezési rítusok) szerepét;
- elemzem az árvaság és a mostoha alakjának folklórháttérét;
- azonosítom a hiedelmi és mitikus motívumokat.

Várható eredmények és következtetések

A vizsgálat várhatóan igazolja, hogy a folklór mindkét műben strukturális jelentőségű. A *Boldog ember* esetében a hagyomány inkább közösségmegtartó és erkölcsi rendet kifejező erőként jelenik meg, míg az *Árvácska* világában a népi hagyomány a közösségi kegyetlenség és kiszolgáltatottság eszközévé válik.

Irodalom

1. Móricz Zsigmond: *Boldog ember*. Budapest: Szépirodalmi Könyvkiadó, 1935.
2. Móricz Zsigmond: *Árvácska*. Budapest: Szépirodalmi Könyvkiadó, 1941.
3. Voigt Vilmos (szerk.): *A magyar folklór*. Budapest: Osiris Kiadó, 1998.
4. Ortutay Gyula (szerk.): *Magyar néprajz*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1977.
5. Bori Imre: *Móricz Zsigmond*. Budapest: Gondolat Kiadó, 1976.
6. Kulcsár Szabó Ernő: *A magyar irodalom története 1900–1945*. Budapest: Argumentum Kiadó, 1993.
7. Szegedy-Maszák Mihály: *A magyar próza története*. Budapest: Osiris Kiadó, 2007.
8. Szilágyi Zsófia: *Móricz Zsigmond*. Budapest: Kalligram Kiadó, 2023.
9. Szemerényi Ágnes (szerk.): *Folklór és irodalom – Folklór a magyar művelődéstörténetben*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2006.

A FÖLDRAJZI NEVEK HELYESÍRÁSÁNAK ISMERETE A DEBRECENI MÁRTON ÁRON SZAKKOLLÉGIUM HALLGATÓI KÖRÉBEN

A hallgató neve: Karmacsi Bence

Szak: Magyar nyelv és világirodalom

Tagozat: Nappali

Témavezető neve: Dr. Gazdag Vilmos

Bevezetés

Szakedolgozatomban tárgya a földrajzi nevek helyesírásának ismerete a debreceni Márton Áron Szakkollégium hallgatói körében.

A földrajzi nevek helyesírása a magyar helyesírás egyik legösszetettebb, sokak számára fejtörést okozó csoportja. Ez az a csoport, melynél a helyesírási versenyek esetében is nagy szórás mutatkozik még az országos versenyeken is, hiszen itt nemcsak a magyarországi, hanem a külföldi földrajzi nevek helyesírását is tudniuk kell a versenyzőknek, melynél az sem könnyíti helyzetüket, hogy hány tagból áll maga a földrajzi név. A helyzetet azt sem könnyíti, hogy még az igényes névtani kiadványban is előfordul a szabályzattól eltérő írásmód. (Balogh 2003:105).

A földrajzi nevek helyesírását a 2015 szeptemberétől jelenleg érvényben lévő A magyar helyesírás szabályai 12. kiadása a 172–183. pontokban tárgyalja a földrajzi nevek helyesírását, a 207–222. pontokban pedig az idegen személy- és földrajzi nevek helyesírását ismerteti. E szabályzat azonban csak a leggyakoribb földrajzinév-típusok írásmódjára nézve ad eligazítást. Ennél részletesebb szabályozást csak az 1998-ban megjelent szaknyelvi helyesírási szabálygyűjtemény, A földrajzi nevek helyesírása c. kötet tartalmaz. E kötet minden tekintetben követi az akadémiai helyesírási szabályzatot, igaz, ez még a 11. kiadást. Viszont meg kell említeni, hogy a földrajzi nevek helyesírását szabályozó kérdésekben csupán a 181. szabálypont egészült ki egy bekezdéssel: ha a közterület elnevezésébe kötőjeles írásmódú természet-földrajzi név kerül, akkor az eredeti kötőjel kihagyandó: Csörszárok utca, Rákospatak utca, Írottkő park (Laczkó 2016: 184).

Célkitűzések és kutatási kérdések

A kutatás célja feltárni a Márton Áron Szakkollégium diákjainak földrajzi nevek terén meglévő tudásszintjét, azonosítani a leggyakoribb hibákat, megvizsgálni a lokális és a nem lokális földrajzi nevek helyesírásának egymáshoz való viszonyát.

A témához kapcsolódó szakirodalmi tételek alapján az alábbi hipotéziseket állítottam fel:

1. A földrajzi nevek helyesírásának gyakorlati megvalósulását befolyásolja a diákok középoktatásban tanult magyar nyelv tantárgyi eredménye
2. A tanulók szülőfalujukhoz viszonyítva lokális földrajzi neveket nagyobb arányban írják helyesen
3. A földrajzi nevek ismertsége, használati gyakorisága befolyásolja a helyesírásukat
4. A tanulók idegennyelv-tudása befolyásolja az idegennyelvű (külföldi) földrajzi nevek helyesírásának alkalmazását

Módszertan

A debreceni Marton Áron Szakkollégium diákjai körében a földrajzi nevek helyesírásának ismeretét kérdőíves módszer segítségével vizsgálom. A kérdőív két részből áll: az első rész független változókat tartalmazza, a második rész a gyakorlati helyesírási feladatokat tartalmazza. A vizsgálatban a kollégiumban lakó minden diáknak egyforma esélye lesz a bekerülésre, hiszen a 2026 májusa és a 2027 februárja között lezajló vizsgálatban megcélozzuk az összes diák lekérdezését függetlenül szakiránytól, képzési szinttől és évfolyamtól. A válaszadás önkéntes, így ez befolyásolhatja a teljes létszám lekérdezését.

Várható eredmények és következtetések

A kutatás arra mutat rá, hogy a földrajzi nevek helyesírása szoros összefüggésben áll a nyelvhasználók alapvető környezeti és földrajzi ismereteivel, az egyének idegennyelv-tudásával, valamint azzal is, milyen mértékű közelségben vagy távolságban állnak az adott földrajzi névvel. Segít megérteni, hogy az iskolai oktatásban a tanulók hogyan tudják hatékonyabban elsajátítani a földrajzi nevek helyesírását.

Irodalom

1. AkH.11. *A magyar helyesírás szabályai*. Tizenegyedik kiadás. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1984.
2. AkH.12. *A magyar helyesírás szabályai*. Tizenkettedik kiadás. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2015.
3. Balogh Lajos 2003. A földrajzi nevek helyesírásáról. *Névtani Értesítő* 25: 102–106.
4. Fábrián Pál-Földi Ervin – Hőnyi Ede 1998: A földrajzi nevek helyesírása. Budapest: Akadémiai Kiadó.
5. Faragó Imre 2014: Földrajzi nevek. – Egyetemi jegyzet. ELTE, Budapest
6. Laczkó Krisztina – Mártonfi Attila 2004. Helyesírás. Budapest: Osiris Kiadó
7. Laczkó, Krisztina 2016. A tulajdonnévi helyesírás változásai az AkH. 12. kiadásában. *Névtani Értesítő* 38: 181–191

IDENTITÁS ÉS KULTURÁLIS IDEGENSÉG VIDA GÁBOR EGY DADOGÁS TÖRTÉNETE C. REGÉNYÉBEN

A hallgató neve: Kállai Martina

Szak: Magyar nyelv és világirodalom

Tagozat: Levelező

Témavezető neve: Dr. Csordás László

Bevezetés

A projektmunka központi témája az identitás és a kulturális idegenség tapasztalatának vizsgálata Vida Gábor Egy dadogás története című önéletrajzi ihletésű regényében. Az elemzés arra keresi a választ, miként válik a gyermekkori beszédhiba egy olyan ontológiai tapasztalattá, amely alapjaiban határozza meg a szubjektum létmódját, és hogyan kapcsolódik ez össze a kisebbségi sorssal, a családi örökséggel, valamint a történelmi meghatározottsággal. A mű nem csupán egy egyéni küzdelem leírása, hanem a kollektív emlékezet, a nyelvi másság és a kulturális hovatartozás komplex problematikáját tárja fel. A dadogás motívuma a szövegben a személyes és történelmi „elakadások” metaforájaként funkcionál.

Célkitűzések és kutatási kérdések

A kutatás elsődleges célja a regényben megjelenő identitásmodellek és az idegenség-tapasztalatok rétegeinek feltárása. A dolgozat az alábbi kérdéseket vizsgálja:

- a. Hogyan válik a dadogás a társadalmi normákkal való szembesülés és a kisebbségi lét szimbólumává?
- b. Miként feszül egymásnak az alföldi és a székely kulturális minta a családi emlékezetben?
- c. Hogyan befolyásolja a diktatórikus politikai tér (a romániai Ceaușescu-éra) a személyes identitás és a nemzeti múlt megélését?
- d. Milyen szerepet játszik az elhallgatás és a múlt „rostálása” a családi narratívákban, és hogyan vezet ez a „történelem dadogásához”?

Módszertan

A dolgozat módszertani alapját a szövegek központú, értelmező elemzés adja. Ez a megközelítés a regény kulcsjeleneteire, a visszatérő motívumokra és a sajátos narratív szerkezetre fókuszál. Az elemzés során figyelembe veszi a kortárs irodalomelméleti szempontokat is, különös

tekintettel az egyes szám első személyű narráció identitásformáló szerepére, valamint a kulturális idegenség poétikai reprezentációjára.

Kidolgozás és eredmények

A kutatás rávilágít, hogy a főhős identitása két ellentétes pólus között oszcillál, miközben egyik kódot sem képes maradéktalanul integrálni. A családi környezetben az önmeghatározás gyakran negatív viszonyítás útján történik („Mi nem olyan család vagyunk”), ahol a közösség határait morális distinkciók jelölik ki.

A dolgozat elemzi az identitás „barkácsolásának” folyamatát is: a múlt és a jelen töredékeiből, tárgyaiból és elhallgatott történeteiből kell az egyénnek felépítenie önmagát. Ebben a közegben az íróvá válás tudatos döntése egyfajta dac, a túlélés eszköze a politikai és kulturális elidegenedés ellen. A regény záróképei végül a lokális és a nemzeti identitás szintézisének esélyét villantják fel, emlékeztetve arra, hogy a gyökerek és hozott minták elől nincs menekülés.

Konklúzió

Az elemzés összefoglalóan megállapítja, hogy Vida Gábor művében az identitás nem egy lezárt egység, hanem egy folyamatosan újraírt narratív konstrukció. A dadogás, mint ontológiai tapasztalat, a másság első, testbe írt élménye. A „történelem dadogása” pedig arra utal, hogy a kollektív múlt elbeszélhetősége is töredezett, sebekkel és elhallgatásokkal terhelt, amelyet csak az írás és a szembenézés képes – ha részlegesen is – gyógyítani.

Irodalomjegyzék

1. Vida Gábor (2017). Egy dadogás története. Magvető Kft.
2. Deczki, S. (2021). Az egyes szám első személyű történelem — A kortárs memoáirodalomról. Magyar Tudományos Akadémia Real (159882 számú PDF).
URL:https://real.mtak.hu/159882/1/Deczki_egyes_sz%C3%A1m.pdf
3. Darabos, E. (2017). Egy felforgatás kísérlete [Tanulmány az Egy dadogás története című regényről]. Magyar Tudományos Akadémia Real (98971 számú PDF).
URL:https://real.mtak.hu/98971/1/Vida_DE_dunszt_sk.pdf

VISK LAKOSAI NÉPHITTEL, NÉPI VALLÁSOSÁGGAL, SZAKRÁLIS KOMMUNIKÁCIÓVAL KAPCSOLATOS NARRATÍVÁINAK ELEMZÉSE

A hallgató neve: Eszter Kiss

Szak: Magyar nyelv és világirodalom

Tagozat: Nappali

Témavezető neve: Dr. Kész Margit

Bevezetés

A helyi hagyományok gazdag tudásanyagot halmoztak fel a történelem folyamán, amely mindig a közösség túlélését szolgálta az adott társadalmi és természeti környezetben. A népi hitvilág és vallásosság az embernek a világról vallott képzeleteinek összessége, amely kulturálisan meghatározott hitvilágértékrend és gyakorlatok rendszere. A hagyományos kultúrában élő ember kezdettől fogva próbálta megmagyarázni a természeti jelenségeket, a számára érthetetlen dolgokat, a magyarázatot gyakran a transzcendens világban kereste. A néphit és a népi vallásosság az európai folklóriztikában egymással kapcsolatban álló fogalom. „Egyik sem értelmezhető egy „uralkodó” ... vallás nélkül, amelyhez viszonyítva bizonyos képzeteket, hiedelmeket, rítusokat, cselekvéseket hiedelemnek, babonának, mágiának vagy egyszerűen az adott vallási rendszerhez nem tartozónak minősítünk” (Bartha 1998: 411).

Célkitűzések és kutatási kérdések

A dolgozat tárgya: a vallás – szűkebb értelmezésben a népi vallásosság és hiedelemrendszer, hiedelemvilág vizsgálata Visken

A munkám célja, annak vizsgálata, hogy Visk település lakosainak életében, lokális hagyományrendszerében, hogyan jelenik meg a néphit, a népi vallásosság a verbális kommunikáció. Mennyire vannak jelen hiedelemalakok (lidérc, halottak szellemei), mágikus cselekmények (rontás, jóslás, ráolvasások) és hivatalos vallásos cselekmények (szakrális kommunikáció, búcsúk, fogadalmak stb.), a különböző életstratégiákban és a lokális történetekben.

Munkám során nem csupán a kirívó, ősi hiedelemelemek felkutatására és lejegyzésére törekedtem, hanem arra, hogy hű képet adjak egy etnikailag és vallásilag sokszínű kárpátaljai település még aktívan működő, illetve sok esetben már csak az emlékezetekben élő hiedelemvilágáról és az azzal együtt élő népi vallásosságról

Módszertan

A kutatás a megszokott néprajzi módszerekkel zajlik és több szakaszból tevődött össze. Elsőként a szakirodalom feldolgozásával kezdtem, majd a terepen való gyűjtés következett. A terepkutatás jelenleg is folyik, amelynek módszerei a strukturált interjú, valamint a közvetlen megfigyelés. Az adatközlőket hálóba módszerével választom ki. A továbbiakban elemzem a lejegyzett anyag tartalmát, szerkezeti felépítését, összehasonlítom a szakirodalomban található adatokkal.

Várható eredmények és következtetések

Hipotéziseim:

1. A népi vallásosság és a néphithagyományelemei változó struktúrák;
2. A viski lakosok alkalmazzák elődeik tudását, használnak bizonyos mágikus praktikákat, hisznek a hiedelmekben;
3. A keresztény egyház kötelékébe való tartozás erősen él az emberek tudatában

A kutatás bővíti a kárpátaljai néprajzi ismereteket, kiemelve a szójhagyomány értékét. Az összegyűjtött eredmények a későbbiekben hasznos anyagként szolgálhatnak akár a kárpátaljai néprajzoktatás és kutatás során, emellett digitális archívumként is hozzáférhetővé válhatnak, elősegítve az összehasonlító kutatásokat, nem utolsósorban pedig a fiatal generációk hagyományismeretét.

Irodalom

1. Bartha Elek (1998). *Vallásökológia*. Debrecen: Ethnika.
2. Diószegi Vilmos *Magyar Néprajz II. Népszokás, néphit, népi vallásosság*. Akadémiai Kiadó.
3. Dömötör Tekla. (1981). *A magyar nép hiedelemvilága*. Corvina Kiadó.
4. Korpics Márta – P. Szilczl Dóra. (2007). *Szagrális kommunikáció*. Typotex Kiadó.
5. Kész Margit. (2006). *Gyógyító hagyomány Kárpátalján*. Ungvár.
6. Lovász Irén (2002). *Szagrális kommunikáció*. Budapest: Európai Folklór Intézet.
7. Pócs Éva. (1985–1986). *Magyar ráolvasások I–II*. MTA Néprajzi Kutatóintézet.
8. Voigt Vilmos (2005). *Magyar folklór – Szöveggyűjtemény*. Osiris

A HALÁL MOTÍVUM MEGJELENÉSI FORMÁI ADY ENDRE VÁLASZTOTT KÖTETEIBEN

A hallgató neve: Máté Márta

Szak: Magyar nyelv és világirodalom

Tagozat: Levelező

Témavezető neve: Dr. Gál Adél

Jelen szakdolgozat témája a halál motívumának megjelenési formái Ady Endre választott kötetében. Az Ady-kutatás nagy múltra tekint vissza. Kiváló irodalomtörténészek tárták az olvasó elé a költő életének legfontosabb állomásait, költészetének sajátosságait. (Németh G. 1977; Földessy 1940; Bencsik 2017; Bölöni 1974) Ady a 20. század eleji magyar líra egyik meghatározó alakja, költészete tematikai és formai újításaival jelentős fordulatot hozott a magyar irodalomban. Verseiben visszatérő, központi jelentőségű motívum a halál, amely nem pusztán elmúlásként, az élet végeként, hanem az életet végigkísérő, a szerelmet és a nemzeti létet meghatározó motívumként van jelen költészetében. A vizsgálat tárgyát a költő három választott kötete jelenti.

Szakdolgozatomban Ady szimbolista munkásságát mutatom be, kiemelten a halál tematikáját a műveiben. Ehhez a költő három kötetét tanulmányozom tüzetesebben: *Vér és arany* (1907. december) (Ady összes I, 1975: 64—142), *Az Illés szekerén* (1908. december) (Ady összes I, 1975: 143—219), valamint *A halottak élén* (1918. augusztus) (Ady összes II, 1974: 6—109), melyekben leggyakrabban foglalkozik a halál, elmúlás gondolatával. A dolgozat **célja** annak feltárása, hogy a halál motívuma miként alakul Ady különböző kötetében, és milyen jelentésrétegekkel gazdagodik az életmű előrehaladtával. A vizsgálat kiterjed a halál személyességének, szimbolikus alakváltozatainak, valamint történelmi-társadalmi térben betöltött szerepének elemzésére is. A hit, a túlvilági képek, a látható és láthatatlan világ lakói mind részesei a szimbolista költő alkotásainak (Komlós, 1965: 11). A jelképrendszerek értelmezésével tárom fel a lírikus belső lelkivilágát, vívódásait, mely a félelmetes, értelmetlen, vagy épp az eszményi halált mutatja be az olvasó számára. A munkámban több **módszert** alkalmazok, hogy minőségi eredményt kapjak a téma feldolgozása során. A szövegközpontú elemzés által a motívumok és szimbólumok jelentéstartalmát vizsgálom. Összehasonlító módszer segíti a világirodalomban fellelhető hasonló tematikájú lírák bemutatását az Ady versek gondolatvilágának párhuzamával. Irodalomtörténeti kutatások alapján magyarázatot keresek arra, hogy a költő egyes

életrajzi szakaszában az elmúlás gondolata miatt is játszik központi szerepet alkotásaiban. Intertextuális vizsgálatok segítségével feltárom a népi hitvilág, a bibliai motívumok megjelenését a kötetekben és azok a kapcsolatát az Ady-lírákkal.

Jelenleg az irodalomtudomány kevés olyan Ady-elemzéssel rendelkezik, mely a halállal kapcsolatos szimbólumokat dolgozza fel. Vannak ugyan értelmezések, melyek például a magyar népi hitvilág elemeire fókuszálnak Ady költészetével kapcsolatban (Sápy, 2024) vagy a dekadenciát emelik ki. Ez a szakdolgozat arra tesz kísérletet, miszerint a fent említett három kötet verseiből kiemelve, az elmúlás gondolatát hordozó lexémák értelmezését megvizsgálja.

Az eddig elvégzett kutatómunka eredménye: a költő életrajzi adatainak feldolgozása, valamint a halál iránti különös vonzódás mibenlétének feltárása kortársi tanulmányok alapján.

A továbbiakban a versszövegek vizsgálata során kiemelem az elmúlás, halál témaköréhez kapcsolódó leggyakrabban előforduló szavakat, szókapcsolatokat. Ezeknek szimbolikus jelentését keresem, s azt, hogy a szövegekörnyezet alapján milyen mondanivalót tár fel az olvasó számára. A költő egyéniségét, misztikus látásmódját bemutató szimbólumok megfejtésére teszek kísérletet, melyben Pál József, Újvári Edit, Borus Judit, Ruttkay, Helga *Szimbólumtár* (2001), valamint Hoppál Mihály, Jankovics Marcell, Nagy Andás, Szemadám György *Jelképtár* (1997) című könyvek adják az alapot.

Irodalom

1. Ady Lajosné Kaizler Anna (2017). *Az ismeretlen Ady*. Budapest: Szépművészeti Könyvek
2. Bencsik Gábor (2017). *Ady Endre*. Budapest: Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó
3. Bölöni György (1974). *Az igazi Ady*. Budapest: Magyar Helikon, Kossuth Nyomda
4. Földessy Gyula (1940). *Ady Endre élete és költészete*. Budapest: Franklin-Társulat
5. Hoppál Mihály, Jankovics Marcell, Nagy Andás, Szemadám György (1997). *Jelképtár*. Helikon Kiadó
6. Király István (1970). *Ady Endre I-II. kötet*. Budapest: Magvető Kiadó
7. Komlós Aladár (1965). *A szimbolizmus és a magyar líra*. Budapest: Akadémiai Kiadó
8. Koppányos András (2021). „Lennék valakié” *Ady-kultusz és kisajátítási kísérletei 1906-2018*. Budapest: Reciti ELKH BTK Irodalomtudományi Intézet
9. Németh G. Béla (1977). *Ady Endre*. Budapest: Szépirodalmi Könyvkiadó
10. Pál József, Újvári Edit, Borus Judit, Ruttkay, Helga (2001). *Szimbólumtár Jelképek, motívumok, témák az egyetemes és a magyar kultúrából*. Balassi Kiadó
11. Sápy Szilvia – Mihucz Péter (2024). A magyar népi hitvilág elemei Ady Endre költészetében. A lelkek útja képzet. Bartha Elek főszerk. *Vallási néprajz 18. In memoriam Szigeti Jenő*. Debrecen: Debreceni Egyetem Néprajz Tanszék

A NYELVI ATTITÚDRE VONATKOZÓ VIZSGÁLATOK HASZNOSÍTHATÓSÁGA A KÁRPÁTALJAI MAGYAR NYELVI ÉS OKTATÁSSZERVEZÉSSEN

A hallgató neve: Muzsalyi Judit

Szak: Magyar nyelv és világirodalom

Tagozat: Levelező

Témavezető neve: Dr. Dudics Katalin

Bevezetés

A nyelvi attitúd a beszélők nyelvváltozatokhoz, nyelvekhez és nyelvhasználati formákhoz való viszonyulását jelenti, amely kognitív, érzelmi valamint viselkedéses összetevőkből áll. A kisebbségi közösségekben a nyelvi attitúd különösen meghatározó tényező, mivel közvetlenül befolyásolja az identitásalakulást, a nyelvmegtartást, a nyelvtanulási motivációt és az oktatási eredményességet.

A kárpátaljai magyar közösség többnyelvű környezetben él: a magyar anyanyelv mellett az ukrán államnyelv is jelen van a mindennapi kommunikációban. Ebben a komplex nyelvi térben a beszélők attitúdjai nem csupán egyéni, hanem intézményi és oktatáspolitikai szinten is relevánsak. A nyelvjárásokhoz való viszony alakulásának vizsgálata során empirikus kutatások alapján kimutatható, hogy a 2006–2008 és 2018 közötti időszakban a tanulók és pedagógusok nyelvjárásokhoz való attitúdja pozitív irányba változott. A változás összefüggésbe hozható a tantervi reformokkal illetve a nyelvi tudatosság erősítésével (Dudics Lakatos, 2021). Ez rámutat arra, hogy az oktatási gyakorlat képes attitúdformáló szerepet betölteni.

A kétnyelvűséghez való viszony vizsgálatának eredményei szerint a hallgatók pozitívan viszonyulnak a magyar–ukrán kétnyelvűséghez, ugyanakkor kritikusan értékelik az ukrán államnyelv oktatásának módszertanát, különösen annak nem idegen nyelvként történő megvalósítását (Váradi, 2020). A vizsgálat fontos következtetése, hogy az oktatási rendszer módszertani hiányosságai negatív attitúdot erősíthetnek.

A kárpátaljai magyarok nyelvhasználatát a többnyelvű környezet, a kisebbségi státusz és az oktatáspolitikai változások egyaránt alakítják. A nyelvi attitúd szoros összefüggésben áll az identitással, valamint az oktatás nyelvvel kapcsolatos döntésekkel, különösen az államnyelv oktatásának kérdésében. Megállapítása szerint a kisebbségi oktatás eredményessége nagymértékben függ attól, hogy az iskola miként viszonyul a tanulók otthoni nyelvváltozataihoz és kétnyelvű valóságához (Beregszászi, 2012).

A fentiek alapján megállapítható, hogy a nyelvi attitűd vizsgálata nem csupán leíró jellegű kutatás, hanem közvetlenül hasznosítható az oktatásszervezés, tantervfejlesztés és pedagógusképzés területén.

Célkitűzések és kutatási kérdések

A kutatásom céljai:

- A kárpátaljai magyar diákok valamint pedagógusok nyelvi attitűdjének feltárása.
- Az attitűdök, a tanulmányi eredményesség és motivációs kapcsolatok megvizsgálása.
- Empirikus eredmények elemzése, hogyan építhetők be az oktatásszervezésbe,

Kutatási kérdések:

- Hogyan alakult az elmúlt évtizedekben a kárpátaljai anyanyelvoktatás? Milyen reformokat vezettek be az anyanyelvoktatás terén?
- Hogyan kapcsolódnak ehhez a szociolingvisztikai kutatások, Hogyan alakultak a tankönyvek?
- Van-e összefüggés a nyelvi attitűd és a nyelvtanulási motiváció között?

Módszertan

Kutatásom során szakirodalmi feldolgozással tervezek dolgozni, amelyben a nyelvi attitűdök megítélését akarom érinteni. Milyen hatásokkal vannak egymásra a nyelvi attitűdök, illetve az anyanyelvoktatás eredményessége. Mennyire fontos az additív oktatás szerepe a kárpátaljai magyar oktatásszervezés szempontjából. Ehhez áttekintem az elmúlt évtizedek szociolingvisztikai, anyanyelvoktatási és nyelvi tervezési kutatási eredményeit. Ezek alapján vázolom fel, hogyan alakult, illetve milyen összefüggések mutatkoznak ebben a folyamatban, illetve eredményesnek nevezhető-e.

Várható eredmények és következtetések

A korábbi empirikus kutatások alapján feltételezhető, hogy:

- A nyelvjárásokhoz való viszony pozitívabbá vált az elmúlt évtizedben (Dudics Lakatos, 2021).
- A kétnyelvűség megítélése alapvetően pozitív, de az államnyelv oktatásának módszertana kritika tárgyát képezi (Várad, 2020).
- A pozitív nyelvi attitűd magasabb motivációval és eredményesebb nyelvtanulással jár együtt (Dörnyei, 2005).
- A történeti-politikai változások továbbra is hatnak a nyelvi presztízsrre és attitűdökre (Petruska, 2024).

Irodalom

1. Beregszászi Anikó – Dudics Lakatos Katalin 2023. *Huszonkettő. A kárpátaljai magyar anyanyelvi nevelés 22 évének története*. Törökbálint, Termini Egyesület
2. Beregszászi Anikó, (2012). *A kárpátaljai magyarok nyelvhasználata és nyelvi attitűdjei*. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola.
3. Dörnyei Zoltán, (2005). *The psychology of the language learner: Individual differences in second language acquisition*. Lawrence Erlbaum.
4. Dudics Lakatos Katalin, (2021). A nyelvjárásokhoz való viszonyulás alakulása Kárpátalján. In *Magyar Nyelvjárások Napja 2021–2022*. Magyar Nyelvstratégiai Intézet.
5. Petruska Angéla, (2024). *A másodnyelvhez való viszony alakulása Kárpátalján (1989–2008)*. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola.
6. Váradi Krisztián, (2020). Bilingual attitudes and language policy perspectives among Hungarian philology students in Transcarpathia. *Contrastive Linguistics*, 44(2), 87–105.

NŐI HANGOK A 19. SZÁZADI MAGYAR IRODALOMBAN

A hallgató neve: Nagy Alexa

Szak: Magyar nyelv és világirodalom

Tagozat: Levelező

Témavezető neve: Dr. Mádi Gabriella

Bevezetés:

Évfolyammunkám témája a női hangok megjelenése a 19. századi magyar irodalomban. A téma különleges és izgalmas lehetőséget nyújt arra, hogy bemutassam a női irodalom kibontakozását, a nők társadalmi helyzetét a 19. században, valamint az 1800-as évek társadalmi berendezkedését a férfi és női szerepek szempontjából.

A téma különösen aktuális, mivel a nemi szerepek kérdése és a nők társadalmi helyzetének változása hosszú és nehéz fejlődési folyamat eredménye. A női szerzők elfogadottsága az irodalomban nem volt magától értetődő, és az ezzel kapcsolatos kérdések ma is érvényesek. A téma vizsgálata ezért nemcsak történelmi szempontból fontos, hanem hozzájárulhat a mai nemi egyenlőség irodalmi kérdésének megértéséhez is.

A kutatás fő területei közé tartozik a 19. századi társadalmi helyzet bemutatása, különös tekintettel a polgárosodásra, a női munkavállalásra és a tanulási lehetőségek bővülésére. Emellett vizsgálom a női irodalom megjelenését, főbb jellemzőit, támogatóit és ellenzőit, valamint a női szerzők érvényesülésének lehetőségeit és nehézségeit. A dolgozatban bemutatom a korszak jelentősebb írónőit és helyüket a magyar irodalomban.

A témaválasztás motivációja személyes érdeklődésből fakad, mivel korábbi munkámban is a nemi szerepek kérdésével foglalkoztam, a 21. századi ifjúsági regények szempontjából. Szerettem volna ezt a témát egy másik megközelítésből, történelmi és irodalmi szempontból is tovább vizsgálni.

Célkitűzések és kutatási kérdések

A dolgozat célja annak feltárása, hogy a 19. századi magyar irodalomban milyen módon jelentek meg a női szerzők, és milyen lehetőségeik voltak az irodalmi életben. A dolgozat arra törekszik, hogy bemutassa a női írók helyzetét, érvényesülésük körülményeit, valamint azt, hogyan alakult ki a női hang a korszakban.

A kutatás az alábbi kérdésekre keresi a választ:

- Milyen szerepe és lehetőségei voltak egy nőnek a 19. században?
- Hogyan fogadta a korabeli irodalmi közeg a női írókat?

- Milyen sajátosságok, témák és műfajok jellemezték a 19. századi női szerzők munkásságát?
- Milyen hatása volt mindennek a későbbi női irodalom alakulására?

Módszertan

A dolgozatomban egyszerre veszem figyelembe a történeti kontextust és a szövegközpontú elemzés szempontjait. A társadalmi és intézményi háttérrel a kapcsolódó szakirodalom alapján mutatom be, a kiválasztott szerzők műveit pedig narratív és tematikus nézőpontból elemzem. A „női hang” kérdésre diskurzuselemzési keretben is kitérek, külön figyelve arra, hogyan alakul és jelenik meg a női szerzői pozíció a korabeli irodalmi nyilvánosságban.

Várható eredmények és következtetések

A kutatás eredményeként várhatóan átfogó képet kapok a 19. századi magyar női irodalom kialakulásáról, társadalmi háttéréről és irodalmi sajátosságairól. Az elemzés rávilágíthat arra, hogy a női szerzők milyen feltételek között léptek be az irodalmi életbe, milyen témákat és műfajokat részesítettek előnyben, valamint milyen akadályokkal kellett szembenézniük. A dolgozat irodalomtudományi jelentősége abban áll, hogy hozzájárul a női szerzők szerepének és helyének pontosabb megértéséhez a 19. századi magyar irodalomban. Emellett segíthet jobban látni a korszak irodalmi viszonyait, és rámutathat arra, hogy a női hang megjelenése milyen hosszabb távú hatással volt a magyar irodalom alakulására.

Irodalom

1. Molnár Zoltán 2020: *A női szerepek megváltozásának társadalmi és katonai vonatkozásai a dualizmus időszakában, 1867–1914*. Hadtudományi Szemle 13. évfolyam 3. szám
2. Miskuly Gyöngyi 2018: *A nők irodalmi helyzete a 19. században*. Magasles folyóirat
3. Török Zsuzsa 2022: *Női íráshasználat és kéziratok kultúra a hosszú 19. században*. Reciti Budapest
4. Török Zsuzsa 2019: *Nőszerepek a 19. században: lehetőségek és korlátok*. Reciti konferenciakötet 4, Budapest
5. Domokos Mariann Gulyás Judit és Török Zsuzsa 2025: *A gyerekirodalom születése és a nők 1840–1918*. Reciti Budapest 2025

A GYERMEKIRODALMI MŰVEK FELHASZNÁLHATÓSÁGÁNAK LEHETŐSÉGEI A MAGYAR MINT IDEGEN NYELV TANÍTÁSÁBAN A KÁRPÁTALJAI ISKOLÁKBAN.

A hallgató neve: Pap Bianka

Szak: Magyar nyelv és világirodalom

Tagozat: Nappali

Témavezető neve: Csurman-Puskás Anikó

Bevezetés

Szakedolgozatom témájaként „A gyermekirodalmi művek felhasználhatóságának lehetőségei a magyar, mint idegen nyelv tanításában a kárpátaljai iskolákban” című témát választottam. A dolgozat aktualitása és relevanciáját elsősorban a kárpátaljai magyar nyelvoktatás sajátos nyelvi és társadalmi helyzete indokolja. Kárpátalja többnyelvű régió, ahol a magyar nyelv gyakran kisebbségi vagy idegen nyelvi környezetben jelenik meg az iskolai oktatásban. A magyar mint idegen nyelv tanítása ezért különösen nagy módszertani tudatosságot és korszerű pedagógiai eszközöket igényel.

A gyermekirodalmi művek alkalmazása olyan komplex nyelvpedagógiai lehetőségeket kínál, amelyek egyszerre támogatják a szókincsbővítést, a szövegértési készségek fejlesztését, valamint a kulturális kompetencia kialakítását. A gyermekirodalom életkori sajátosságokhoz igazodó, motiváló és érzelmileg bevonó jellege elősegítheti a tanulók nyelvi attitűdjének pozitív alakulását, ami különösen fontos idegen nyelvi környezetben.

A téma tudományos relevanciáját az adja, hogy bár a gyermekirodalom szerepe az anyanyelvi nevelésben széles körben kutatott terület, a magyar mint idegen nyelv oktatásában – különösen kárpátaljai kontextusban – még kevésbé feltárt. A dolgozat hozzájárulhat a módszertani gyakorlat gazdagításához, valamint olyan konkrét pedagógiai javaslatok megfogalmazásához, amelyek a helyi oktatási környezetben közvetlenül hasznosíthatók.

Összességében a kutatás társadalmi, pedagógiai és szakmai szempontból is indokolt, mivel a hatékony nyelvoktatás nemcsak tanulmányi eredményességet, hanem identitásbeli és kulturális megerősítést is szolgál a régió tanulói számára.

Célkitűzések és kutatási kérdések

A szakedolgozat elsődleges célja feltárni a gyermekirodalmi művek didaktikai potenciálját a magyar mint idegen nyelv tanításában. További cél annak bemutatása, hogy ezek a művek

hogyan járulhatnak hozzá a szókincsfejlesztéshez, a szövegértés fejlesztéséhez, valamint a kommunikatív kompetencia erősítéséhez.

A kutatás főbb kérdései a következők:

- Milyen nyelvi és tematikai sajátosságok teszik alkalmassá a gyermekirodalmi műveket a magyar mint idegen nyelv tanítására?
- Milyen módszertani eljárásokkal integrálhatók ezek a szövegek a tanórákba?
- Hogyan befolyásolja a gyermekirodalmi szövegek alkalmazása a tanulók motivációját és nyelvi teljesítményét?
- Milyen sajátos kihívások merülnek fel a kárpátaljai oktatási környezetben?

Módszertan

A dolgozat elsősorban kvalitatív kutatási módszereket alkalmaz. A szakirodalom feldolgozása során a gyermekirodalom, az idegennyelv-pedagógia és a kétnyelvűség témaköréhez kapcsolódó elméleti keretek kerülnek bemutatásra.

A kutatás részét képezi egy kiválasztott gyermekirodalmi korpusz szövegelemzése, amely során a művek nyelvi komplexitását, tematikai sajátosságait és didaktikai felhasználhatóságát vizsgálom. Emellett kérdőíves felmérés vagy interjú készülhet kárpátaljai pedagógusok körében, annak feltárására, hogy milyen tapasztalataik vannak az irodalmi szövegek alkalmazásával kapcsolatban.

Az elemzés során figyelembe veszem a kommunikatív nyelvoktatás, az interkulturális nevelés és az élményalapú tanulás elméleti megközelítéseit. A vizsgált anyag életkori sajátosságok szerint kerül kiválasztásra, különös tekintettel az alsó és felső tagozatos tanulókra.

Várható eredmények és következtetések

A kutatás várhatóan igazolja, hogy a gyermekirodalmi művek hatékonyan járulhatnak hozzá a magyar mint idegen nyelv tanításának eredményességéhez Kárpátalján. Feltételezhető, hogy az irodalmi szövegek növelik a tanulói motivációt, fejlesztik a szókincset és a szövegértési készségeket, valamint elősegítik a kulturális kompetencia kialakulását.

A dolgozat hozzájárulhat a magyar mint idegen nyelv oktatásának módszertani megújításához, különösen kisebbségi és többnyelvű környezetben. Emellett gyakorlati útmutatást is nyújthat pedagógusok számára a gyermekirodalmi művek tudatos és célzott alkalmazásához.

Irodalom.

1. Beregszászi Anikó (2016). THL2: A magyar nyelv és kultúra tanításának szakfolyóirata, 2016/1-2.szám. Budapest 65-69. old

2. Fóris Ágota (2018). Lexikológiai és lexikográfiai ismeretek magyar (mint idegen nyelv) tanároknak, Károli Gáspár Egyetem Bölcsészettudományi Kar, L'Harmattan Kiadó Budapest.
3. Holló Dorottya (2019). Kultúra és interkulturalitás a nyelvórán, Károli Gáspár Egyetem Bölcsészettudományi Kar, L'Harmattan Kiadó, Budapest.
4. Kovács Tünde (2019). Nyelvi játékok, Károli Gáspár Egyetem Bölcsészettudományi Kar, L'Harmattan Kiadó, Budapest.
5. M. Pintér Tibor – Wéber Katalin (2019). Mérés és értékelés: magyar mint idegen nyelv, Károli Gáspár Egyetem Bölcsészettudományi Kar, L'Harmattan Kiadó Budapest.
6. Schmidt Ildikó – Nagyházi Bernadette (2020). Magyar nyelv-tanítás gyermekeknek, Károli Gáspár Egyetem Bölcsészettudományi Kar, L'Harmattan Kiadó, Budapest.
7. Schmidt Ildikó (2019). A magyar írás és olvasás tanítása – az alfabetizálás folyamata, Károli Gáspár Egyetem Bölcsészettudományi Kar, L'Harmattan Kiadó, Budapest.

AZ ŐRÜLET NYELVE: A MENTÁLIS BETEGSÉGEK IRODALMI ÁBRÁZOLÁSA

A 19. SZÁZADI MAGYAR IRODALOMBAN

A hallgató neve: Páter Laura

Szak: Magyar nyelv és világirodalom

Tagozat: Levelező

Témavezető neve: Dr. Mádi Gabriella

Bevezetés:

Szakedolgozatom témája a mentális betegségek ábrázolása a 19. századi magyar irodalomban. Az emberiség már az idők kezdete óta küzd az elméjével. Ez a téma lehetőséget ad arra, hogy bemutassam, miként jelent meg az irodalomban. A 19. századi irodalom szeméin keresztül láthatjuk, hogyan jelent meg a lelki szenvedés és az elmebetegség a művekben egy olyan században, mikor a mentális zavarokat másképp ítélték meg, mint napjainkban. Az adott század irodalma különös érzékenységgel fordult az emberi lélek sötét és mély területeihez.

Azért is érdekes téma, mert a mentális egészségre való reagálás minden évszázadban változott. Az említett században az elmebaj vagy annak bármilyen jele sokszor társadalmi előítéletet, erkölcsi megítélést hozott magával. Az irodalom egy sokkal árnyaltabb és óvatosabb képet nyújt a lelki zavarokról, arra ad lehetőséget, hogy az olvasó közelebb kerüljön az emberi psziché összetettségéhez.

A kutatás során megvizsgálom, bemutatom, hogyan szemlélte a 19. századi irodalom a mentális betegségeket és mikén tükröződnek ezek a korszak irodalmi ábrázolásaiban. Vizsgálom az örület ábrázolásának különböző formáit, jelentésrétegeit és funkcióit az irodalomban, továbbá elemzem, hogy a szerzők milyen eszközökkel jelenítették meg a lelki zavarokat és az emberi elme töréseit.

A témaválasztásom személyes érdeklődésből fakad, mivel az irodalom különlegesen, óvatosan, szavakba, mondatokba bugyolálva közelíti meg az emberi elme és lélek sötét, rejtett részeit. A mentális betegségek irodalmi ábrázolása segít annak megértésében, hogy jobban megértsük, miként gondolkodtak a 19. században az emberi elme működéséről.

Célkitűzések és kutatási kérdések:

A szakdolgozat célja annak feltárása, hogy a mentális betegségek, az örület motívuma milyen módon jelenik meg a 19. századi magyar irodalomban. Azt vizsgálom, miként ábrázolták az írók a lelki zavarokat, milyen jelentéseket és szimbolikus tartalmakat kapcsoltak az örülethez.

A kutatás az alábbi kérdésekre keresi a választ:

- Hogyan jelenik meg az őrület és a mentális betegségek ábrázolása a 19. századi magyar irodalomban?
- Milyen eszközökkel jelenítik meg az írók a lelki zavarokat?
- Milyen kapcsolat figyelhető meg a korabeli tudományos gondolkodás és az irodalmi ábrázolások között?
- Hogyan járultak hozzá ezek az ábrázolások a mentális betegségekről kialakult kulturális kép formálódásához?

Módszertan:

A szakdolgozatomban a történeti kontextus és a szövegközpontú irodalmi elemzés módszereit egyaránt alkalmazom. Röviden bemutatom a 19. század mentális betegségeivel kapcsolatos társadalmi és kulturális szemléletét, majd a témához kapcsolódó szerzők életét és műveit vizsgálom. Az elemzés során arra összpontosítok, hogy ezekben a művekben milyen formában jelenik meg az őrület és a mentális zavarok ábrázolása, valamint milyen szerepet töltenek be a történetekben és a szereplők jellemzésében.

Várható eredmények és következtetések:

A szakdolgozat várhatóan megmutatja, hogy az őrület és a mentális betegségek ábrázolása a 19. századi magyar irodalomban nemcsak az egyéni sorsokat tükrözte, hanem a társadalmi és lélektani kérdéseket is kifejezte. Az elemzés során kiderülhet, hogy az írók különböző történetvezetési és nyelvi eszközökkel mutatták be a lelki zavarokat, amelyek a korabeli gondolkodásmóddal is összefüggtek. Az eredmények segíthetnek jobban megérteni, hogy a 19. századi irodalom miként alakította a mentális betegségekről alkotott képet, és milyen szerepet játszott az őrület motívuma a korszak irodalmi világában.

Források:

1. Bittner Mónika 2021: Miért engedték ki Ágnes asszonyt a tömlőcből? <https://tanulmanyok.ff.uns.ac.rs/index.php/tan/article/view/2298/2301>
2. Geréb György: Az irodalom és a lélektan kapcsolata https://tiszataj.bibl.u-szeged.hu/2929/-1/tiszataj_1951_003_004_179-191.pdf
3. Németh G. Béla: A szerkesztő s a kritikus Arany https://epa.oszk.hu/02500/-02518/00221/pdf/EPA02518_irodalomtortenet_1980_01_003-012.pdf

**A FÖLDRAJZI NEVEK HELYESÍRÁSA ISMERETÉNEK VIZSGÁLATA A II.
RÁKÓCZI FERENC KÁRPÁTALJAI MAGYAR EGYETEM HALLGATÓI
KÖRÉBEN**

A hallgató neve: Szilágyi Lili Fanni

Szak: Magyar nyelv és világirodalom

Tagozat: Nappali

Témavezető neve: Dr. Karmacsi Zoltán

Bevezetés

Szakedolgozatomban tárgya a földrajzi nevek helyesírásának ismerete a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem hallgatói körében.

A földrajzi nevek helyesírása a magyar ortográfia egyik legösszetettebb, sokak számára komoly kihívást jelentő területe. Nem véletlen, hogy a helyesírási versenyeken éppen ebben a kategóriában tapasztalható jelentős eltérés a teljesítmények között még az országos fordulókban is. A versenyzőknek ugyanis nemcsak a magyarországi, hanem a külföldi földrajzi nevek írásmódját is pontosan ismerniük kell, ráadásul az sem könnyíti meg a dolgukat, hogy az egyes földrajzi nevek eltérő számú tagból állhatnak. A helyzetet tovább bonyolítja, hogy még igényes névtani kiadványokban is előfordulnak a szabályzattól eltérő írásmódok, vagy akár helyesírási szótárakban sem egyformán ítélnék meg egy-egy földrajzi név helyesírását.

A földrajzi nevek írásmódját a jelenleg is hatályos, 2015 szeptemberétől érvényben lévő A magyar helyesírás szabályai 12. kiadása szabályozza: a 172–183. pontok a földrajzi nevek helyesírását tárgyalják, míg a 207–222. pontok az idegen személy- és földrajzi nevek írására vonatkozó előírásokat ismertetik. A szabályzat ugyanakkor elsősorban a leggyakoribb földrajzinév-típusok esetében nyújt eligazítást, ennél részletesebb útmutatást nem ad. A szabályzatnál átfogóbb útmutatást az 1998-ban megjelent szaknyelvi helyesírási szabálygyűjtemény, A földrajzi nevek helyesírása című kötet tartalmaz. Ez a munka minden tekintetben az akadémiai helyesírási szabályzat előírásait követi, jóllehet még a 11. kiadás alapján készült. Fontos azonban megjegyezni, hogy a földrajzi nevek helyesírását érintő szabályozás azóta érdemben nem változott: mindössze a 181. szabálypont egészült ki egy bekezdéssel. Eszerint ha a közterület nevébe kötőjeles írásmódú természetföldrajzi név kerül,

az eredeti kötőjelet el kell hagyni, például: Csörszárok utca, Rákospatak utca, Írottkö park (Laczkó 2016: 184).

Célkitűzések és kutatási kérdések

A kutatás célja feltárni a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem diákjainak földrajzi nevek terén meglévő tudásszintjét, azonosítani a leggyakoribb hibákat, megvizsgálni a lokális és a nem lokális földrajzi nevek helyesírásának egymáshoz való viszonyát.

A téma vizsgálatát az alábbi hipotézisek alapján vizsgálom:

5. A földrajzi nevek helyesírásának gyakorlati megvalósulására befolyással van a földrajzi nevek ismertsége, használati gyakorisága
6. A tanulók szülőfalujukhoz viszonyítva lokális földrajzi neveket nagyobb arányban írják helyesen
7. A bölcsész szakirányú hallgatók nagyobb arányban adják meg a földrajzi nevek helyes alakját, mint a természettudományi szakirányban tanulók
8. A tanulók idegennyelv-tudása befolyásolja az idegennyelvű (külföldi) földrajzi nevek helyesírásának alkalmazását

Módszertan

A beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem diákjai körében a földrajzi nevek helyesírását kérdőíves felméréssel fogom vizsgálni. A kérdőív első részében független változókra kérdezzük rá, míg a második részben a gyakorlati helyesírási feladatokat kell megoldaniuk a hallgatóknak. A vizsgálatban a Rákóczi Egyetem minden diákjának egyforma esélye van a bekerülésre, hiszen a 2026 májusa és a 2027 februárja között tervezett felmérésben a lekérdezést függetlenül szakiránytól, képzési szinttől és évfolyamtól tervezzük lebonyolítani.

Várható eredmények és következtetések

A kutatás rávilágít, hogy a földrajzi nevek helyesírása függ a használók alapvető környezeti/földrajzi ismereteitől, az helyesírást használó egyének idegennyelv-ismeretétől, a földrajzi nevekhez való közelségétől/távolságától. A kutatás eredményei hozzájárulhatnak a közoktatásban a helyesírási ismeretek hatékony oktatásához.

Irodalom

1. AkH.11. *A magyar helyesírás szabályai*. Tizenegyedik kiadás. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1984.
2. AkH.12. *A magyar helyesírás szabályai*. Tizenkettedik kiadás. Budapest: Akadémiai Kiadó, 2015.
3. Balogh Lajos 2003. A földrajzi nevek helyesírásáról. *Névtani Értesítő* 25: 102–106.

4. Fábrián Pál-Földi Ervin – Hőnyi Ede 1998: A földrajzi nevek helyesírása. Budapest: Akadémiai Kiadó.
5. Faragó Imre 2014: Földrajzi nevek. – Egyetemi jegyzet. ELTE, Budapest
6. Laczkó Krisztina – Mártonfi Attila 2004. Helyesírás. Budapest: Osiris Kiadó
7. Laczkó, Krisztina 2016. A tulajdonnévi helyesírás változásai az AkH. 12. kiadásában. *Névtani Értesítő* 38: 181–191.

TÖRTÉNELEM ÉS KULTURÁLIS AZONOSSÁG VÁRI FÁBIÁN LÁSZLÓ VISSZAEMLEKEZÉS-REGÉNYEIBEN

A hallgató neve: Ur Attila

Szak: Magyar nyelv és világirodalom

Tagozat: Levelező

Témavezető neve: Dr. Csordás László

Bevezetés

Jelen dolgozat Vári Fábián László Kossuth- és József Attila-díjas kárpátaljai költő és író két visszaemlékezés-regényét hivatott nagytitk alá venni: a *Tábori postát* (2011) és a *Vásárteret* (2018). A *Tábori posta* az író katonaeveit, a *Vásártér* a gyerekkorát mutatja be. Mindkét szöveget az általuk bemutatott történelem és a bennük rejlő kulturális azonosságtudat párbeszéde alapján elemzem először külön-külön, majd egymáshoz viszonyítva. A kárpátaljai magyarság mint nemzeti kisebbség kulturális identitása folyamatosan szembenéz az elhalványulás, és a megszűnés veszélyével. Ez okból érdemes időről időre újra megvizsgálni a helyi közösség kulturális identitását erősítő irodalmi műveket, és felhívni azokra a figyelmet. A *Tábori posta* és a *Vásártér* olyan regények, amelyek a bennük leírt történelmi tapasztalat és identitás által emlékeztetnek minket arra, kik vagyunk, min mentünk keresztül mint közösség. (Csordás 2012: 120; Pomogáts 2011: 64; Marcsák 2018b: 111-112; Zelei 2019: 123) Azért választottam ezt a témát, mivel lehetőséget ad számomra a kárpátaljai magyar irodalom tanulmányozásának folytatására, amit tavalyi projektmunkám keretében kezdtem el vizsgálni Tamás Mihály *Két part közt fut a víz* című regényének kritikai fogadtatását összegezve. A kutatás problémáját a következő két kérdés foglalja össze: hogyan áll ellen a két regényben a szereplők kulturális identitása a történelem által eléjük sodort akadályoknak (Csordás 2012: 121-122; Marcsák 2018a: 124-126), és milyen párbeszéd alakul ki a két regény között ezen a téren.

Célkitűzések és kutatási kérdések

A szakdolgozat célja elemezni, hogyan nyilvánul meg a regényekben a szereplők kulturális identitása, és milyen hatással vannak rá a közösséget és az egyéneket érintő történelmi események. (Marcsák 2018a: 124-126; Marcsák 2018b: 111; Ács 2019: 97) Emellett céлом bemutatni a regények alapján, hogy milyen módjai lehetnek a nemzeti identitás megőrzésének különböző közegekben. A kutatási kérdések, amelyekre a szakdolgozatom válaszokat keres a következők: Mire alapozzák a kulturális identitásukat a regények szereplői a szovjet

időszakban? Milyen események vannak hatással a regényekben a szereplők kulturális identitására? (Marcsák 2018a: 125) Hogyan próbálja meg az elnyomó hatalom megfosztani a szereplőket a kulturális identitásuktól? (Domonkos 2016: 90-92; Zelei 2012: 92-93; Marcsák 2018b: 111; Hörcher 2019: 62) Milyen módokon őrzik meg a regények szereplői a kulturális identitásukat? (Csordás 2012: 121-122) Hogyan viszonyul az identitás kérdéséhez a kisgyerek, és hogyan a hazájától elválasztott katona?

Módszertan

A kutatás során összehasonlító elemzés alá vetem a Tábori posta és a Vásártér című regényeket a következő szempontok alapján: Milyen eseményeket mutatnak be, vagy említenek a regények? Miben mutatkozik meg a regények szereplőinek kulturális identitása? Hogyan teszi a szereplőket a kulturális identitásuk megbecsülése ellenállóvá az őket körülvevő eseményekkel szemben? Miben különbözik egy gyermek kulturális identitása (*Vásártér*) egy felnőtt kulturális identitásától (*Tábori posta*)? Hogyan lehet erősíteni a kulturális identitást otthon (*Vásártér*), vagy a kényszerű távollétben (*Tábori posta*)? Befogadás- és hatástörténeti elemzés során vizsgálom a művekkel kapcsolatban megjelent elemzéseket, kritikai esszéket, az íróval készített interjúkat. A szoros olvasás (close reading) módszerével a regények szóhasználati jellegzetességeit elemzem.

Várható eredmények és következtetések

A kutatás egy átlátható összefoglalót kell adjon a regényekben bemutatott történelmi eseményekről, és arról, hogyan őrizték meg a kulturális identitásukat a regények szereplői. A kutatás során fény derülhet arra, hogy több tényező is megerősítheti a kulturális identitást (vallás, az egyén viszonya az anyanyelvéhez, neveltetés stb.), és a legtöbb esetben a legnagyobb veszélyt a kulturális identitásra a kisebbségeket elnyomó aktuális hatalom jelenti. (Csordás 2012: 120-122; Marcsák 2018a: 125) A kutatás filológiai jelentőségét elsősorban az adja, hogy korábban nem jelent meg olyan tanulmány, ami bármilyen szemszögből összehasonlította volna a Tábori posta és a Vásártér című regényeket. Tehát ez a munka hiánypótló lehet. Másrészt ez a tanulmány előtérbe helyezi a prózaíró Vári Fábrián Lászlót a költővel vagy balladagyűjtővel szemben, és lehetőséget ad helyenként összefüggések keresésére a prózai és a lírai életmű között.

Irodalom

1. Ács Margit 2019. Sebzett családok gyermekei. *Kortárs* Vol. 63, 2019/2: 84-98.
2. Csordás László 2012. Katonának lenni idegenben. *Hitel* Vol. 25, 2012/3: 120-122.
3. Domonkos László 2016. Ja – okkupant. *Hitel* Vol. 29, 2016/10: 86-95.
4. Hörcher Eszter 2019. Egy magyar népmese. *Magyar Napló* Vol. 31, 2019/3: 62-63.

5. Marcsák Gergely 2018a. Az igazság nyelve. *Irodalmi Magazin* Vol. 6, 2018/2: 124-126.
6. Marcsák Gergely 2018b. Gyermekkor a szögesdróton túl. *Bárka* Vol. 26, 2018/6: 110-112.
7. Pomogáts Béla 2011. Magyar régiók – egységes magyar irodalom. Vol. 44, 2011/3: 59-65.
8. Vári Fábián László 2011. *Tábori posta*. Kortárs kiadó
9. Vári Fábián László 2018. *Vásártér*. Budapest: Magyar Napló
10. Zelei Miklós 2012. Vári Fábián László: Tábori posta. *Kortárs* Vol. 56, 2012/4: 92-94.
11. Zelei Miklós 2019. Hivatalosan is magyarok voltunk. *Korunk* Vol. 3, 2019/11: 123-126.

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СИНТАКСИСУ ПРОСТОГО РЕЧЕННЯ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ТРАДИЦІЙНІ Й ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ

Прізвище та ім'я студента: Баср Діана Іванівна

Спеціальність: Українська мова та література

Форма навчання: Денна

Прізвище та ім'я наукового керівника: Лібак Наталка Андріївна, Доктор філософії

Вступ

Тема бакалаврської роботи зумовлена актуальністю вдосконалення шкільної мовної освіти та необхідністю поєднання класичних лінгводидактичних засад із сучасними підходами до навчання. У системі синтаксису центральне місце належить реченню як мінімальній граматично оформленій одиниці, здатній виражати завершену думку й реалізовувати комунікативну функцію мови. Просте речення, що має одну предикативну основу, становить основу синтаксичної організації мовлення та є базою для формування складніших синтаксичних конструкцій.

Актуальність дослідження зумовлена потребою теоретичного осмислення простого речення як основної синтаксичної одиниці для подальшого методично обґрунтованого навчання його в закладах загальної середньої освіти. Речення розглядається у формально-граматичному, семантичному та комунікативному аспектах, які поєднуються в понятті предикативності. Саме предикативність забезпечує співвіднесеність змісту речення з дійсністю в категоріях часу, способу та особи, що має принципове значення для формування в учнів цілісного розуміння синтаксичної структури висловлення.

Дослідницька проблема полягає в необхідності поєднання сучасних теоретичних підходів до характеристики простого речення з ефективними традиційними й інноваційними методами його навчання в школі.

Цілі та дослідницькі питання

Метою роботи є теоретичне обґрунтування й методичне осмислення навчання синтаксису простого речення в закладах загальної середньої освіти на основі сучасних лінгвістичних положень.

Для досягнення мети передбачено розв'язання таких завдань:

1. Схарактеризувати просте речення як основну синтаксичну одиницю сучасної української мови.
2. Визначити сутність предикативності як визначальної ознаки речення.
3. Проаналізувати структурні типи простих речень (двоскладні та односкладні).
4. Окреслити класифікацію простих речень за поширеністю та ускладненістю.
5. З'ясувати комунікативні типи простих речень за метою висловлення та емоційним забарвленням.

Методологія

Методологічною основою дослідження є положення сучасної української синтаксичної науки про речення як центральну одиницю синтаксису та про просте речення як конструкцію з однією предикативною основою. У роботі застосовано аналіз наукової літератури з проблем синтаксису української мови, описовий і структурний методи для характеристики граматичних ознак простого речення, а також семантичний підхід для з'ясування змістових відношень між його компонентами.

Теоретичну базу становлять праці з синтаксису сучасної української мови, у яких розкрито поняття предикативності, класифікацію простих речень за структурними й комунікативними параметрами, а також особливості їх функціонування в мовленні. Матеріалом дослідження є теоретичні положення щодо структури, семантики та класифікації простого речення, викладені в опрацьованих джерелах.

Очікувані результати та обговорення

Очікується, що дослідження дозволить систематизувати теоретичні засади вивчення простого речення як базової синтаксичної одиниці та створити підґрунтя для вдосконалення методики його навчання в закладах загальної середньої освіти. Філологічне значення роботи полягає в узагальненні сучасних наукових підходів до характеристики простого речення, яке поєднує граматичну організацію, семантичну цілісність і комунікативну завершеність. Практична цінність полягає в можливості використання теоретичних положень під час розроблення традиційних та інноваційних методів навчання синтаксису простого речення в шкільній практиці.

Література:

1. Синтаксис української мови, підручник, П. С. Дудик Л. В. Прокопчук, Київ Видавничий центр «Академія» 2010. – 192 с.
2. Синтаксис сучасної української мови Навчальний посібник для студентів факультету української філології. – Кривий Ріг: КрДПУ, 2005. – 88 с.

3. Синтаксис української мови: навчальний посібник / уклад. О. В. Дуденко. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2015. – 208 с
4. Стаття, Н.Г. Горголюк, Інститут української мови НАН України, м. Київ Синтаксис у контексті академічної лінгвоукраїністики, Доступне за посиланням: https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/1_19/7.pdf.
5. Дудик, Ф. М., І. Р. Вихованець, та А. П. Загнітко. Синтаксис української мови.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ЗВО: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ

Прізвище та ім'я студента: Бочкай Ніколетта Юліївна

Спеціальність: Українська мова та література

Форма навчання: Заочна

Прізвище та ім'я наукового керівника: Лібак Наталка Андріївна, доктор філософії

Вступ

Сьогодні світ швидко змінюється, і це ставить нові вимоги до вищої освіти. Важливо не просто давати знання, а й готувати фахівців, які зможуть легко пристосовуватися до нового та успішно працювати. Тому дуже важливим стає підхід, який зосереджується на конкретних результатах навчання. Робота вчителя тісно пов'язана зі спілкуванням, тому комунікативні навички є ключовими для майбутніх педагогів. Їхня професійна підготовка включає не тільки знання предмета, а й уміння впливати на студентів, створювати гарну атмосферу та будувати довірчі стосунки. Отже, комунікативна компетентність – це одна з головних частин роботи викладача, яка допомагає йому ефективно спілкуватися з усіма учасниками освітнього процесу. Формування цієї компетентності є одним із провідних завдань сучасних закладів вищої освіти [1, с. 215].

Цілі та дослідницькі питання

Головна мета цієї бакалаврської роботи – вивчити теорію та запропонувати практичні способи розвитку комунікативних навичок у майбутніх вчителів української мови під час їхнього навчання у виші. Дослідження шукає відповіді на такі питання: які основні ідеї лежать в основі комунікативних здібностей вчителя, які практичні методи та умови найкраще допомагають їх розвивати, і як когнітивний підхід до вивчення мови впливає на ці навички. Також ми розглянемо, які саме вміння та навички спілкування є найважливішими для успішної роботи вчителя української мови.

Методологія

У роботі буде використано різні методи. Ми проаналізуємо наукові праці з педагогіки, психології та мовознавства, щоб зрозуміти теоретичні основи комунікативної компетентності. Ми також узагальнимо різні наукові підходи, щоб визначити, з чого складається комунікативна компетентність вчителя як система внутрішніх ресурсів. Особливу увагу приділимо когнітивному підходу до навчання мови, який передбачає

активне використання тексту як навчального інструмента, враховуючи його складність, структуру, обсяг та мотиваційну цінність для студентів [3, с. 80]. Для аналізу ми використаємо навчальні тексти та вправи, які розвивають мовленнєві вміння, а також методичні поради щодо їх застосування у підготовці майбутніх вчителів української мови.

Очікувані результати та обговорення

Ми очікуємо, що результати дослідження допоможуть краще зрозуміти теорію формування комунікативних навичок у майбутніх вчителів української мови та запропонують дієві практичні способи їх розвитку. Ми підкреслимо важливість цієї теми для філології, аналізуючи, як мова та спілкування, включаючи слова та невербальні сигнали, впливають на комунікацію. Ця робота має зробити внесок у педагогічну науку, упорядкувавши методи та умови, які сприяють розвитку професійно-комунікативних навичок, а також пояснивши роль когнітивного підходу в цьому процесі. Ми сподіваємося, що наші рекомендації допоможуть вищим навчальним закладам краще готувати вчителів, забезпечуючи їм високий рівень комунікативної компетентності, яка потрібна для успішної роботи.

Література:

1. Посилання на статтю -- Теоретичні засади формування професійно-комунікативної компетентності майбутніх викладачів –innovpedagogy.od.ua
2. Лібак Н.А. Комунікативна компетентність учителя української мови та літератури. Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі: збірник тез доповідей за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Мукачево, 5 листопада 2021 р.). Мукачево: МДУ, 2021. С. 257–260.—msu.edu.ua
3. Посилання на статтю — Когнітивний підхід у формуванні комунікативної компетентності майбутніх учителів української мови — Перегляд КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
4. Посилання на статтю- Формування комунікативної компетентності студентів на заняттях з української мови —ger.nuos.edu.ua

РОЛЬ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ УЧНІВ

Прізвище та ім'я студента: Гал Анна

Спеціальність: Українська мова та література

Форма навчання: Заочна

Прізвище та ім'я наукового керівника: Певсе Андрія Андріївна, кандидат педагогічних наук

Вступ

Кожна мова має свої характерні особливості, у яких відображаються історія, культура, світогляд і менталітет народу. Вагомою складовою лексичного багатства української мови є фразеологізми. Вони акумулюють життєвий досвід народу, передають національно-культурну специфіку та слугують важливим засобом вираження мовлення. Теоретичні засади української фразеології ґрунтуються на працях Л. Г. Авксентьєва, В. Д. Ужченка та інших науковців.

Актуальність теми зумовлена потребою формування комунікативної компетентності учнів у сучасній школі. Використання фразеологізмів сприяє збагаченню словникового запасу школярів, розвитку образного мислення, мовної інтуїції та культури мовлення. Ознайомлення з фразеологічним фондом мови допомагає учням глибше усвідомити національні традиції та духовні цінності українського народу.

Дослідження цієї теми має велике значення для вдосконалення педагогічної практики й розвитку методичної бази викладання української мови. В умовах сучасної освіти, що потребує інноваційних підходів до навчання, опрацювання фразеологізмів може стати ефективним інструментом для підвищення якості мовної освіти й розвитку мовленнєвих умінь учнів.

Цілі та дослідницькі питання

Основною метою бакалаврської роботи є комплексне дослідження ролі фразеологізмів у розвитку мовлення учнів закладів загальної середньої освіти та обґрунтування ефективних методів їх використання в навчальному процесі. Реалізація поставленої мети передбачає поєднання теоретичного аналізу лінгвістичних засад фразеології з практичним вивченням методики роботи над фразеологічним матеріалом у школі.

Для досягнення мети передбачається розв'язання таких дослідницьких питань:

1. Які основні ознаки та класифікаційні підходи до фразеологізмів визначено в сучасному мовознавстві?

2. Яку роль відіграють фразеологічні одиниці у формуванні комунікативної компетентності та мовної культури учнів?
3. Які методи, прийоми та форми роботи з фразеологізмами є найбільш ефективними в умовах закладу загальної середньої освіти?
4. Яким чином систематична робота над фразеологією впливає на збагачення словникового запасу та розвиток усного й писемного мовлення школярів?

Робоча гіпотеза дослідження полягає в тому, що цілеспрямоване й систематичне використання фразеологізмів у навчальному процесі сприяє підвищенню рівня мовленнєвої підготовки учнів, розвитку їхнього образного мислення та формуванню стійкої потреби в культурному й доречному мовному самовираженні.

Методологія

Методологічну основу дослідження становить поєднання лінгвістичного та психолого-педагогічного підходів до вивчення фразеології як мовного й дидактичного явища.

Для досягнення поставленої мети використано такі методи дослідження: описово-аналітичний — для узагальнення та систематизації науково-теоретичних джерел із проблеми; аналіз і синтез — для визначення сутності фразеологізмів, їхніх ознак і класифікацій; порівняльний аналіз — для зіставлення підходів до вивчення фразеології в лінгвістиці та методиці навчання; узагальнення педагогічного досвіду — для визначення ефективних форм і прийомів роботи з фразеологічним матеріалом; педагогічне спостереження — з метою виявлення рівня використання фразеологізмів у мовленні учнів.

Матеріалом дослідження слугують наукові праці з фразеології та методики навчання української мови, шкільні підручники, навчальні програми, а також приклади фразеологічних одиниць, уживаних у художніх текстах і мовленні школярів. Аналіз здійснюється з урахуванням функціонально-стилістичних особливостей фразеологізмів та їхнього впливу на формування мовленнєвих умінь учнів закладів загальної середньої освіти.

Очікувані результати та обговорення

У результаті дослідження передбачається теоретично обґрунтувати й практично підтвердити значущість фразеологізмів як ефективного засобу розвитку мовлення учнів закладів загальної середньої освіти. Очікується, що систематизований аналіз наукових джерел дасть змогу узагальнити основні підходи до розуміння сутності фразеологічних одиниць, їх класифікації та функціонально-стилістичних особливостей, а також уточнити їх роль у формуванні мовної та комунікативної компетентності школярів.

Передбачається довести, що цілеспрямована й систематична робота з фразеологічним матеріалом сприяє збагаченню словникового запасу учнів, розвитку образного та логічного мислення, формуванню навичок доречного використання мовних засобів у різних ситуаціях спілкування. Очікуваним результатом є розроблення комплексу вправ і методичних рекомендацій, які можуть бути використані в практиці викладання української мови.

Філологічне значення роботи полягає в узагальненні теоретичних засад української фразеології та актуалізації її ролі в сучасному освітньому процесі. Практичний внесок дослідження вбачаємо в удосконаленні методики навчання фразеології, що сприятиме підвищенню рівня мовленнєвої культури учнів і розвитку їхньої національно-культурної свідомості.

Література

1. Барановська, Л. В. (2007). До теоретичних засад формування культури мовлення. Педагогіка і психологія, (3), 33–37.
2. Беца С. Д., Павлишина М. Г., Павлович Ю. П., Певсе А. А. (2023). Українська мова. Підручник для 6 класу з навчанням угорською мовою закладів загальної середньої освіти (з аудіосупроводом). Чернівці, МПП «Букрек».
3. Богданець-Білоskalенко, Н. (Ред.), Атаманчук, В., Караман, О., Караман, С., Фідкевич, О., & Шевчук, Л. (2025). *Методика навчання української мови учнів 5–6 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин в умовах багатомовної освіти: Навчально-методичний посібник* [Електронне видання]. Педагогічна думка. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746846/1/Posibnyk-Metodyka-ukr-movy-natsmensh.pdf>
4. Луцько, Н. (2006). Вживання фразеологізмів в усному і писемному мовленні школярів. Початкова школа, (2), 13–14.
5. Пентилюк, М. І. (2011). Методика навчання української мови в загальноосвітніх навчальних закладах. Київ: Ленвіт.
6. Янчук, Н. В. (2002). Реалізація принципу наступності у процесі вивчення лексики і фразеології. Українська мова і література в школі, (2), 10–13.

ТОТАЛІТАРНИЙ МІФ У ПРОЗІ МИКОЛИ ХВИЛЬОВОГО

Прізвище та ім'я студента: Губаль Даяна

Спеціальність: Українська мова та література

Форма навчання: Денна

**Прізвище та ім'я наукового керівника: Островський Олександр Олександрович,
доктор філософії**

Вступ

У першій половині ХХ століття українська література розвивалася в умовах радикальних соціально-політичних трансформацій, що суттєво вплинули на художню свідомість митців. Одним із ключових феноменів цієї доби став тоталітарний міф — система ідей, образів і наративів, спрямованих на утвердження нової ідеології та формування «нової людини». Особливе місце у цьому контексті посідає творчість Миколи Хвильового, проза якого відображає складний і суперечливий процес зіткнення революційних ідеалів із реальністю тоталітарного суспільства.

Актуальність нашого дослідження полягає в тому, що творчість Миколи Хвильового є одним із найяскравіших і водночас найтрагічніших явищ української літератури ХХ століття. Письменник став не лише художником слова, а й ідеологом свого покоління, мислителем, який намагався осмислити шляхи розвитку української культури в умовах становлення радянського тоталітарного режиму. У прозі Хвильового глибоко відображено процес формування та руйнування тоталітарного міфу — системи уявлень, що підпорядковувала особистість державній ідеї, знецінюючи мораль і гуманізм. Дослідження цього феномену сьогодні є особливо актуальним, адже проблема маніпуляції свідомістю, втрати ідентичності та духовної автономії людини знову постає у сучасному світі.

Цілі та дослідницькі питання

Метою дипломної роботи є комплексний аналіз тоталітарного міфу в прозі Миколи Хвильового та визначення його функціонування в ідейно-художній структурі творів письменника.

Для досягнення поставленої мети передбачається розв'язання таких дослідницьких питань:

— з'ясувати поняття тоталітарного міфу в контексті літературознавчих теорій;

- окреслити історико-культурні умови формування тоталітарної свідомості в Україні 1920-х років;
- проаналізувати образи, мотиви та символи, пов'язані з тоталітарним міфом у прозі Миколи Хвильового;
- виявити авторське ставлення до ідеологічних наративів та механізмів міфотворення;
- визначити роль прозових творів Хвильового у критиці та переосмисленні тоталітарної ідеології.

Методологія

У роботі застосовано комплекс літературознавчих і культурологічних методів дослідження. Основним є текстуальний та інтерпретаційний аналіз, спрямований на виявлення ідеологічних, психологічних і символічних механізмів творення тоталітарного міфу в прозі Миколи Хвильового. Використано порівняльний аналіз, який дозволяє зіставити різні моделі художнього осмислення тоталітарної свідомості в новелі «Я (Романтика)», романі «Вальдшнепи» та оповіданні «Іван Іванович». Важливе місце посідає аналіз художніх засобів (символів, образів, мовних стратегій, композиційних прийомів), за допомогою яких ідеологічний міф формується та водночас піддається деміфологізації. Також використано елементи рецептивної естетики, що дає змогу простежити вплив текстів на читача та особливості їхнього сприйняття в різних жанрових формах. Теоретичну основу дослідження становлять праці українських літературознавців і культурологів, присвячені проблемам міфу, тоталітарної культури, модернізму та ідеологічної критики в літературі. Матеріалом для аналізу є художня проза Миколи Хвильового, яка розглядається в контексті української літератури 1920–1930-х років.

Очікувані результати та обговорення

Очікується, що дослідження дозволить комплексно осмислити прозу Миколи Хвильового як одну з перших в українській літературі спроб художнього викриття тоталітарного міфу. У роботі буде доведено, що тоталітарний міф у творчості письменника функціонує не лише як зовнішня ідеологічна конструкція, а як внутрішній психологічний механізм, що формує роздвоєння особистості, дегуманізацію та втрату моральних орієнтирів. Результати дослідження мають важливе значення, оскільки поглиблюють розуміння українського модернізму, проблеми ідеологічного тиску на художню свідомість та ролі літератури як простору критичного мислення.

Література

1. Гундорова Т. Проявлення слова. — Київ: Либідь, 1997.
2. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. — Київ: Либідь, 1999.
3. Шевельов Ю. Не для дітей. — Київ: Смолоскип, 1998.
4. Жулинський М. Знак часу. — Київ: Наукова думка, 1995.
5. Зборовська Н. Код української літератури. — Київ: Академія, 2006.
6. Тарнашинська Л. Український модернізм: діалог епох. — Київ, 2006.
7. Грабович Г. До історії української літератури. — Київ, 2003.

ТИПОЛОГІЯ ЛЕКСИЧНИХ ПОМИЛОК У ЗАКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПРЕСІ: ДИДАКТИЧНИЙ КОМЕНТАР ТА ВПРАВИ ДЛЯ УЧНІВ

Прізвище та ім'я студента: Кіш Аманда Олексіївна

Спеціальність: Українська мова та література

Форма навчання: Заочна

Прізвище та ім'я наукового керівника: Вайдич Тетяна Василівна, старший викладач

Вступ:

У сучасних умовах стрімкого розвитку медіа особливої актуальності набуває проблема лексичних помилок, оскільки саме через друковані й електронні видання мовні засоби закріплюються у свідомості носіїв мови, зокрема учнів. Слід зазначити, що мова засобів масової інформації відіграє важливу роль у формуванні мовної культури суспільства, адже саме преса має великий вплив на мовні норми та комунікативні стандарти читачів. Регіональні видання, зокрема і закарпатська українськомовна преса, є важливим джерелом поширення літературних норм, проте водночас ми можемо спостерігати у ній різноманітні лексичні відхилення, які можуть бути зумовлені різними факторами.

У зв'язку з цим, особливої уваги потребує аналіз типових лексичних помилок у закарпатській пресі, де помітними є вплив регіональних говірок та сусідніх мов. Таким чином, систематизація цих відхилень дає нам змогу окреслити їхню типологію, визначити причини виникнення та розробити ефективні методичні рекомендації для того, щоб попередити подібні помилки у мовленні школярів.

Це свідчить про те, що актуальність нашої теми зумовлена необхідністю підвищення рівня мовної грамотності учнів та вдосконалення методики навчання української мови. Здійснення дидактичного коментаря до виявлених лексичних помилок і створення комплексу вправ сприятиме формуванню в учнів навичок нормативного слововживання та критичного ставлення до мовних явищ у медіапросторі.

Цілі та дослідницькі питання:

Основною ціллю нашого дослідження є виявлення, систематизація та характеристика лексичних помилок у текстах закарпатської україномовної преси та обґрунтування методичних підходів до їх опрацювання в шкільному курсі української мови. В дослідженні ми розглянемо: помилки які найчастіше трапляються в закарпатських періодичних виданнях та онлайн-медіа, чинники які зумовлюють появу цих помилок,

який характер мають виявлені лексичні відхилення, методичні прийоми які слід використовувати для формування вміння розпізнати й виправляти помилки а також, наскільки ефективним може бути використання матеріалів регіональної преси як дидактичного ресурсу на уроках української мови.

Методологія:

Основним методом нашого дослідження є аналіз текстів, який передбачає збір матеріалу з газет, онлайн-видань та регіональних інформаційних порталів. Для пояснення причин виникнення помилок ми проведемо порівняння вживаних слів з даного тексту із нормативною українською лексикою, крім цього, розглянемо вплив місцевих говірок, міжмовної інтерференції та калькування.

В нашому аналізі ми розглянемо тексти закарпатської преси за останні 10 років. Особливу увагу ми приділено публікаціям які орієнтовані на широку аудиторію, адже саме вони найбільш впливають на мовну свідомість читачів. Для дидактичної частини роботи відбираються тексти, що містять лексичні помилки різних типів, які потім використовуються для створення дидактичних коментарів і практичних вправ для учнів. Також ми розглянемо частотність помилок та пояснимо причин їх появи, цей підхід допоможе нам не лише класифікувати помилки, а й розробити ефективні навчальні рекомендації.

Очікувані результати та обговорення:

В результаті проведеного дослідження очікується отримати систематизовану класифікацію лексичних помилок у закарпатській пресі, що дозволить виділити їхні основні типи та частотні закономірності. Передбачається виявити вплив регіональної говірки, іншомовних запозичень та стилістичних кальок на слововживання у місцевих медіа текстах. Отримані дані дозволять не лише описати характер помилок, а й зрозуміти їхні причини та закономірності.

Практична значущість дослідження полягає у створенні дидактичних матеріалів для навчання української мови: коментарів до помилок та вправ для учнів, які допоможуть формувати вміння усвідомлено розпізнавати і виправляти лексичні відхилення. Теоретичне значення роботи проявляється у внеску в регіональну лінгвістичну картину України та в розвиток методики лексикологічного аналізу медіа текстів.

Таким чином, очікувані результати сприятимуть підвищенню мовної компетентності учнів, розширенню уявлень про нормативну українську лексику та підкріплять наукові дослідження у сфері сучасної української лексикології та дидактики. Крім того, робота може слугувати основою для подальших досліджень регіональних особливостей

слововживання у медіа та для розробки освітніх програм з урахуванням специфіки локальних мовних норм.

Література:

1. Тепла О., Порушення орфографічних норм у медіатекстах (за матеріалами онлайн видань «Українська правда», «Доба») // *International journal of philology*, 2020, № 3.
2. Русанівський В. М., Шевченко Л. Л., Чумак В. В., Ярун Г. М., Шевченко І. В., Бугаков О. В., Білоноженко В. М., *Словник української мови: у 20 т. Том 1: А-Б*. Київ: Наукова думка, 2010.
3. Януль О., Логічні помилки в матеріалах преси // *Проблеми та перспективи розвитку науки на початку третього тисячоліття у країнах Європи та Азії*, 2014.
4. Михайло С., Василенко І., Порушення мовних норм у засобах масової інформації // *Збірник наукових праць*, 2024.
5. Сіранчук Н. М., *Орієнтовні дидактичні структури та методичне забезпечення занять у початковій школі: навчально-методичний посібник*. Київ: Оріон, 2024.
6. Шевченко Т., *Медіалінгвістика: словник термінів і понять*. Київ: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2014.

УСНА НАРОДНА ТВОРЧІСТЬ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ РІДНОГО КРАЮ

Прізвище та ім'я студента: Кормош Вікторія Віталіївна

Спеціальність: Українська мова та література

Форма навчання: Заочна

Прізвище та ім'я наукового керівника: Павлович Юдіта Павлівна, кандидат педагогічних наук

Вступ

У сучасних умовах розвитку освіти особливої ваги набуває проблема збереження культурної спадщини та формування національної ідентичності молодого покоління через освітній процес. Усна народна творчість є важливою складовою духовної культури українського народу, адже саме в ній зосереджено історичну пам'ять, моральні цінності, світоглядні уявлення та життєвий досвід багатьох поколінь. Водночас у шкільній практиці потенціал регіонального фольклору використовується недостатньо системно, що зумовлює потребу пошуку нових методичних підходів до його вивчення на уроках літератури рідного краю.

Актуальність теми

Посилюється також необхідністю оновлення змісту освіти відповідно до компетентнісної парадигми, яка передбачає формування не лише гуманітарних знань, а й практичних життєвих умінь. Поєднання вивчення фольклору з елементами економічної грамотності дає можливість учням розкрити прикладне значення народної мудрості.

Такий посібник допоможе школярам встановити прямий зв'язок між культурним занепадом і принципами раціонального управління та фінансової поведінки в сучасному світі.»

Об'єкт дослідження

Процес вивчення усної народної творчості на уроках літератури рідного краю в закладах загальної середньої освіти та можливості міжпредметної інтеграції гуманітарних дисциплін із основами медіаграмотності та критичного мислення у контексті формування цілісного світогляду учнів.

Предмет дослідження

Зміст, методи, форми та педагогічні умови реалізації методичної системи використання усної народної творчості на уроках літератури рідного краю, а також освітній потенціал

інтеграції фольклорного матеріалу з елементами громадянської та соціокультурної освіти як засобу розвитку практичного мислення учнів.

Гіпотеза дослідження

Полягає в припущенні, що ефективність вивчення усної народної творчості на уроках літератури рідного краю зросте за умови використання компетентнісного, культурологічного та міждисциплінарного підходів, урахування специфіки регіонального фольклору й застосування інтерактивних і дослідницьких методів навчання.

Мета роботи

Теоретично обґрунтувати та розробити методичну систему вивчення усної народної творчості на уроках літератури рідного краю з урахуванням міжпредметних зв'язків. Система спрямована на формування культурних і громадянських компетентностей учнів та усвідомлення практичного значення знань через інтеграцію з основами медіаграмотності та розвитку критичного мислення.

Для досягнення мети визначено такі завдання дослідження:

1. Проаналізувати сучасний стан наукового вивчення проблеми використання усної народної творчості в освітньому процесі.
2. Уточнити зміст понять «усна народна творчість», «література рідного краю», «регіональний компонент освіти», «міжпредметна інтеграція», «функціональна грамотність» у контексті сучасної освітньої парадигми.
3. Охарактеризувати жанрово-тематичні особливості фольклору регіону – легенд, переказів, казок, балад, коломийок, обрядових пісень – та визначити їхній виховний і пізнавальний потенціал.
4. Визначити педагогічні можливості фольклорних текстів у формуванні національної ідентичності, моральних цінностей і соціальної відповідальності учнів.
5. Обґрунтувати доцільність інтеграції матеріалів усної народної творчості з елементами медіаграмотності як засобу розвитку прикладного мислення.
6. Розробити методичні підходи до використання інтерактивних, проєктних і дослідницьких форм навчання.
7. Підготувати методичні рекомендації для вчителів щодо ефективного використання регіонального фольклорного матеріалу в освітньому процесі.

Методи дослідження

Аналіз і синтез наукових джерел для узагальнення теоретичних підходів до вивчення усної народної творчості; порівняльно-зіставний метод для визначення особливостей

регіонального фольклору; моделювання – для створення структурно-функціональної моделі методичної системи навчання; узагальнення та систематизація – для формулювання висновків; педагогічне спостереження та елементи освітнього експерименту – для перевірки ефективності запропонованих методичних рішень.

Очікувані результати дослідження

Передбачають підвищення зацікавленості учнів літературою рідного краю, поглиблення знань про культурну спадщину регіону, розвиток критичного й творчого мислення, формування національної самоідентичності та практичних компетентностей. Результати роботи можуть бути використані вчителями української літератури, літератури рідного краю та викладачами економічних дисциплін для створення сучасного, змістовного й життєво орієнтованого освітнього середовища.

Література

1. Віннічук, А. П., & Винничук, А. П. (2020). Усна народна творчість: навчальний посібник.
2. Гайдай, І. (2017). Усна народна творчість як засіб морального виховання учнів молодшого шкільного віку. *Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти*.
3. Данилюк, Т. П. (2019). Усна народна творчість Прикарпаття як чинник національно-патріотичного виховання молодших школярів.
4. Малець, Н. Б. (2021). Етнографічні дослідження підкарпатської русі у працях Амелії Козьмінової
6. Малєєв, О. І., Клочко, В. М., & Корженко, В. В. Сучасні аспекти виховання студентської молоді: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф.
7. Ракшанова, Г. Ф., Дядюра, Г. М., Кухарєва-Рожко, В. І., & Сидоренко, Л. М. (2015). Українська мова за професійним спрямуванням: курс лекцій для студентів усіх форм навчання та спеціальностей. *Черкаси: Гордієнко ЄІ*.

ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ШКОЛІ НА ПРИКЛАДІ ОПОВІДАНЬ ГРИГОРА ТЮТЮННИКА

Прізвище та ім'я студента: Легош Беата Олександра

Спеціальність: Українська мова та література

Форма навчання: Заочна

Прізвище та ім'я наукового керівника: Кордонець Олександр, кандидат філологічних наук

Вступ

Ця бакалаврська робота присвячена дослідженню проблеми формування гуманістичних цінностей у закладах загальної середньої освіти через призму малої прози Григора Тютюнника. Тема є актуальною в умовах повномасштабної війни, коли питання гуманізму, моральності та патріотичного виховання набувають особливого суспільного значення. Художня проза Тютюнника постає як середовище, де ці цінності переживаються через долі конкретних людей, а не декларуються абстрактно. Малодослідженість теми у вимірі сучасної методики викладання літератури додатково підкреслює доцільність такого дослідження.

Творчість Григора Тютюнника займає особливе місце в українській літературі шістдесятників: його герої - прості люди з їхніми болями, сумнівами та щирістю - змушують читача замислитися над тим, що означає бути людяним. Саме тому його оповідання є не лише літературним, а й виховним ресурсом, який школа досі не використовує повною мірою.

Цілі та дослідницькі питання

Мета роботи - простежити, яким чином оповідання Григора Тютюнника можуть бути використані для формування гуманістичних цінностей учнів у закладах загальної середньої освіти. Дослідницькі питання охоплюють художню оригінальність прози письменника, особливості методичного опрацювання оповідання «Дивак» у п'ятому класі та способи вивчення «Трьох зозуль з поклоном» в одинадцятому класі. Окремо розглядається питання про те, як через систему образів-персонажів і авторську етику Тютюнника вчитель може вибудовувати діалог з учнями про відповідальність, співчуття та людську гідність. Це дозволяє розглядати літературний урок не лише як аналіз тексту, а й як простір для формування ціннісних орієнтирів школяра.

Методологія

У роботі застосовано методи літературознавчого аналізу: історико-літературний, естетичний, порівняльний і герменевтичний. Теоретичну базу складають наукові праці, присвячені творчості Григора Тютюнника, а також дослідження з проблем формування гуманістичного світогляду в школярів. Матеріалом для аналізу слугують оповідання «Дивак» та «Три зозулі з поклоном» як зразки малої прози, що репрезентують ключові ідейно-художні особливості письменника.

Поряд із суто літературознавчими підходами, у роботі враховується і методичний вимір - тобто аналізується не лише те, що зображує письменник, а й те, як саме вчитель може організувати роботу з текстом у класі. Для цього залучено чинні навчальні програми з української літератури для 5–11 класів, а також публікації з педагогічних дисциплін, що стосуються інтерактивних форм навчання та аксіологічного підходу до вивчення художньої літератури.

Очікувані результати та обговорення

У результаті дослідження передбачається встановити, якими художніми засобами і через які образи-персонажі Тютюнник утверджує гуманістичні цінності у своїй прозі, а також визначити ефективні методичні підходи до роботи з його текстами на різних ступенях шкільного навчання. Робота також покликана показати, що твори письменника зберігають свою виховну силу і сьогодні, у контексті пошуку нових орієнтирів національної ідентичності. Практичне значення дослідження полягає в можливості застосування його результатів у курсах з вивчення української літератури ХХ століття у середній та вищій освіті, а також під час подальших розвідок з проблематики гуманізму в художніх текстах.

Література

1. Жулева Л. Упровадження інноваційних інтерактивних методів і форм навчання на уроках української мови та літератури. *Педагогічні науки*. 2011. Вип. 60. С. 356–362.
2. Захарчук І. Підводні рифи рецептора правди у творчості Григора Тютюнника. *Вітчизна*. 1997. № 9–10. С. 140–141.
3. Захарчук І. Проекція дивака у творчості Григора Тютюнника. *Дивослово*. 1998. № 10. С. 9–12.
4. Історія української літератури ХХ – поч. ХХІ ст. : В 3-х томах / за ред. В. І. Кузьменка. Київ : Академвидав, 2014. Т. 2. 536 с.
5. Літературознавча енциклопедія : У 2-х томах / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 608 с.

6. Літературознавча енциклопедія : У 2-х томах / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 2. 624 с.
7. Мовчан Р. Григір Тютюнник - знакова постать в українській культурі чи естетичний феномен? *Слово і час*. 2005. № 7. С. 23–27.
8. Неживий О. Григір Тютюнник: правда перемогла : Життєпис у письменницькому епістолярії. *Літературна Україна*. 2018. 22 лют. (№ 7). С. 12.
9. Семків Р. Пригоди української літератури (від романтизму до постмодернізму). Київ : Темпора, 2023. 688 с.
10. Чепурна О. Дискурс дитини в творчості українських письменників шістдесятників (Гр. Тютюнник, В. Близнець, Є. Гуцало) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.01.01. Кіровоград, 2008. 20 с.
11. Шевченко А. Щастя й злощастя Григора Тютюнника. *Дивослово*. 1999. № 1. С. 55–59.
12. Шевченко З. Творчість Григора Тютюнника у шкільному вивченні. *Дивослово*. 1997. № 2. С. 42–47.
13. Григір Тютюнник: слабкі чоловіки уярмленої нації. URL : https://www.youtube.com/watch?v=EpntYxV6gQk&ab_channel
14. Життя і смерть Григора Тютюнника. URL : https://www.youtube.com/watch?v=_esyUpIvuxo&ab_channel
15. Психологічний портрет Григора Тютюнника. URL : https://www.youtube.com/watch?v=2-HTa-tk4hY&t=111s&ab_channel
16. Українська література (5–9 класи). Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (автори: Мовчан Р., Таранік-Ткачук К., Бондар М., Івасюк О., Кочерга С., Кавун Л., Неживий О., Михайлова Н.). URL : <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9klas/onovlennya-12-2017/na-sajt-ukrayinska-literatura-5-9-z-chervonimdoc-2.pdf>

КОНЦЕПТИ ВЧИНКУ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В РОМАНАХ МАКСА КІДРУКА «БОТ: АТАКАМСЬКА КРИЗА» ТА «БОТ: ГУАЯКІЛЬСЬКИЙ ПАРАДОКС».

Прізвище та ім'я студента: Минзат Наталія Василівна

Спеціальність: Українська мова і література

Форма навчання: Заочна

Прізвище та ім'я наукового керівника: Чонка Тетяна Степанівна, кандидат філологічних наук

Вступ

Сучасна українська література початку ХХІ століття демонструє активний розвиток жанрової прози, зокрема технотрилера, який поєднує наукову достовірність, динамічний сюжет і глибоку етичну проблематику. Предметом дослідження є технотрилер Макса Кідрука «Бот: Атакамська криза» та «Бот: Гуаякільський парадокс».

Здійснено детальний розгляд символічних елементів, мотивів і тем, що формують екзистенційну свідомість персонажів у контексті сучасних технологічних і екологічних викликів; підкреслено роль технологій як центрального аспекту сучасної екзистенційної кризи. Проаналізовано вплив технологічних утопій та катастроф на людську свідомість та моральний вибір в літературній інтерпретації та філософських підходів до аналізу творів, що дозволяє глибше зрозуміти взаємодію людини з технологічним прогресом і природним середовищем, висвітлених у сучасній літературі.

Макс Кідрук, український письменник, відомий своїми технотрилерами, розкриває в них актуальні для людства екзистенційні проблеми: мотив технологічної загрози пронизує обидва досліджувані романи («Бот: Атакамська криза» та «Бот: Гуаякільський парадокс»), відображаючи страх перед неконтрольованим використанням новітніх технологій. Автор порушує питання етичності наукових експериментів і можливих наслідків для людства. Мотив морального вибору також є центральним у творах Кідрука. Герої змушені приймати складні рішення, що впливають на їхнє життя і життя інших людей; автор підкреслює важливість моральних принципів у сучасному світі.

Цілі та дослідницькі питання

Метою даного дослідження є аналіз та інтерпретація екзистенційної проблематики в романах Макса Кідрука «Бот: Атакамська криза» та «Бот: Гуаякільський парадокс»,

зокрема через характеристику поведінки героїв та їх екзистенційний вибір на тлі глобальних катастроф. Для досягнення мети передбачено виконання таких завдань:

- Які структурні та композиційні особливості роблять «Бот» класичним технотрилером?
- Як Макс Кідрук поєднує художній вимисел із науковими фактами (нанотехнології та нейробіологія)?
- Як у романі висвітлено проблему відчуження людини в умовах цифрової епохи?
- Які морально-етичні дилеми виникають у героїв при взаємодії з наноагентами/штучним інтелектом?
- У чому полягає філософський підтекст «атакамської кризи» (боротьба за виживання чи збереження людського в собі)?

Методологія

Дослідження має теоретико-аналітичний характер і ґрунтується на поєднанні якісних методів літературознавчого аналізу. У роботі застосовано жанровий, концептуальний та інтерпретаційний підходи, що дозволяють комплексно розглянути романи Макса Кідрука — «Бот: Атакамська криза» та «Бот: Гуаякільський парадокс.»

Можемо констатувати, що поєднання наукових знань з елементами фантастики є характерною ознакою ідіостилу письменника, яка дозволяє йому експериментувати та висвітлювати проблеми сучасного світу настільки захоплююче, що читач не одразу помічає у гостросюжетному пригодницько-фантастичному змісті яскраву алегорію морально-етичної тематики. Зокрема досліджуваний роман починається з показу екологічних проблем. Природа постає перед читачем персоніфікованою: вона ніби мстить людству через безвідповідальне ставлення до себе. Як наслідок – різні аномалії: метеорологічні катаклізми; дивна поведінка тварин і риб: «...ті марліни вистрибували не так, як викидається з океану кит чи косатка..., вони вилітали під будь-якими кутами і входили у воду спиною чи хвостом, немов бомби, ...як бездушні металеві бомби» [2, с.17]. Лише у розв'язці роману читач дізнається, що всі жителі океану почали себе так поводити унаслідок потрапляння у воду наноагентів – плоду людської діяльності. Письменник яскраво ілюструє, що наш світ є єдиним цілим, тому ніщо не може оминати і саму людину. Фізіологічні потреби простого рибалки Тіто (бідність, голод) затуманюють йому голову: він розуміє, що робить неправильно, коли вибирає біля берега рибу з чорно-кривавими очима, але все одно приносить її до себе додому та везе на продаж [2, с. 34], унаслідок чого першими помирають його пес і дружина. Помилка однієї людини призводить до загибелі

сотень-тисяч чоловік, а безпечне та халатне ставлення до своїх обов'язків – до катастрофічних наслідків людства загалом [Див.: 2, с. 362].

Символічно насильства у Гуаякілі починаються на Різдво – 7 січня, а пік убивств припадає на 9 січня [2, с.55]: можливо, саме тому, що люди забули Бога, зло – «воно» – взяло верх у порожніх людських серцях.

Тематика взаємодії людини з природою є актуальною в обох романах. Кідрук показує, як людська діяльність може призвести до серйозних екологічних катастроф, наголошуючи на необхідності виховання екологічної свідомості та відповідальності перед докільям. Автор порушує проблеми про природу свідомості і межі наукових експериментів, змушуючи читача замислитися над етичними аспектами технологічного прогресу.

Отже, обидва твори Кідрука розглядають глибокі екзистенційні питання про природу зла, людську відповідальність і вплив технологій на суспільство. Вони підкреслюють, що цивілізація може як підносити, так і руйнувати людську духовність, і закликають до усвідомлення наслідків своїх дій. Спільна воля всіх людей може зупинити абсолютне зло і його панування на землі, але для цього кожен мусить боротися зі своїми внутрішніми демонами і робити морально відповідальний вибір.

Очікувані результати та обговорення

Очікується, що дослідження дозволить систематизувати уявлення про те, як у романах Кідрука формується образ морального вибору, прояви відповідальності та наслідки вчинків героїв. Результати роботи матимуть літературознавче та філологічне значення, оскільки сприятимуть глибшому розумінню авторського способу побудови персонажів та концептуальної моделі дій у сучасній українській прозі. Внесок бакалаврської роботи полягає у виявленні закономірностей репрезентації концептів вчинку та відповідальності, а також у створенні методологічної бази для подальших досліджень у галузі аналізу сучасної української літератури.

Література

1. Кідрук М. 2015. Бот: Гуаякільський парадокс: роман. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля».
2. Кідрук М. 2016. В чому різниця між технотрилером і науковою фантастикою. YouTube: веб-сайт. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=aUL2y0GhmMg> (Дата звернення: 31. 05. 2024).
3. Кідрук М. 2020. Бот: Атакамська криза: роман. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля».

4. Костецька Л. О. 2015. Жанр трилера в творчості М. Кідрука. Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Філологічні науки (літературознавство) 16/2: с. 133–137. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmduf_2015_2_29
5. Костецька Л. О. – Курлова А. Ю. 2018. Образи-символи у романі М. Кідрука «Не озирайся і мовчи». Молодий вчений 1/1: с. 223–226. [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_1\(1\)_55](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_1(1)_55)
6. Лисоколенко Т. – Карпань І. – Рогова О. 2021. Український екзистенціалізм: поміж філософією та літературою. Науково-теоретичний альманах Грані 24/7–8: pp. 13–20. <https://doi.org/10.15421/172173> Екзистенційний вибір героїв на тлі глобальних катастроф... 165
7. Мороз О. А. 2015. Оними в художньому дискурсі Макса Кідрука (на матеріалі роману «Твердиня»). Вісник Донецького національного університету. Серія Б. Гуманітарні науки 1–2: с. 167–172. <https://jvestnik-b.donnu.edu.ua/article/view/2569>

СЕМАНТИКА НАЗВ ІСТОТ В УКРАЇНСЬКІЙ ПАРЕМІОЛОГІЇ

Прізвище та ім'я студента: Ніконорова Вікторія Федорівна

Спеціальність: Українська мова та література

Форма навчання: Заочна

Прізвище та ім'я наукового керівника: Певсе Андрея Андріївна, кандидат педагогічних наук

Вступ

Пареміологія як складова мовознавства та фольклористики досліджує прислів'я і приказки — стійкі мовні одиниці, що концентрують колективний досвід народу, його життєву мудрість, систему моральних цінностей і світоглядні орієнтири. Українські паремії формувалися протягом тривалого історичного періоду й зберегли у своїй структурі багатий символічний зміст, пов'язаний із традиційною культурою, побутом і народними уявленнями про людину та світ.

Особливе місце в українській пареміології посідають назви істот — тварин, птахів, комах і міфологічних персонажів. У народних висловах вони функціонують не лише як номінативні одиниці, що позначають об'єкти реальної або уявної дійсності, а й як знаки культурної символіки, метафоричні моделі та носії оцінних значень. Через образи істот народ передає уявлення про людські чесноти й вади, соціальні ролі, моральні норми, поведінкові стратегії та життєві закономірності. Таким чином, назви істот у пареміях виконують важливу семантичну та когнітивну функцію, формуючи образну систему народного мислення.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю комплексного аналізу семантики назв істот у пареміологічному фонді української мови як складника мовної картини світу. Вивчення їх значень і функцій дозволяє глибше зрозуміти механізми символізації в народній творчості, специфіку культурних асоціацій та особливості відображення дійсності у фольклорному мовленні.

Цілі та дослідницькі питання

Дослідницька проблема полягає у визначенні семантичного потенціалу назв істот у складі українських прислів'їв і приказок та з'ясуванні їх ролі у формуванні метафоричних моделей і ціннісних уявлень народної свідомості.

Метою бакалаврської роботи є комплексний семантичний аналіз назв істот в українській пареміології та визначення їх функціонально-символічної ролі у структурі народних висловів

Для реалізації поставленої мети передбачено розв'язання таких дослідницьких завдань:

- здійснити відбір і систематизацію українських прислів'їв і приказок, що містять назви істот;
- класифікувати назви істот за тематичними та семантичними групами (свійські тварини, дикі тварини, птахи, комахи, міфічні істоти);
- визначити прямі й переносні значення назв істот у структурі паремій;
- дослідити символічні та оцінні функції образів істот;
- з'ясувати, які людські якості та поведінкові моделі репрезентуються через зооніми;
- проаналізувати роль назв істот у формуванні мовної картини світу українського народу.

Методологія

Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціальних лінгвістичних методів. Основним є семантичний аналіз паремій, спрямований на виявлення значеннєвих компонентів назв істот та їх функціонування в контексті народних висловів.

Також застосовано описовий метод для систематизації мовного матеріалу, класифікаційний підхід для групування назв істот за тематичними ознаками, а також елементи контекстуального та культурологічного аналізу для інтерпретації символічних значень.

Теоретичною основою дослідження є положення сучасної лінгвoseмантики, фразеології, етнолінгвістики та когнітивної лінгвістики, які розглядають мовні одиниці як носії культурної інформації та засоби концептуалізації світу

Матеріалом дослідження слугує корпус українських народних прислів'їв і приказок, що містять назви істот. Аналіз здійснюється з урахуванням їх номінативної, метафоричної, оцінної та символічної функцій.

Очікувані результати та обговорення

У результаті проведеного дослідження передбачається здійснити комплексний аналіз семантики назв істот в українській пареміології та обґрунтувати їхню роль як важливого складника народної мовної картини світу. Систематизація наукових підходів

до вивчення паремій дасть змогу уточнити функціонально-сміслові особливості назв істот, визначити їх символічне навантаження та простежити закономірності їх уживання в українських прислів'ях і приказках.

Очікується встановити, що назви істот у пареміологічних одиницях виконують не лише номінативну, а й образно-символічну функцію, відображаючи народні уявлення про моральні якості людини, соціальні відносини та норми поведінки. Передбачається визначити основні семантичні групи назв істот, з'ясувати механізми перенесення значень і метафоризації, а також показати, як через образи тварин і птахів репрезентуються узагальнені характеристики людської поведінки та життєвого досвіду.

Аналіз назв істот у складі паремій сприятиме глибшому розумінню національно-культурної специфіки української мови, оскільки ці одиниці акумулюють історичний досвід і ціннісні орієнтири народу. Практична цінність роботи полягає у можливості використання її результатів у викладанні української мови, фольклору та лінгвокультурології, а також у підготовці навчально-методичних матеріалів.

Література

1. Галайчук, В. (2016). *Українська міфологія*. Харків: Клуб сімейного дозвілля.
2. Жайворонок, В. В. (2006). *Знаки української етнокультури: Словник-довідник*. Київ: Довіра.
3. Зубков, С. Д. (Відп. ред.), Мишанич, С. В., & Пазяк, М. М. (Упоряд.). (1984). *Українські прислів'я та приказки*. Київ: Дніпро.
4. *Мудрість народна. Українські прислів'я та приказки*. (2002). Київ: Техніка. (Репринт видання 1929 р.).
5. Номис, М. (1993). *Українські прислів'я, приказки і таке інше*. Київ: Либідь.
6. Панасенко, Т. М. (Упоряд.), & Киркач-Осіпова, Л. Д. (Худож.-оформ.). (2009). *Скарбниця народної мудрості*. Харків: Фоліо.

**“ДИТЯЧИЙ МОВНИЙ СВІТ У КАЗКАХ ГАЛИНИ МАЛИК: ОПРАЦЮВАННЯ
СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНОГО АНАЛІЗУ ЛЕКСИКИ НА УРОКАХ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ”**

Прізвище та ім'я студента: Сеніна Дар'я

Спеціальність: Українська мова та література

Форма навчання: Денна

Прізвище та ім'я наукового керівника: Вайдич Тетяна, старший викладач

Вступ

У сучасних умовах розвитку освіти особливої уваги набуває пошук ефективних і водночас цікавих підходів до вивчення української мови. Одним із таких способів є робота з текстами, близькими та зрозумілими дітям, які викликають інтерес і емоційний відгук, що підвищує мотивацію учнів і сприяє кращому засвоєнню матеріалу. Казка як жанр дитячої літератури є доступною для сприйняття школярами. Вона не лише розвиває уяву та емоційний інтелект, а й збагачує словниковий запас, допомагає усвідомити семантичні відтінки слова, формує мовне чуття. У цьому контексті творчість Галини Малик є особливо актуальною для аналізу, адже її казки вирізняються багатством лексики, яскравістю мовних засобів, використанням незвичних і новотворних слів, доступних для дитячого сприйняття. Саме це формує своєрідний дитячий мовний світ, який можна ефективно опрацьовувати на уроках української мови.

Мотивація вибору теми зумовлена необхідністю вдосконалення методики навчання української мови через роботу з художніми текстами, зрозумілими та привабливими для школярів. Казки Галини Малик вирізняються лексичною наповненістю, образністю та наявністю цікавих і незвичних слів, що дозволяє ефективно розвивати дитячий мовний світ, мовне сприйняття, розуміння семантичних зв'язків і закономірностей мови. Використання цього матеріалу на уроках робить навчання живим, цікавим та емоційно насиченим.

Дослідницька проблема полягає в тому, що, попри увагу до казок як жанру дитячої літератури, недостатньо розроблені методичні підходи до використання лексичного багатства творів Галини Малик на уроках української мови. Особливості лексики казок, зокрема семантичні відтінки та мовні засоби, потребують структурно-семантичного

аналізу й опрацювання, що сприятиме підвищенню ефективності навчання та розвитку мовної компетентності учнів.

Цілі дипломної роботи

Метою бакалаврської роботи є дослідження лексичного багатства казок Галини Малик на основі структурно-семантичного аналізу та визначення можливостей його використання на уроках української мови для розвитку мовної компетентності учнів.

Для досягнення цієї мети передбачається:

- окреслити теоретичні основи структурно-семантичного аналізу лексики та його значення у навчанні української мови;
- дослідити особливості лексики казок Галини Малик, включно з семантичними відтінками та образністю;
- визначити методичні підходи до опрацювання лексичного матеріалу казок у практичній роботі на уроках української мови.

Методологія

У роботі застосовано комплекс мовознавчих і літературознавчих методів дослідження. Основним є структурно-семантичний аналіз, спрямований на виявлення особливостей лексики казок Галини Малик, семантичних відтінків слів та їхнього образного забарвлення. Використано також порівняльний аналіз для зіставлення мовних одиниць у різних творах авторки та визначення закономірностей їх семантичного і стилістичного використання. Особлива увага приділяється мовним засобам, що сприяють розвитку словникового запасу й мовного чуття учнів. Теоретичну основу дослідження становлять праці з лексикології, семантики та методики навчання української мови. Матеріалом для аналізу є вибрані казки Галини Малик, що вирізняються лексичною різноманітністю та доступністю для сприйняття школярами.

Очікувані результати та обговорення

Очікується, що дослідження дозволить всебічно проаналізувати лексичне багатство казок Галини Малик і показати можливості його використання для розвитку мовної компетентності учнів на уроках української мови. Структурно-семантичний аналіз творів допоможе виявити семантичні відтінки, образність і нестандартні словникові одиниці, що сприяють глибшому розумінню значень слів та розвитку мовного чуття школярів. Результати роботи мають філологічне та лінгвістичне значення, оскільки дають змогу краще зрозуміти особливості дитячої лексики та її функціонування в художньому тексті. Вони можуть стати основою для методичних рекомендацій щодо використання аналізу лексики казок на уроках української мови. Практичне значення

роботи полягає в розробленні та обґрунтуванні способів використання художніх текстів як ефективного засобу збагачення словникового запасу учнів і формування навичок семантичного аналізу в шкільній практиці..

Література

1. Мойсієнко А. К., Бас-Кононенко О. В., Бондаренко В. В. Сучасна українська літературна мова: Лексикологія. Фразеологія. — Київ: Знання, 2010.
2. Костів О., Сколоздра-Шепітко О. Методика викладання української мови: Навчально-методичний посібник. Для студентів українського відділення філологічного факультету / Оксана Костів, Олеся Сколоздра-Шепітко. – Львів, 2018.
3. Сучасна українська мова: Лексикологія. Фонетика: підручник / А.К. Мойсієнко, О.В. Бас-Кононенко, В.В. Берковець та ін.; за ред. А.К. Мойсієнка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — К.: Знання, 2013.
4. Лисиченко Л. А. Лексико-семантичний вимір мовної картини світу. — Х.: Вид. група «Основа», 2009.
5. Слижук О. А., Гребенюк М. А. Твори Галини Малюк для дітей у контексті сучасної шкільної літературної освіти. Наукові праці. Філологія. Літературознавство Випуск 227. Том 239. 2014.

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В РОМАНІ «ЗА ПЕРЕКОПОМ Є ЗЕМЛЯ» АНАСТАСІЇ ЛЕВКОВОЇ

Прізвище та ім'я студента: Тракслер Мелінда

Спеціальність: Українська мова та література

Форма навчання: Заочна

Прізвище та ім'я наукового керівника: Кордонець Олександр Анатолійович,
кандидат філологічних наук

Вступ

У роботі досліджується проблема формування національної ідентичності в романі «За Перекопом є земля» Анастасії Левкової. Актуальність теми зумовлена сучасними суспільно-політичними процесами, пов'язаними з переосмисленням історичного минулого України, питанням територіальної цілісності та збереження культурної пам'яті, а також її малодослідженістю в сучасному літературознавстві. У контексті повномасштабної війни проблема національної самоідентифікації набуває особливого значення, а художня література стає важливим простором осмислення колективного досвіду.

Мета роботи

Метою дослідження є аналіз особливостей художнього осмислення процесу формування національної ідентичності в романі та визначення основних чинників, що впливають на становлення самоусвідомлення персонажів. Для досягнення поставленої мети передбачено розв'язання **таких завдань:**

- 1) простежити головні тенденції розвитку жіночої прози в сучасному літературному дискурсі, з'ясувати теоретичні підходи до поняття національної ідентичності;
- 2) проаналізувати образну систему твору; дослідити роль історичної пам'яті, мовного чинника та просторової символіки у формуванні світогляду головної героїні;
- 3) з'ясувати формування морально-етичних орієнтирів учнів на прикладі творчості Анастасії Левкової.

Об'єкт дослідження

Об'єктом дослідження є роман «За Перекопом є земля» Анастасії Левкової. Предметом – художні засоби, образи-персонажі та ідейно-сміслові аспекти репрезентації процесу формування національної ідентичності.

Методи дослідження

У роботі застосовано методи літературознавчого аналізу: історико-літературний, естетичний, порівняльний та інтерпретаційний. Дослідження спирається на літературознавчі публікації, присвячені творчості Анастасії Левкової, а також на сучасні наукові праці з проблем національної ідентичності, культурної пам'яті та постколоніальних студій.

Література

Зокрема, у роботі ми будемо спиратися на такі праці:

1. Томчук Л. Жіноча проза як дзеркало. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія*. 2008. Випуск 19. С. 79-82. Режим доступу: www.nbu.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Filol/2008_19/Literaturoznavstvo/tomchuk.pdf
2. Харчук С. Сучасна українська проза: постмодерний період. Київ: Академія, 2008. 247 с.
3. Котик І. «За Перекопом є земля» – роман-виховання по-кримськи. Режим доступу: <https://chytomo.com/za-perekopom-ie-zemlia-roman-vykhovannia-po-krymsky/>
4. Калініченко А., Шарагіна О. Трагедія депортації кримськотатарського народу в романі «За Перекопом є земля» Анастасії Левкової. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Том 35 (74) № 6 2024. Режим доступу: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/6_2024/31.pdf

У результаті аналізу встановлено, що в романі національна ідентичність постає як складний, динамічний процес, який формується під впливом історичної пам'яті, родинного досвіду, мовного вибору та усвідомлення приналежності до певного культурного простору. Простір Криму в романі виступає не лише географічною локацією, а й символом втрати, пам'яті та боротьби за самоусвідомлення. Авторка показує, що повернення до історичної правди та прийняття власної культурної спадщини є необхідною умовою формування зрілої національної ідентичності.

Практичне значення роботи

Практичне значення роботи полягає у можливості використання її результатів на курсах з вивчення сучасної української літератури як у середній, так і вищій освіті, літературознавчих спецкурсах та під час подальших досліджень проблематики національної ідентичності в художніх текстах.

Ключові слова: національна ідентичність, історична пам'ять, культурний простір, Крим, сучасна українська література, самоусвідомлення, роман.

НЕОЛОГІЗМИ ЯК ЗАСІБ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКОГО СТИЛЮ ОКСАНИ ЗАБУЖКО

Прізвище та ім'я студента: Фішер Сільвія

Спеціальність: Українська мова та література

Форма навчання: Денна

Прізвище та ім'я наукового керівника: Островський Олександр Олександрович,
доктор філософії

Вступ

Оксана Забужко — одна з найвпливовіших постатей сучасної української літератури, чия творчість поєднує інтелектуальну глибину, феміністичну проблематику та мовну новаторськуність. Актуальність теми зумовлена зростанням інтересу до ідіостилю сучасних письменників у пострадянському просторі, де індивідуально-авторські неологізми стають потужним інструментом вираження світобачення, емоцій та культурних травм. Неологізми Забужко не лише збагачують українську літературну мову, а й слугують маркером її оригінального стилю — іронічного, експресивного, часто провокативного. Мотивація вибору теми полягає в бажанні дослідити, як мовотворчість авторки відображає ширші процеси в українській культурі 1990-х–2000-х років. Дослідницька проблема: яким чином авторські неологізми функціонують як засіб формування індивідуально-авторського стилю Оксани Забужко та яким є їх внесок у збагачення української літературної мови?

Цілі та дослідницькі питання

Метою роботи є аналіз неологізмів у прозових і поетичних творах Оксани Забужко як ключового елемента її ідіостилю. Основні завдання / дослідницькі питання:

- Які типи неологізмів (за способом творення, структурою, функціями) домінують у творчості письменниці?
- Як неологізми реалізують експресивну, номінативну та стилетворчу функції в художньому тексті?
- Яким чином неологізми відображають тематичні особливості та світобачення О. Забужко

Методологія

Дослідження проводиться комплексним філологічним методом: описовий (класифікація неологізмів за способом творення та функціями), стилістичний аналіз (визначення ролі в тексті), корпусний метод (вибірка з текстів).

Теоретична база: праці з неології (В. Корольова, Ю. Нестерович, Л. Семак), теорія ідіостилю (В. Виноградов, Т. Гундорова), феміністична критика (Т. Гундорова, Н. Зборовська).

Матеріал — збірка «Сестро, сестро» О. Забужко (Київ: Факт, 2003/2005, ≈240 с.), включає етюд «Сестро, сестро...», повісті «Дівчатка», «Я, Мілена», «Казка про калинову сопілку» та ін. Вибірка — ≈70–100 неологізмів (композиції, дефісні сполуки, гібриди з фольклорними елементами, напр. сестринсько-материнське, болісно-ніжно тощо).

Аналіз контекстуальний: тлумачення в реченні з урахуванням тем (жіноча дружба, травма роду, сестринство). Фіксація — у таблиці (спосіб творення | приклад | функція). Це дозволяє показати неологізми як елемент раннього ідіостилю Забужко — ліричного, психологічного, фольклоризованого.

Очікувані результати та обговорення

Очікується встановити, що неологізми Забужко переважно композитні (іменникові композиції), гібридні (дефісні поєднання слів/фраз) та семантичні, з вираженою експресивністю та іронією (наприклад: кількадесятиграмовий, напівзвірний, обряджуючи-обрихтовуючи, вибелькотане). Вони виконують функції створення яскравих образів, передачі емоційних півтонів, критики соціальних стереотипів та посилення феміністичного дискурсу. Робота продемонструє внесок Забужко в збагачення сучасної української літературної мови, підкреслить її роль у формуванні постмодерністського ідіостилю та відкриє перспективи для подальших досліджень мовотворчості сучасних авторів.

Література

1. Українська мова: Енциклопедія. НАН України, Інститут мовознавства ім. О. О. Потебні, Інститут української мови; редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О., Зяблюк М. П. та інші. 2-ге вид., випр. І доп. Київ: Видавництво «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2007. 853 с.
2. Коломієць М. П. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання. Київ : Наукова думка, 2020.
3. Шостюк З.В. Функціональні та стилістичні особливості неологізмів у поетичному тексті Дмитра Павличка // Питання лінгвістики. 2020 (?). № 6. С. 37–43
4. Нагорна Ю.О., Олексенко В.П. Неолексеми у текстах українських постмодерністів: функції, стилістичні властивості // Вчені записки ТНУ ім. В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2023. Т. 34(73), № 3. С. 54–62

5. Пономарів О.Д. Стилїстика сучасної української мови: Підручник. 3-тє вид., перероб. і доповн. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2000. 248с.
6. Тараненко О. О. Неологізм / О. О. Тараненко // Українська мова : Енциклопедія / редкол. : Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови), 243 М. П. Зяблюк та ін. – 3-тє вид., зі змінами і доп. – Київ : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2007. – 856 с. : іл. – С. 426–427.
7. М. І. Третьак Неологізми як джерело розвитку української мови Вінницький національний технічний університет
8. Вакулович Л. Л. Особливості функціонування неологізмів в умовах євроінтеграції. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Том 33 (72) № 5 Ч. 1 2022.

СТИЛІСТИЧНА ФУНКЦІЯ ДІАЛЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ У ЗАКАРПАТСЬКОМУ ФОЛЬКЛОРІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЇЇ ВИКЛАДАННЯ

Прізвище та ім'я студента: Чок Софія

Спеціальність: Українська мова та література

Форма навчання: Заочна

Прізвище та ім'я наукового керівника: Барань Єлизаветта, доктор філософії

Вступ

Тема роботи присвячена дослідженню стилістичної функції діалектної лексики у закарпатському фольклорі та аналізу можливостей її використання у процесі викладання української мови та літератури. Актуальність теми зумовлена зростанням інтересу до регіональних мовних особливостей, необхідністю збереження мовної спадщини та потребою впровадження діалектного матеріалу у сучасний освітній процес. Закарпатський фольклор є важливим джерелом збереження діалектної лексики, яка виконує не лише номінативну, а й стилістичну, емоційно-експресивну та культуруносно функції.

У сучасних умовах глобалізації та стандартизації мовлення зростає ризик втрати локальних мовних особливостей, що робить дослідження діалектної лексики особливо важливим. Закарпатський фольклор, як складова української народної творчості, містить значну кількість діалектних одиниць, які формують специфічний стилістичний колорит текстів, відображають культурні традиції, світогляд та історичний досвід регіону.

Окремої уваги потребує питання використання діалектної лексики у навчальному процесі. Вивчення фольклорних текстів із діалектними елементами сприяє розвитку мовної компетентності студентів, формує повагу до мовного різноманіття та допомагає глибше зрозуміти національну культуру. Тому дослідження стилістичних функцій діалектної лексики та визначення методичних підходів до її викладання є важливим завданням сучасної філологічної освіти.

Таким чином, робота спрямована на комплексний аналіз діалектної лексики закарпатського фольклору, визначення її стилістичних особливостей та обґрунтування доцільності використання такого матеріалу у процесі навчання.

Цілі та дослідницькі питання

Метою роботи є дослідження стилістичної функції діалектної лексики у закарпатському фольклорі та визначення можливостей її використання у процесі викладання української мови та літератури.

Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких завдань:

- визначити поняття діалектної лексики та її місце у системі української мови;
- охарактеризувати особливості закарпатських говорів та їх відображення у фольклорі;
- проаналізувати стилістичні функції діалектної лексики у фольклорних текстах;
- дослідити роль діалектної лексики у створенні художнього образу та національного колориту;
- визначити педагогічні можливості використання діалектної лексики у навчальному процесі;
- розробити рекомендації щодо використання фольклорного матеріалу з діалектними елементами під час викладання.

Дослідницькі питання:

- Які стилістичні функції виконує діалектна лексика у закарпатському фольклорі?
- Які особливості закарпатських діалектів найчастіше відображаються у фольклорних текстах?
- Як використання діалектної лексики впливає на художню виразність тексту?
- Яким чином діалектний матеріал може бути використаний у викладанні?
- Які методичні підходи є найбільш ефективними при роботі з діалектною лексикою?

Методологія

У процесі виконання роботи планується використання комплексу наукових методів дослідження. Теоретичний аналіз наукової літератури буде застосовано для визначення поняття діалектної лексики, її класифікації та стилістичних функцій. Порівняльний метод дозволить зіставити літературну та діалектну лексику з метою виявлення особливостей їх використання у фольклорних текстах.

Метод текстового аналізу буде використано для дослідження фольклорних матеріалів Закарпаття, зокрема народних пісень, казок, легенд та прислів'їв, у яких зафіксовано діалектну лексику. Особлива увага приділятиметься визначенню стилістичної ролі діалектизмів у створенні емоційності, образності та національного колориту.

Також буде застосовано метод опису та узагальнення для формулювання висновків щодо можливостей використання діалектної лексики у навчальному процесі. У межах методичного аналізу буде розглянуто підходи до викладання української мови та літератури із залученням фольклорного матеріалу.

Матеріалом дослідження слугуватимуть тексти закарпатського фольклору, наукові праці з діалектології, стилістики та методики викладання української мови.

Очікувані результати та обговорення

У результаті дослідження очікується визначення основних стилістичних функцій діалектної лексики у закарпатському фольклорі та встановлення її ролі у створенні художньої виразності тексту. Передбачається, що діалектна лексика виконує не лише номінативну, а й емоційно-експресивну, образотворчу та культурну функції, сприяючи передачі особливостей регіонального світогляду.

Очікується, що аналіз фольклорних текстів дозволить виявити найбільш поширені типи діалектизмів та визначити їх стилістичне значення. Також буде обґрунтовано доцільність використання діалектного матеріалу у навчальному процесі як засобу формування мовної компетентності та культурної свідомості студентів.

Практичне значення роботи полягає у можливості використання її результатів у викладанні української мови, літератури та фольклору, а також у підготовці навчальних матеріалів.

Література

1. Бевзенко С. П. Українська діалектологія. URL: <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=10973> (accessed: 03.03.2026).
2. Гриценко П. Ю. Українські говори: сучасний стан і проблеми дослідження. URL: https://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe (accessed: 03.03.2026).
3. Мацько Л. І. Стилiстика української мови. URL: https://pidru4niki.com/15840720/-dokumentoznavstvo/stilistika_ukrayinskoyi_movi (accessed: 03.03.2026).
4. Караман С. О. Методика навчання української мови в школі. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/> (accessed: 03.03.2026).
5. Українська усна народна творчість / за ред. М. К. Дмитренка. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Dmytrenko_Mykola/Ukrainska_usna_narodna_tvorchist/ (accessed: 03.03.2026).
6. Русанівський В. М. Історія української літературної мови. URL: <https://litopys.org.ua/rusaniv/rus.htm> (accessed: 03.03.2026).
7. Пономарів О. Д. Сучасна українська мова. URL: <https://www.mova.info/> (accessed: 03.03.2026).
8. Селігей П. О. Українська мова у XX–XXI століттях: стан і статус. URL: <https://www.irbis-nbuv.gov.ua/> (accessed: 03.03.2026).

ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ СТИЛЬ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В ШКОЛІ: ВИКОРИСТАННЯ ТЕКСТІВ ЗАКАРПАТСЬКИХ ЗМІ ЯК ЛЕКСИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

Прізвище та ім'я студента: Шекета Маріанна Русланівна

Спеціальність: Українська мова та література

Форма навчання: Денна

Прізвище та ім'я наукового керівника: Вайдич Тетяна, старший викладач

Вступ

Бакалаврська робота присвячена дослідженню особливостей вивчення публіцистичного стилю на уроках української мови в закладах загальної середньої освіти та можливостей використання текстів регіональних засобів масової інформації як лексичного матеріалу. В умовах розвитку інформаційного суспільства та активного впливу медіапростору на мовну свідомість учнів зростає потреба в оновленні підходів до викладання стилістики української мови. Публіцистичний стиль, що реалізується насамперед у медіатекстах, поєднує інформативну та впливову функції, формує громадянську позицію й відображає актуальні суспільні процеси.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю інтеграції автентичних текстів у навчальний процес з метою формування лексичної компетентності та розвитку критичного мислення школярів. Матеріали регіональних видань, зокрема Закарпаття онлайн, Суспільне Закарпаття, Новини Закарпаття, містять актуальну суспільно-політичну, соціальну та культурну лексику, що відображає мовну картину сучасного Закарпаття та може ефективно використовуватися в освітньому процесі.

Дослідницька проблема полягає у визначенні лінгводидактичного потенціалу текстів закарпатських ЗМІ та обґрунтуванні їх доцільності як засобу формування лексичних умінь учнів під час вивчення публіцистичного стилю.

Цілі та дослідницькі питання

Метою бакалаврської роботи є теоретичне обґрунтування та практичне дослідження можливостей використання текстів закарпатських засобів масової інформації як лексичного матеріалу на уроках української мови під час вивчення публіцистичного стилю.

Для досягнення поставленої мети передбачається розв'язання таких дослідницьких питань:

- Які лексико-стилістичні ознаки притаманні текстам закарпатських медіа.
- У чому полягає дидактичний потенціал регіональних медіатекстів для використання на уроках української мови.
- Які способи використання публіцистичних текстів можуть сприяти формуванню лексичної компетентності учнів.
- Чи впливає застосування текстів закарпатських ЗМІ на мовленнєву активність та мотивацію школярів.
- Які жанри та тематичні напрямки медіатекстів є найбільш ефективними для вивчення публіцистичного стилю.

Методологія

Методологічну основу дослідження становлять положення функціональної стилістики української мови, теорії тексту, лінгводидактики та медіаосвіти. Теоретичні рамки роботи ґрунтуються на працях українських мовознавців і методистів, присвячених проблемам стилістики, культури мовлення та методики навчання української мови.

У процесі дослідження застосовано такі методи: аналіз і систематизація наукової літератури; лінгвостилістичний та лексико-семантичний аналіз текстів; порівняльний аналіз; педагогічне спостереження; елементи апробації розроблених вправ у шкільній практиці.

Матеріалом дослідження слугують тексти інформаційних повідомлень, статей і репортажів закарпатських інтернет-видань. Сукупність проаналізованих текстів сформовано з урахуванням їхньої тематичної актуальності, жанрової різноманітності та лексичної насиченості. Дослідження передбачає виявлення й систематизацію суспільно-політичної, оцінної, термінологічної та іншомовної лексики як репрезентантів публіцистичного стилю.

Очікувані результати та обговорення

Очікується, що результати дослідження засвідчать доцільність і ефективність використання текстів закарпатських ЗМІ як лексичного матеріалу під час вивчення публіцистичного стилю в школі. Передбачається, що систематичне залучення регіональних медіатекстів сприятиме збагаченню активного й пасивного словникового запасу учнів, формуванню навичок аналізу стилістичних особливостей тексту, розвитку критичного мислення та медіаграмотності.

Філологічне значення роботи полягає в поглибленні уявлень про лексичні особливості сучасного регіонального медіадискурсу. Лінгводидактичний внесок дослідження полягає у розробленні методичних рекомендацій і системи вправ, які

можуть бути використані в практиці викладання української мови в закладах загальної середньої освіти.

Література

1. Коць, Т. А. (2018). *Формування термінологічної основи публіцистичного стилю в українській лінгвостилістиці*. Київ: Інститут української мови НАН України.
2. Коць, Т. А. (2019). *Публіцистичний стиль в українській літературній мові кінця XIX – початку XXI ст.: нормативно-аксіологічний аспект* [Автореферат дисертації]. Київ: Інститут української мови НАН України.
3. Бойко, В. М. (2018). *Функціональні стилі української мови: Теорія та практика викладання*. Київ: Академвидав.
4. Ющенко, О. С. (2018). *Методика навчання української мови у школі*. Харків: Ранок.
5. Пономаренко, І. В. (2016). Використання автентичних текстів у навчанні української мови. *Методичний вісник української мови*, 22, 45–53.
6. Костюк, С. І. (2017). *Стилїстика української мови: Теорія та методика навчання*. Львів: ЛНУ імені Івана Франка.
7. Стеценко, Т. М. (2021). Лексичний аналіз публіцистичних текстів сучасних регіональних ЗМІ. *Вісник Черкаського університету. Філологія*, 32, 77–85.

Дане видання містить тези доповідей конференції студентів-філологів ступеня бакалавра ***DEBET IN EXEMPLIS ALIORUM DISCERE QUISQUE***, проведеної на філологічному факультеті Закарпатського угорського університету імені Ференца Ракоці II. У збірнику представлено результати підготовчої роботи з написання кваліфікаційних робіт студентів III курсу спеціальностей угорської, української та англійської філології. Тези відображають самостійну наукову роботу авторів.

Szerkesztette / Редактори / Edited by

Beregszászi Anikó – Gazdag Vilmos

Technikai szerkesztő / Технічний редактор / Technical editor

Ferku Szilveszter

Borítóterv / Дизайн обкладинки / Cover design

Gazdag Vilmos – Ferku Szilveszter

Гарнітура Times New Roman.
Папір офсетний. Ум. друк. арк. 8,09.
Формат видання 60×90/8.